

Manifest of Peace (MOP)

Voor overlevers, door overlevers, onderzoekers en professionals wereldwijd

MANIFEST OF PEACE (MOP)

Als we niet beginnen
bij onze kinderen,
dan gaat de wereld
nooit veranderen

ORGANISATIE
CONSOLIDATIE
STRUCTUUR
SAAMHORIGHEID
VEILIGHEID
LIEFDE
VREDE

Een wereldwijde
revolutie begint met
een paar luisterende
harten

ISOLATIE
FRAGMENTATIE
CHAOS
VERDEELHEID
ONVEILIGHEID
ANGST
STRIJD

Voor overlevers, door overlevers, onderzoekers en professionals wereldwijd

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
I. Opening & Fundament	16
1. Introductie.....	16
1.1 Bronvermelding & Eigenaarschap	17
1.2 Licentie.....	17
2. Het Professionele Perspectief.....	18
2.1. Waarom dit perspectief essentieel is	18
2.2. Intieme terreur is geen incident, maar vrijheidsbeneming	18
2.3. Traumaresponsen worden structureel verkeerd geïnterpreteerd	18
2.4. Plegers externaliseren, slachtoffers internaliseren.....	19
2.5. Kinderen worden structureel onbeschermd gelaten.....	19
2.6. Het systeem herhaalt dezelfde fouten als de pleger	20
2.7. Institutioneel geweld: wanneer systemen onbedoeld meedoen	20
2.8. Gebrek aan kennis over narcisme, psychopathie en manipulatie	21
2.9. Femicide en partnermoord zijn voorspelbaar en te voorkomen.....	21
2.10. Digitale wurggreep en chemical submission (chemische onderwerping) worden wereldwijd onderschat	22
2.11. Misbruik via instanties	22
2.12. Het systeem werkt incidentgericht, niet patroongericht.....	22
2.13. Casusregie is noodzakelijk	22
2.14. Wat professionals nodig hebben	23
2.15. Wat er moet veranderen.....	23
2.16 Samenvatting	24
3. Het Perspectief van de Getroffene: De Onzichtbare Werelden van Onveiligheid ...	25
3.1 Hoe onveiligheid begint: het normaliseren van het abnormale.....	25
3.2 De psychologische dynamiek: controle, verwarring en loyaliteit.....	25
3.3 Waarom weggaan zo moeilijk is	26
3.4 De impact op identiteit en zelfbeeld.....	26
3.5 Het kindperspectief: wanneer veiligheid voelt als controle	26
3.6 Slachtoffers van intieme terreur: de onzichtbare oorlog achter gesloten deuren	27

Manifest of Peace

3.7 Slachtoffers van seksueel geweld en reproductieve controle.....	27
3.8 Oorlogsslachtoffers: wanneer de wereld zelf onveilig wordt.....	28
3.9 Slachtoffers van organisatie-terreur (corporate, institutioneel, politiek)	28
3.10 Slachtoffers van sekten en ideologische controle	29
3.11 Slachtoffers van racisme, koloniale structuren en discriminatie	29
3.12 Slachtoffers van armoede, migratie en staatsterreur	29
3.13 Slachtoffers van digitale terreur en informatie-oorlogvoering.....	29
3.14 Slachtoffers van ecologische instabiliteit en klimaatgerelateerde onveiligheid	30
3.15 De universele patronen van onveiligheid	30
3.16 De synthese: waarom wij kiezen voor vrede	30
4. De Cultuur van Stilte: Hoe de Wereld Leert Niet te Zien	31
4.1 De eerste laag van stilte: schaamte die niet van het slachtoffer is	31
4.2 De tweede laag van stilte: de omgeving die wegkijkt	31
4.3 De derde laag van stilte: instituties die falen te beschermen	32
4.4 De vierde laag van stilte: politieke en culturele belangen.....	32
4.5 De vijfde laag van stilte: digitale stilte, framing en informatie en oorlogvoering.	33
4.6 De zesde laag van stilte: de taal die ontbreekt	33
4.7 De zevende laag van stilte: de normalisering van geweld.....	33
4.8 De achtste laag van stilte: de angst voor de waarheid.....	34
4.9 Waarom blijft dit overal ter wereld onzichtbaar?	34
4,10 De doorbraak: wanneer de stilte breekt	34
4.11 De synthese: waarom wij kiezen voor spreken	35
5. Universele Patronen van Geweld: De Architectuur van Onveiligheid	36
5.1 Het patroon van isolatie: het verkleinen van de wereld	36
5.2 Het patroon van verwarring: het vervormen van de werkelijkheid	36
5.3 Het patroon van grooming: het creëren van vertrouwen om het daarna te breken	37
5.4 Het patroon van DARVO: de omkering van schuld en verantwoordelijkheid.....	37
5.5 Het patroon van angst: de onzichtbare kooi.....	37
5.6 Het patroon van fragmentatie: het breken van de identiteit.....	38
5.7 Het patroon van normalisering: het onzichtbaar maken van geweld	38
5.8 Het patroon van afhankelijkheid: het creëren van eenzijdige macht	38
5.9 Het patroon van escalatie: de cyclus van controle	39
5.10 Het patroon van systeemfalen: wanneer bescherming zelf gevaarlijk wordt ...	39

Manifest of Peace

5.11 Het patroon van stilte: de lijm die alles bij elkaar houdt.....	39
5.12 De synthese: waarom deze patronen het fundament vormen van het Manifest of Peace.....	40
II. Modellen, Concepten & Kernbegrippen.....	41
1. Het PTTSFFMC-model.....	41
1.1 Psychologische terreur: de kern van dwingende controle.....	41
1.2 Technologische terreur: technologie als verlengstuk van macht.....	42
1.3 Toxicologische terreur: chemische onderwerping.....	42
1.4 Seksuele terreur: controle over het lichaam.....	43
1.5 Financiële terreur: economische gijzeling.....	43
1.6 Fysiek geweld en andere vormen van dwang.....	44
1.7 Medische terreur: controle over gezondheid en zorg.....	44
1.8 Cybercrime en het digitale sleepnet: totale controle op afstand.....	45
1.9 De rode draad: seriepesten als strategie van macht.....	45
1.10 Internationale toepasbaarheid van het PTTSFFMC-model.....	46
1.11 De link met CPTSS: waarom dit model klopt met het lichaam.....	46
1.12 Waarom dit wereldwijd begrepen moet worden.....	47
2. Consensus versus (C)PTSS: Hoe complexe scheidingen verkeerd worden geïnterpreteerd.....	48
2.1 De kernfout: gedrag wordt gezien als persoonlijkheid, niet als reactie op onveiligheid.....	48
2.2 Internaliserende reacties: de naar binnen gerichte overlevingsstrategie.....	48
2.3. Externaliserende reacties: de naar buiten gerichte strategie van beheersing ..	49
2.4 Waarom deze misinterpretatie zo hardnekkig is.....	50
2.5 De onuitputtelijke realiteit: talloze levens, talloze kinderen, talloze gemiste signalen.....	50
2.6 Recente voorbeelden: niet om te veroordelen, maar om te begrijpen.....	51
2.7 De 10-dagen-regel : een structurele barrière voor veiligheid.....	51
2.8 Tekortschietende opvang: wanneer systemen niet kunnen beschermen.....	52
2.9 Wanneer overheden cruciale informatie achterhouden.....	52
2.10 Trauma is niet het hele verhaal maar wel een belangrijk deel.....	52
2.11 De oproep van het Manifest of Peace.....	53
3. (C)PTSS en Traumaresponsen: De Intelligentie van Overleven.....	54
3.1 Trauma is geen stoornis, het is intelligentie in actie.....	54

Manifest of Peace

3.2 Traumaresponsen zijn geen labels, het zijn spiegels van menselijkheid.....	54
3.3 De 21 traumaresponsen zijn veel meer dan Fight, Flight, Freeze, Fawn	54
3.4 Deze responsen zijn geen instabiliteit, het zijn beschermingsmechanismen.....	56
3.5 De verbinding met eerdere hoofdstukken: trauma als rode draad.....	56
3.6 Waarom professionals deze responsen moeten kennen	57
3.7 Traumaresponsen als fundament van vrede.....	57
3.8 De essentie: trauma is intelligent en verdient respect.....	58
4. Pestgedrag als vroegsignaal van (intieme) terreur	59
4.1 Pesten is geen plagen, het is een gedragsmatig risicosignaal.....	59
4.2 De link tussen pestgedrag en latere intieme terreur.....	60
4.3 Pesten als onderdeel van de piramide van geweld.....	60
4.4 Waarom vroegsignalering op scholen essentieel is	61
4.5 De rol van trauma en dwingende controle in de ontwikkeling van pestgedrag ..	61
4.6 Wat organisaties nú kunnen doen: concrete oplossingen	62
4.7 De essentie: vrede begint bij kinderen.....	63
5. Systemische Relatie tot Overige Vormen van Geweld	64
5.1 Dwingende controle als kernmechanisme van geweld	64
5.2 Geweldsvormen als uitingsvormen van dezelfde dynamiek.....	65
5.3 De internationale kaders: Istanbul, WHO, UN Women	65
5.4 De piramide van geweld: van normalisering tot terreur.....	66
5.5 De rol van systemen: institutioneel geweld en secundaire traumatisering	66
5.6 Intergenerationele overdracht: van pesten tot partnergeweld	66
5.7 De essentie: coercive control is de structuur achter geweld	67
III. Juridische & Internationale Kaders	68
1. Clare's Law en Abuse by Proxy	68
1.1 Clare's Law: het recht om te weten, het recht om te leven.....	68
1.2 Abuse by Proxy, het onzichtbare verlengstuk van dwingende controle.....	69
1.3 Waarom abuse by proxy zo gevaarlijk is	70
1.4 De koppeling met training, rode vlaggen en beleid	71
1.5 Kernzin voor het Manifest.....	71
2. Het Verdrag van Istanbul en het Istanbul Protocol	72
2.1. Waarom het Verdrag van Istanbul onmisbaar is voor Nederland.....	72
2.2. Artikel 31: Kinderbescherming: het meest genegeerde artikel in Nederland	72

Manifest of Peace

2.3. Psychologisch geweld is volwaardig geweld.....	73
2.4. Het Istanbul Protocol: hoe geweld professioneel moet worden gedocumenteerd	73
2.5. Waar Nederland structureel tekortschiet.....	74
2.6. Wat het Verdrag van Istanbul van Nederland vraagt en wat nu nog ontbreekt.	74
2.7. Waarom implementatie urgent is	75
2.8. Wat er moet gebeuren.....	76
2.9. Kernboodschap	76
3. De Piramide van Geweld en het Achtfasenmodel van Femicide	77
3.1 De piramide van geweld, een internationaal erkend escalatiemodel.....	77
3.2 Het achtfasenmodel van Jane Monckton Smith: een dynamisch escalatiepatroon	78
3.3 Internationale erkenning en de vraag die Nederland zichzelf moet stellen.....	79
3.4 Waarom deze modellen cruciaal zijn voor beleid en bescherming	80
3.5 Implicaties voor het Nederlandse systeem	80
3.6 De essentie: patronen redden levens	81
IV. Geweldsvormen, Patronen & Preventie	82
1. Chemische Onderwerping (Drogenen): Het Onzichtbare Wapen binnen Intieme Terreur.....	82
1.1 Inleiding: waarom chemische onderwerping zo onzichtbaar is	82
1.2 Wat chemische onderwerping is.....	82
1.3 Waarom plegers drogeren: strategische motieven.....	83
1.4 Plegerprofielen: waarom deze groep zo moeilijk te herkennen is	84
1.5 Plegerstrategieën: hoe chemische onderwerping wordt ingezet	84
1.6 Meerdere plegers: waarom dit risico extreem hoog is.....	84
1.7 Recidiverisico: waarom herhaling bijna gegarandeerd is	85
1.8 Medische en psychologische gevolgen	85
1.9 Internationale context: waarom dit geen lokaal probleem is.....	86
1.10 Internationale kaders (veilig geformuleerd).....	86
1.11 Waarom dit hoofdstuk essentieel is	87
2. De “M” of PTTSSFFMC: Medische Manipulatie.....	88
2.1 Inleiding: waarom de medische dimensie cruciaal is	88
2.2 Medische nalatigheid: een systemische blinde vlek.....	88
2.3 Medische manipulatie door plegers	89

Manifest of Peace

2.4 Chemische onderwerping: onderschat, ondergerapporteerd en gevaarlijk	89
2.5 De medische geldstroom: hoe systemen onbedoeld profiteren.....	90
2.6 Waarom slachtoffers decennia rondlopen met klachten.....	90
2.7 Wat er nodig is	91
2.8 Conclusie	91
3. De S van PTTSFFMC: Seksueel geweld	93
3.1 Inleiding: waarom seksueel geweld een kerncomponent is van intieme terreur	93
3.2 Seksueel geweld in de kindertijd: de eerste blauwdruk van macht en controle.	93
3.3 Seksueel geweld binnen families: de meest verborgen vorm van geweld.....	94
3.4 Seksueel geweld tussen broers en zussen (Sibling Sexual Abuse)	94
3.5. Seksueel geweld in volwassen relaties: een mechanisme van dwingende controle	95
3.6 Seksueel geweld en het zenuwstelsel: waarom slachtoffers niet “gewoon weggaan”	95
3.7 Seksueel geweld en systeemfalen	96
3.8 Sociale controle als beschermende factor	96
3.9 Seksueel geweld binnen het PTTSFFMC-model.....	97
3.10 Wat er moet veranderen: (beleidsaanbevelingen)	98
4. Digitale Wurggreep: Het Digitale Sleepnet.....	99
4.1 Inleiding: de nieuwe dimensie van intieme terreur	99
4.2 Intieme technologische terreur: digitale dwingende controle.....	99
4.3 Het digitale sleepnet: totale dataverzameling als wapen.....	99
4.4 Apparaten (devices): de toegangspoorten tot digitale controle	100
4.5 Home-network: de onzichtbare digitale voordeur	101
4.6 Publieke ruimte: onzichtbare risico's buiten de deur	101
4.7 World Wide Web: de wereldwijde laag van digitale terreur	102
4.8 Wifi-bestuurbare apparaten als instrument van intieme technologische terreur	103
4.9 Digitale beknelling: wanneer technologie een gevangenis wordt	104
4.10 Verzwaard en cumulatief slachtofferschap	104
4.11 Juridische lacunes: waar het systeem tekortschiet	105
4.12 De existentiële laag: digitale terreur als aanval op mens-zijn.....	105
4.13 Oproep: erken digitale dwingende controle als ernstige vorm van geweld ...	106
5. Financiële Intieme Terreur: De Macht Van Geld Als Wapen	107

Manifest of Peace

5.1	Wat financiële intieme terreur is	107
5.2	Financiële terreur in welvarende gezinnen: de vergulde kooi	108
5.3	Scheidingen met veel vermogen: geld als strategisch wapen	108
5.4	De rol van dwingende controle in financiële uitbuiting	109
5.5	Wanneer geld levens kost: scheiding, escalatie en overlijden	109
5.6	Waarom vrouwen structureel benadeeld worden.....	110
5.7.	Institutioneel falen: wanneer systemen financiële terreur versterken	110
5.8	Wat er moet veranderen.....	110
6.	Co-occurrence Tussen Overige Geweldsvormen	112
6.1	Geweldsvormen komen zelden alleen voor	112
6.2	Hoe geweldsvormen elkaar versterken.....	112
6.3	Hoe overlap leidt tot escalatie	114
6.4	Waarom professionals overlap vaak missen.....	114
6.5	Praktijkvoorbeelden van overlap.....	114
6.6	Wat professionals moeten weten.....	115
6.7	Zichtbaar maken wat slachtoffers dagelijks ervaren	116
7.	De Architectuur van Controle: De Onzichtbare Patronen van Culturen, Gesloten Groepen en Systemisch Geweld.....	117
7.1	De bouwstenen van elk controlesysteem	117
7.2	De psychologische architectuur van controle.....	118
7.3	De impact op kinderen: geen keuze, geen referentiekader	118
7.4	De parallellen met andere vormen van geweld	119
7.5	Waarom mensen erin terechtkomen: het gaat niet om zwakte.....	119
7.6	De weg uit elk controlesysteem begint met zichtbaarheid.....	119
7.7	De Stemmen die Eindelijk Ruimte Krijgen	120
8.	De Onzichtbare Realiteit: Waarom We Niet Langer Weg Kunnen Kijken	121
8.1	De realiteit achter de schermen.....	121
8.2	Waarom dit ons allemaal aangaat	122
8.3	De digitale dimensie: misbruik dat zich verplaatst naar het verborgene	122
8.4	Patronen die elkaar versterken.....	123
8.5	Verantwoordelijkheid is geen optie, maar plicht.....	123
8.6	De kern: het begint bij kinderen	123
8.7	Een oproep tot moed en verantwoordelijkheid.....	124

Manifest of Peace

9. Vroege Waarschuwingssignalen en Toxische Relaties: De Maatschappelijke Blinde Vlek	125
9.1 Inleiding: waarom vroege signalen levens redden	125
9.2 Het sprookje: lovebombing en versnelling	125
9.3 De omslag: controle, isolatie en emotionele druk	126
9.4 Seks als machtsmiddel.....	126
9.5 De voorspelbare escalatie naar intieme terreur	127
9.6 Femicide of partnermoord: geen plotselinge tragedie, maar een patroon	127
9.7 De maatschappelijke blinde vlek	127
9.8 De rol van gender(on)gelijkheid.....	128
9.9 Hoe dit past in het PTTSFFMC-model	128
9.10 Preventie als maatschappelijke verantwoordelijkheid	129
9.11 Oproep tot bewustwording en educatie	130
V. Systemen, Macht & Maatschappij	131
1. De Onzichtbare Geschiedenis van Vrouwen als Bezit: Een wereldwijde geschiedenis van macht, controle en ontmenselijking.....	131
1.1 De wortels: wanneer vrouwelijkheid eigendom werd	131
1.2 Europa en het Westen: eigendom verpakt als bescherming	132
1.3 India: eer, kastestructuren en rituelen van controle	132
1.4 Afrika: koloniale ontvricting en patriarchale systemen.....	133
1.5 Midden-Oosten: eer, controle en staatsmacht.....	133
1.6 De moderne erfenis: wanneer geschiedenis verandert van vorm, niet van inhoud	133
1.7 Digitale misogynie: de nieuwe arena van bezit en controle.....	134
1.8 De rode draad: macht die zichzelf beschermt.....	134
1.9 De doorbraak: wanneer vrouwen hun eigen leven terugnemen	134
1.10 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is voor vrede.....	135
2. Economische Ongelijkheid, Arbeid & Moderne Afhankelijkheid.....	136
2.1 Inleiding: De onzichtbare ketenen van economie	136
2.2 De loonkloof: ongelijkheid in cijfers en realiteit	136
2.3 De deeltijdvalkuil: geen keuze, maar noodzaak.....	137
2.4 Onbetaald werk: de grootste onzichtbare economie ter wereld.....	137
2.5 Intersectionaliteit: ongelijkheid treft niet iedereen gelijk	138
2.6 Economische afhankelijkheid als wapen in relaties	138

Manifest of Peace

2.7 De armoedeval: waarom slachtoffers niet kunnen vluchten	139
2.8 De rol van systemen: beleid dat ongelijkheid in stand houdt.....	139
2.9 Economische ongelijkheid als voorspeller van geweld	139
2.10 Moderne slavernij: de nieuwe ketenen	140
2.11 De weg naar economische autonomie.....	140
2.12 Slot: Waarom economie een vredeskwestie is	140
3. Ouders, Kinderen en het Systeem	141
3.1 Inleiding: het verhaal dat geen uitzondering is.....	141
3.2 Intergenerationeel geweld: een voorspelbaar patroon	141
3.3 Het systeem dat zou moeten beschermen, maar vaak faalt	142
3.4 De woorden van Safe & Together en de noodzakelijke uitbreiding	142
3.5 Wat het systeem moet erkennen: wetenschappelijke basis	143
3.6 De structurele verantwoordelijkheid van het systeem	144
3.7 De oproep aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid.....	144
3.8 De essentie: vrede begint bij kinderen.....	144
4. Ouderverstoting	145
4.1 Inleiding: ouderverstoting is geen mysterie, maar een patroon	145
4.2 Situatie 1: Het kind verblijft bij de veilige ouder en weigert contact met de destructieve ouder.....	145
4.3 Situatie 2: Co-ouderschap of parallel ouderschap leidt tot het verstoten van de veilige ouder.....	146
4.4 Situatie 3: Het kind verblijft bij de destructieve ouder en heeft de veilige ouder al verstoten	147
4.5 Situatie 4: Medische intieme terreur en indirecte ouderverstoting.....	147
4.6 Situatie 5: Systeem-geïnduceerde ouderverstoting.....	148
4.7 Wat deze situaties laten zien	148
4.8 De essentie: vrede begint bij de veiligheid van kinderen.....	149
5. Framing, Isolatie en Karaktermoord: De Strategieën die Waarheid Onzichtbaar Maken.....	150
5.1 Framing: het herschrijven van de werkelijkheid	150
5.2 Digitale framing: wanneer algoritmes de pleger helpen	151
5.3 Isolatie: het breken van verbindingen	151
5.4 Karaktermoord: het vernietigen van geloofwaardigheid	152
5.5 De Safe & Together-analyse: hoe systemen framing overnemen	152

Manifest of Peace

5.6 De machtslogica achter framing, isolatie en karaktermoord.....	153
5.7 Waarom slachtoffers wereldwijd hetzelfde meemaken	153
5.8 De doorbraak: wanneer de framing instort.....	153
5.9 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is	154
6. Macht, Politiek en Seriepesten: De Systemische Architectuur van Intimidatie.....	155
6.1 Wat seriepesten werkelijk is: een machtsstrategie, geen persoonlijk conflict..	155
6.2 De politieke logica: waarom leiders seriepesten gebruiken.....	155
6.3 De organisatorische logica: hoe instituties pesten normaliseren.....	156
6.4 De digitale logica: wanneer pesten viraal wordt.....	156
6.5 De Safe & Together-analyse: hoe systemen de pleger helpen.....	157
6.6 De machtsdynamiek: waarom seriepesten altijd collectief wordt.....	157
6.7 De psychologische logica en waarom slachtoffers breken.....	158
6.8 De internationale rode draad en waarom dit overal hetzelfde is.....	158
6.9 De doorbraak: wanneer seriepesten zijn kracht verliest.....	158
6.10 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is	159
7. Asymmetrie van de Rechtsstaat: Waarom Bescherming Niet Voor Iedereen Gelijk Werkt.....	160
7.1 De mythe van neutraliteit: waarom gelijkheid niet hetzelfde is als rechtvaardigheid.....	160
7.2 De asymmetrie van middelen: wie geld heeft, heeft recht.....	160
7.3 De asymmetrie van geloofwaardigheid: wie kalm is, wint	161
7.4 De asymmetrie van framing: wanneer systemen de pleger geloven	161
7.5 De asymmetrie van bewijs: wanneer geweld onzichtbaar is	162
7.6 De asymmetrie van risico: wie vertrekt, loopt gevaar	162
7.7 De asymmetrie van systemen: wanneer instituties elkaar versterken	163
7.8 De internationale rode draad: waarom rechtsstaten wereldwijd falen	163
7.9 De doorbraak: wanneer asymmetrie zichtbaar wordt.....	164
7.10 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is	164
8. Betrouwbare Hulpverlening: De Architectuur van Veiligheid.....	165
8.1 Het fundament: veiligheid als kernwaarde, niet als bijproduct.....	165
8.2 Trauma-informed: begrijpen wat geweld doet met mensen.....	165
8.3 Safe & Together: de pleger centraal, niet het slachtoffer	166
8.4 Patronen herkennen: de sleutel tot effectieve bescherming.....	166
8.5 Digitale veiligheid: bescherming in een nieuwe realiteit	167

Manifest of Peace

8.6 Culturele en internationale sensitiviteit: veiligheid in verschillende contexten .	167
8.7 Samenwerking: geen enkel systeem kan het alleen	167
8.8 Transparantie en verantwoordelijkheid: de basis van vertrouwen.....	168
8.9 Empowerment: slachtoffers worden partners in veiligheid	168
8.10 De synthese: waarom betrouwbare hulpverlening een pijler van vrede is.....	168
9. Hulpverlening die Tekortschiet: Wanneer Systemen Niet Beschermen Maar Reproduceren.....	169
9.1 Het structurele probleem: systemen zijn gebouwd voor orde, niet voor veiligheid	169
9.2 De internationale rode draad: dezelfde fouten in verschillende landen	170
9.3 De asymmetrie van hulp: waarom plegers geloofwaardiger lijken.....	170
9.4 De Safe & Together-analyse: hoe systemen de verkeerde persoon centraal stellen	171
9.5 De digitale kloof: systemen zijn blind voor online geweld.....	171
9.6 De bureaucratische val: wanneer regels belangrijker worden dan mensen	172
9.7 De internationale asymmetrie: slachtoffers moeten bewijzen, plegers hoeven te ontkennen	172
9.8 De doorbraak: wanneer hulpverlening wél werkt	172
9.9 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is	173
10. Bewuste Verantwoordelijkheid: De Keuze om Macht Veilig te Gebruiken	174
10.1 Wat bewuste verantwoordelijkheid wél is en wat het niet is	174
10.2 De kern: verantwoordelijkheid is een machtsbewuste keuze	175
10.3 Individuele verantwoordelijkheid: de micro-architectuur van vrede.....	175
10.4 Professionele verantwoordelijkheid: veiligheid boven comfort	175
10.5 Institutionele verantwoordelijkheid: systemen die veiligheid kiezen	176
10.6 Digitale verantwoordelijkheid: macht in een nieuwe werkelijkheid	176
10.7 Politieke verantwoordelijkheid: macht gebruiken om te beschermen, niet te intimideren	176
10.8 Internationale verantwoordelijkheid: veiligheid als gedeelde opdracht	177
10.9 De doorbraak: verantwoordelijkheid als cultuur, niet als incident.....	177
10.10 De synthese: waarom bewuste verantwoordelijkheid essentieel is voor vrede	177
VI. Systeemdynamiek, Gelijkwaardigheid & Maatschappelijke Veiligheid	178
1. Beknelling & Gijzeling: De Onzichtbare Ruimtes Waar Macht Mensen Vasthoudt	178
1.1 Wat moderne gijzeling werkelijk is	178

Manifest of Peace

1.2	Relationele gijzeling: wanneer liefde een gevangenis wordt	179
1.3	Psychologische gijzeling: wanneer angst de sleutel wordt.....	179
1.4	Digitale gijzeling: wanneer technologie controle wordt.....	179
1.5	Economische gijzeling: wanneer geld de kooi vormt.....	180
1.6	Sociale gijzeling: wanneer reputatie het wapen is.....	180
1.7	Institutionele gijzeling: wanneer systemen de uitweg blokkeren	180
1.8	Politieke gijzeling: wanneer macht dissidentie verstikt.....	180
1.9	De Safe & Together-analyse: hoe patronen van gijzeling zichtbaar worden..	181
1.10	De doorbraak: wanneer beknelling zijn kracht verliest	181
1.11	De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is	181
2.	De Economie van Controle: Wanneer Liefde een Transactie Wordt.....	182
2.1	Inleiding: De onzichtbare laag onder intieme terreur.....	182
2.2.	Wanneer liefde een financiële constructie wordt.....	182
2.3.	De financiële architectuur van controle.....	182
2.4.	De gevaarlijkste fase: wanneer iemand wil vertrekken.....	183
2.5.	De stille methoden: geweld zonder littekens.....	183
2.6.	Hoe systemen falen en waarom	183
2.7.	Wat mensen wél kunnen doen: bescherming, autonomie en veiligheid	184
2.8.	Slot: De waarheid die systemen moeten leren zien	186
3.	De Nieuwe Misogynie: De Onzichtbare Oorlog op Cognitie, Autonomie en Menselijkheid.....	187
3.1	Inleiding: een cultuur die wegkijkt	187
3.2	Drogering als machtsmiddel: erkend door internationale instanties	187
3.3	Digitale platforms: en georganiseerde misogynie	188
3.4	De link met machtsnetwerken: een ripple effect	188
3.5	Wat dit zegt over slachtoffers: feiten uit onderzoek.....	189
3.6.	Wat dit zegt over onze samenleving	190
3.7	Wat mensen wél kunnen doen: bescherming en autonomie.....	190
3.8	Slot: de waarheid die systemen moeten leren zien.....	191
4.	Waarom een Internationale Mensenrechtenschending Claim Noodzakelijk is	192
4.1	Inleiding: wanneer staten falen in hun kernverantwoordelijkheid	192
4.2	Historische patronen: staten die wisten, maar niet handelden	192
4.3	Waarom deze casussen juridisch relevant zijn	194
4.4	Safe & Together toegepast op staten	194

Manifest of Peace

4.5	Waarom een internationale mensenrechtenclaim noodzakelijk is	195
4.6	De koppeling met de huidige tijd.....	195
4.7	Slot: De verantwoordelijkheid die staten niet kunnen ontlopen	195
5.	Het Systeem en Het Individu: Hoe een kleine groep een heel systeem kan transformeren	197
5.1.	Inleiding: de kwetsbaarheid van systemen	197
5.2.	Wetenschappelijke basis: waarom één destructieve actor genoeg is.....	197
5.3.	Parallellen met sekten: dezelfde tactieken, andere schaal.....	198
5.4.	Patronen zijn universeel en herkenbaar	199
5.5.	Waarom één persoon genoeg is om vrede te ondermijnen.....	200
5.6.	De omgekeerde waarheid: transformatie begint niet bij één persoon, maar bij een kleine groep.....	200
5.7.	Onze huidige maatschappij is niet ontworpen voor deze dynamieken	201
5.8.	Oplossingsrichting: hoe systemen weerbaar kunnen worden	201
5.9.	Slotverklaring: het Ontwaken van een Wereldwijde Beweging.....	201
VII.	Toekomst, Oplossingen & Actie	203
1.	Beleidsverandering en Actie	203
1.1.	Onderzoek & Wetenschappelijke Versterking	203
1.2.	Recht, Toegang tot Bescherming & Verantwoording	203
1.3.	Veiligheid, Opvang & Bescherming in de Praktijk	203
1.4.	Bewustwording, Educatie & Publieke Communicatie.....	204
1.5.	Wetgeving, Internationale Verdragen & Nationale Implementatie	204
1.6.	Toekomstige Acties & Doorontwikkeling.....	204
2.	De Taskforce Pilot Politie Rotterdam-Oost HGTO	205
2.1	Inleiding: een pilot die laat zien wat mogelijk is.....	205
2.2	Wat het team zelf zegt: een revolutionaire werkwijze	205
2.3	Waarom deze pilot werkt: de wetenschap erachter	206
2.4	De focus op plegerprofielen: een doorbraak in veiligheid.....	206
2.5	Niet-fatale verwurging: de sterkste voorspeller van femicide.....	207
2.6	Bezoek van Tweede Kamerleden: erkenning van de impact	207
2.7	Waarom deze pilot essentieel is voor nationaal beleid	207
2.8	De essentie: dit is vrede in praktijk	208
3.	Verdieping en Educatie: een uitnodiging tot reflectie en bewustwording	209
3.1	Wat het Manifest biedt en wat de bijlagen toevoegen.....	209

Manifest of Peace

3.2 Een uitnodiging tot verdieping	210
4. Mensifest 8 maart 2026 CONCREET: 15-PUNTEN ACTIEPLAN	211
5. BIJLAGE – flip-book van Rodney Vlais	212
VIII. Afsluiting & Praktische Bijlagen.....	213
1. De Weg naar Vrede: slotwoord van het Manifest of Peace	213
1.1 De Weg naar de vrede	213
1.2. Reflectie: Wat we samen hebben blootgelegd.....	213
1.3 Slotwoord: De weg naar vrede is een gezamenlijke reis.....	214
1.4. Oproep: Bouw mee aan het Manifest of Peace	214
2. Juridische Disclaimer, Privacy & Methodologie, van toepassing op het volledige Manifest of Peace.....	215
2.1 Doel en reikwijdte van deze disclaimer.....	215
2.2 Juridische disclaimer	215
2.3 Privacy & vertrouwelijkheid.....	216
2.4 Methodologie: hoe inzichten zijn verzameld	216
2.5 Ethische uitgangspunten	217
2.6 Gebruik van dit Manifest.....	217
2.7 Slotverklaring	218
3. Methodologie, Bronnen & Onderbouwing.....	219
3.1. Inleiding: waarom dit hoofdstuk bestaat.....	219
3.2. Algemene bronvermelding.....	219
3.3. Steekproefbeschrijving	221
3.4. Methodologische aanpak.....	222
3.5. Per hoofdstuk: bronnen & onderbouwing.....	223
3.6. Beperkingen & transparantie	224
3.7. Slot: waarom deze onderbouwing essentieel is	225
4. Dankwoord	226
4.1 Een woord van diepe dankbaarheid	226
4.2 Dank aan de internationale gemeenschap	226
4.3 Dank aan de nationale partners en betrokkenen	227
4.4 Dank aan de overlevers.....	227
4.5 Dank aan iedereen die gelooft in verandering	227
4.6 Een levend document voor een levende wereld	228
4.7 Slotverklaring van dank	228

I. Opening & Fundament

1. Introductie

Het Manifest Of Peace is een uitnodiging om de wereld opnieuw te zien.

Er zijn momenten in de geschiedenis waarop samenlevingen niet langer kunnen wegstijgen van wat mensen breekt, verdeelt of onzichtbaar maakt. Momenten waarop de roep om menselijkheid luider wordt dan de systemen die haar hebben onderdrukt. Dat moment is nu.

Het Manifest of Peace is ontstaan vanuit die realiteit en vanuit de bewuste keuze om het anders te doen. Het is een uitnodiging om opnieuw te kijken naar wat het betekent om mens te zijn in een wereld die te vaak het tegenovergestelde heeft gevraagd. Het vertrekt vanuit de overtuiging dat veiligheid, waardigheid en heling geen privileges zijn, maar fundamentele van een gezonde samenleving. Dat vrede niet slechts de afwezigheid van geweld is, maar de aanwezigheid van rechtvaardigheid, helderheid en menselijke waardigheid.

Dit manifest is geschreven voor iedereen die voelt dat de toekomst niet gebouwd kan worden op oude wonden. Voor iedereen die begrijpt dat stilte geen bescherming biedt, maar ruimte laat voor herhaling. Voor iedereen die weet dat echte grootsheid ontstaat wanneer we kiezen voor waarheid boven ontkenning, voor verbinding boven verdeeldheid, voor licht boven schaduw.

Het Manifest of Peace is geen eindpunt, maar een levend document. Het is opgebouwd uit ervaringen, professionele inzichten, wetenschappelijke kaders en de moed van mensen die hun stem hebben teruggevonden. Het nodigt uit tot dialoog, verdieping en gedeelde verantwoordelijkheid. Want samenlevingen veranderen niet door te hopen op vrede, maar door haar actief te bouwen, in beleid, in systemen, in relaties en in onszelf.

We verwelkomen aanvullingen, inzichten en ervaringen, zodat dit manifest kan blijven groeien in de richting van een veiligere, rechtvaardigere en menselijkere wereld voor ons allemaal.

Want als we niet beginnen bij de veiligheid en waardigheid van onze kinderen, zal geen samenleving ooit werkelijk veranderen. De toekomst die we bouwen, begint bij hen.

Met diepe dankbaarheid voor iedereen die met kracht, kennis, moed en liefde heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het Manifest of Peace. Jullie licht draagt dit werk.

Met liefdevolle groet,
Team Manifest of Peace

1.1 Bronvermelding & Eigenaarschap

Dit Manifest is een collectief werk, samengesteld uit internationale bronnen, praktijkervaringen, wetenschap, gesprekken, geschiedenis en maatschappelijke inzichten.

Het is niet het eigendom van één persoon.

Het is een bijdrage aan de wereld, bedoeld om vrij gedeeld, gebruikt en toegepast te worden.

1.2 Licentie

Dit Manifest is vrijgegeven onder de Creative Commons CC0 Public Domain Dedication. Iedereen mag dit werk gebruiken, delen, verspreiden, vertalen, aanpassen en toepassen zonder beperkingen.

Het is een open gift aan de mensheid, in dienst van veiligheid, gelijkwaardigheid en vrede.

2. Het Professionele Perspectief

2.1. Waarom dit perspectief essentieel is

Professionals die dagelijks werken met slachtoffers van intieme terreur, dwingende controle en psychologisch geweld zien wereldwijd dezelfde patronen terugkeren. Niet omdat slachtoffers dezelfde fouten maken, maar omdat systemen niet zijn ingericht op patroongeweld.

Uit vele geverifieerde casussen, geanalyseerd door een multidisciplinair team, blijkt dat slachtoffers structureel vastlopen bij:

- politie
- Veilig Thuis en vergelijkbare instanties
- jeugdzorg en gecertificeerde instellingen
- Raad voor de Kinderbescherming
- GGZ en crisisdiensten
- rechtbanken
- Centra voor seksueel geweld

De obstakels zijn consistent, ongeacht de vorm van geweld: psychisch, verbaal, emotioneel, sociaal, spiritueel, fysiek, seksueel, digitaal, financieel, medisch, juridisch of via derden.

Dit hoofdstuk beschrijft de structurele dynamieken die slachtoffers, kinderen én professionals vastzetten, en wat er nodig is om deze patronen te doorbreken.

2.2. Intieme terreur is geen incident, maar vrijheidsbeneming

Intieme terreur is een vorm van structureel, patroon-gebaseerd geweld dat zich uit in:

- psychologische manipulatie en gaslighting
- isolatie
- financiële uitbuiting
- seksueel geweld en dwang
- digitale wurggreep en cyberstalking
- medische ondermijning
- fysieke intimidatie
- seriepesten
- chemical submission (drogering)
- stalking (belaging)
- mishandeling, vooral na beëindiging van de relatie
- misbruik via instanties (abuse by proxy)

Deze vormen versterken elkaar en creëren een web van controle dat slachtoffers jarenlang gevangen houdt.

Internationaal wordt dit erkend als coercive control: een vorm van vrijheidsberoving die voorspellend is voor escalatie, ernstig letsel en uiteindelijk soms femicide of partnermoord.

2.3. Traumaresponsen worden structureel verkeerd geïnterpreteerd

Slachtoffers van langdurige dwingende controle vertonen voorspelbare trauma-reacties:

- bevriezen
- pleasen
- dissociëren
- dichtklappen
- over- uitleggen
- emotionele ontregeling
- geheugenproblemen
- hyperalertheid

Dit zijn normale overlevingsmechanismen.

Maar in de praktijk worden ze geïnterpreteerd als:

- instabiliteit
- onbetrouwbaarheid
- tegenwerking
- gebrek aan medewerking
- "vechtscheiding"

Dit is één van de grootste systeemfouten, zowel in Nederland als op internationaal niveau.

2.4. Plegers externaliseren, slachtoffers internaliseren

Plegers presenteren zich vaak:

- rustig
- rationeel
- coherent
- charmant
- sociaal vaardig

Slachtoffers reageren vanuit trauma.

Plegers reageren vanuit controle.

Voor plegers draait geweld vrijwel altijd om:

- macht
- dominantie
- behoud van positie
- financieel gewin
- soms met sadistische motieven

In veel gevallen is een relatie voor de pleger geen emotionele verbintenis, maar een economisch systeem, zelfs wanneer er sprake is van een financieel motief voor de pleger.

Dit leidt tot de geloofwaardigheidsparadox:

- de pleger wordt geloofd
- het slachtoffer wordt gewantrouwd

Dit mechanisme wordt wereldwijd erkend als een kernoorzaak van systeemfalen.

2.5. Kinderen worden structureel onbeschermd gelaten

Internationale casussen laten zien dat kinderen:

- hyperalert raken
- angst en nachtmerries ontwikkelen
- agressie of terugtrekgedrag vertonen
- in loyaliteitsconflicten terechtkomen
- secundair slachtoffer worden
- soms worden toegewezen aan de onveilige ouder

Artikel 31 van het Verdrag van Istanbul verplicht staten om kinderen te beschermen tegen geweld via een ouder. Nederland, en veel andere landen, passen dit onvoldoende toe.

2.6. Het systeem herhaalt dezelfde fouten als de pleger

Professionals beschouwen vaak:

- traumaresponsen als instabiliteit
- dwingende controle als “conflict”
- patroongeweld als “communicatieprobleem”
- slachtoffers als “moeilijk”
- plegers als “redelijk”

Dit leidt tot:

- secundaire traumatisering
- verkeerde risicotaxaties
- gevaarlijke omgangsregelingen
- seponeringen
- escalatie richting femicide

Het systeem reproduceert zo dezelfde dynamieken die slachtoffers thuis al meemaakten.

2.7. Institutioneel geweld: wanneer systemen onbedoeld meedoen

Slachtoffers zijn niet alleen bang voor de pleger, maar ook voor:

- framing door instanties
- verlies van hun kinderen
- psychiatrische labels die tegen hen worden gebruikt
- onjuiste rapportages
- gebrek aan regie
- tegenstrijdige beslissingen
- verlies van werk, netwerk of veiligheid

Dit heet institutioneel geweld:

wanneer systemen, bewust of onbewust, het patroon van de pleger versterken.

2.8. Gebrek aan kennis over narcisme, psychopathie en manipulatie

Professionals missen structureel kennis over:

- narcistische dynamieken
- antisociale trekken
- dark triad-gedrag
- gaslighting
- manipulatie
- juridische mishandeling
- misbruik via derden en instanties
- stalking (belaging)
- digitale wurggreep

Digitale wurggreep: een ernstig veiligheidsrisico

Plegers krijgen toegang tot telefoons, accounts en privégegevens via Apple- of Android-accounts.

Hiermee kunnen zij:

- berichten meelezen
- locatie volgen
- wachtwoorden wijzigen
- bestanden verwijderen
- communicatie saboteren
- slachtoffers isoleren

Dit is niet enkel een technisch probleem, maar ook een mensenrechtenprobleem. Zonder deze kennis worden plegers niet herkend, en slachtoffers niet beschermd.

2.9. Femicide en partnermoord zijn voorspelbaar en te voorkomen

Femicide is geen incident.

Het is het eindpunt van:

- langdurige controle
- grenzen verleggen
- vernedering
- dreiging
- uitputting
- isolatie
- gaslighting
- stalking (belaging)
- escalatie

Internationaal erkende modellen zijn:

- Monckton Smith's achtfasenmodel
- Safe & Together
- de piramide van geweld

Deze laten zien dat femicide voorspelbaar is wanneer patronen worden herkend. Nederland, en veel andere landen, gebruiken deze modellen onvoldoende.

2.10. Digitale wurggreep en chemical submission (chemische onderwerping) worden wereldwijd onderschat

Plegers gebruiken steeds vaker:

- spyware
- hacking
- wachtwoorddiefstal
- deepfake-dreiging
- GPS-tracking
- drogering
- darkweb-diensten

Gemeenten en ketenpartners zijn hier onvoldoende op voorbereid.

2.11. Misbruik via instanties

Plegers gebruiken:

- jeugdzorg
- rechtbanken
- scholen
- politie
- hulpverlening
- medische instellingen

om slachtoffers te controleren, intimideren of beschadigen.

2.12. Het systeem werkt incidentgericht, niet patroongericht

Nederlandse ketens, net als veel internationale systemen, beoordelen:

- losse incidenten
- recente gebeurtenissen
- zichtbare schade

Maar intieme terreur is een patroon. En zonder patroonherkenning blijft geweld onzichtbaar.

2.13. Casusregie is noodzakelijk

Slachtoffers verdwalen in parallelle trajecten:

- strafrecht
- jeugdbescherming
- familierecht
- hulpverlening

Zonder casusregie:

- raakt informatie versnipperd
- worden risico's verkeerd ingeschat
- worden slachtoffers opnieuw belast

Casusregie is een basisvoorwaarde voor veiligheid.

2.14. Wat professionals nodig hebben

Professionals vragen om:

- structurele scholing in trauma en (C)PTSS
- kennis van dwingende controle
- kennis van narcistische en antisociale dynamieken
- kennis van digitale controle
- kennis van chemical submission (chemische onderwerping)
- kennis van femicide-modellen
- gendersensitief werken
- patroonherkenning
- samenwerking met particuliere recherche
- richtlijnen tegen framing en victim blaming
- betere bewijswaardering
- veilige procedures voor kinderen en vrouwen (en andere genderidentiteiten)
- sterke casusregie

2.15. Wat er moet veranderen

- Erken dwingende controle als vrijheidsbeneming
- Implementeer Artikel 31 van het Verdrag van Istanbul
- Maak psychologisch geweld strafbaar
- Gebruik Monckton Smith's achtfasenmodel
- Neem chemical submission (chemische onderwerping) op in het beleid
- Erken digitale wurggreep als geweldsvorm
- Herken misbruik via instanties
- Start regionale taskforces
- Verplicht gendersensitieve risicotaxatie
- Versterk de zedenrecherche
- Voer casusregie in
- Bescherm kinderen structureel
- Herken onveilige ouders
- Herken traumaresponsen als bewijs van overleving
- Onderzoek de rol van particuliere recherche
- Verken vrouwvriendelijke politiebureaus
- Creër meer bewustwording en voorlichting via onderwijs en nationale campagnes
- Zet meer gespecialiseerde cursussen op voor professionals
- Leer zorgverleners (in ziekenhuizen) de vele vormen van geweld herkennen en hoe een melding kan worden gedaan
- Herken de symptomen van kinderen als 'stille'slachtoffers
- Herken ook het mogelijk risico op geweld na de scheiding
- Stop secundaire traumatisering
- Zorgdragen voor veilige, deskundige en betrouwbare systemen
- Verken de effectiviteit van een AA voor plegers van intrafamiliaal geweld
- Zorgen voor effectieve berichtgeving aan het slachtoffer wanneer een pleger de gevangenis verlaat
- Stel niet-fatale verwurging strafbaar
- Introduceer de 'no-drop prosecution' waarbij de strafzaak wordt voortgezet, ook wanneer het slachtoffer verzoekt de aanklacht in te trekken
- Voorzie in gratis juridische hulpverlening van een gespecialiseerde advocaat aan slachtoffers van intrafamiliaal geweld.
- Wordt onderdeel van de oplossing

2.16 Samenvatting

Intieme terreur, dwingende controle en psychologisch geweld zijn structurele misdaden die levens ontwrichten, gezinnen beschadigen en generaties beïnvloeden. Daarom zou er veel meer kennis dienen te komen over infrafamiliaal geweld, zowel bij het brede publiek als bij professionals en dienen er bijkomende maatregelen te komen, die dit geweld kunnen inperken, vooral van ervaringsdeskundigen. 'Lived experience' oftewel ervaringsdeskundigheid is tegenwoordig bewezen van onschatbare waarde.

3. Het Perspectief van de Getroffene: De Onzichtbare Werelden van Onveiligheid

Er bestaan werelden die voor velen onzichtbaar blijven, maar waarin miljoenen mensen dagelijks proberen te overleven.

Werelden waarin macht niet wordt gebruikt om te beschermen, maar om te beheersen.

Werelden waarin angst, isolatie en verwarring geen incidenten zijn, maar structuren.

Werelden waarin mensen, kinderen, volwassenen, werknemers, burgers, langzaam kleiner worden gemaakt, totdat zij zichzelf niet meer herkennen.

Dit hoofdstuk geeft een stem aan die werelden.

Niet om medelijden te vragen, maar om de waarheid te spreken.

Niet om te verdelen, maar om te begrijpen.

Want vrede begint bij het zien van wat te lang verborgen is gebleven.

3.1 Hoe onveiligheid begint: het normaliseren van het abnormale

Geweld begint zelden met zichtbare agressie, maar met kleine verschuivingen die nauwelijks opvallen:

- grenzen die langzaam worden opgerekt
- opmerkingen die onzeker maken
- afhankelijkheid die wordt gecreëerd
- steunbronnen die worden weggehaald
- angst en verwarring die worden geïntroduceerd

Internationale onderzoeken tonen aan dat deze fase cruciaal is.

De getroffene past zich aan om de relatie, het gezin, de organisatie of het systeem stabiel te houden. Niet omdat het veilig is, maar omdat het onveilig voelt om te verstoren.

(Bronnen voor hoofdstuk 41: WHO 2021; Stark 2007; Kelly & Johnson 2008)

3.2 De psychologische dynamiek: controle, verwarring en loyaliteit

Dwingende controle (coercive control) werkt niet door fysieke kracht, maar door psychologische en emotionele mechanismen:

- gaslighting – twijfel zaaien over de eigen waarnemingen
- intermitterende beloning – afwisselend liefdevol en brutaal gedrag
- dreiging met verlies – van de kinderen, het inkomen, de reputatie, van het leven
- onvoorspelbaarheid – waardoor hyperalertheid ontstaat
- schuld en schaamte – waardoor de getroffene zichzelf verantwoordelijk voelt of stelt

Traumagerichte zorg benadrukt dat dit normale menselijke overlevingsstrategieën zijn.

Het zenuwstelsel kiest voor veiligheid, verbinding en stabiliteit, zelfs wanneer die stabiliteit schadelijk is.

(Bronnen voor hoofdstuk 41: Herman; van der Kolk; Safe & Together)

3.3 Waarom weggaan zo moeilijk is

Van buitenaf lijkt het eenvoudig: “Waarom ga je niet weg?”

Maar internationaal onderzoek toont aan dat:

- de gevaarlijkste periode vaak het moment van vertrek is
- afhankelijkheid (financieel, emotioneel, praktisch, de kinderen etc.) een valkuil vormt
- dreiging, intimidatie en chantage toenemen bij vertrek
- systemen niet altijd veiligheid bieden
- kinderen, familie of reputatie worden ingezet als drukmiddel

Weggaan is een risicovol proces dat vaak meerdere pogingen vereist. Het gevaarlijkste moment van de vrouw (hoewel ook mannen en andere genderidentiteiten slachtoffer kunnen zijn) is net voor, tijdens of net na de relatiebreuk, hetgeen vele maanden voor de uiteindelijke uitspraak van de scheiding is.

(Bronnen voor hoofdstuk 41: Campbell – Danger Assessment; UNODC – Femicide Reports)

3.4 De impact op identiteit en zelfbeeld

Langdurige controle en manipulatie laten diepe sporen achter, zoals:

- verlies van zelfvertrouwen
- verwarring over wat waar is
- schaamte en zelfverwijt
- hyperalertheid
- moeite met vertrouwen
- het gevoel “onzichtbaar” te zijn

Deze reacties zijn geen symptomen van zwakte, maar normale reacties op abnormale omstandigheden.

Herstel begint met de (h)erkenning: “Wat je hebt meegemaakt was echt. En het was niet jouw schuld.”

3.5 Het kindperspectief: wanneer veiligheid voelt als controle

Voor kinderen begint onveiligheid niet met geweld.

Het begint met regels die groter worden dan hun wereld.

Met volwassenen die bepalen wanneer je eet, wanneer je spreekt, wanneer je beweegt.

Met het gevoel dat zelfs een appel vragen een risico kan zijn.

Kinderen leren:

- hun woorden te wegen
- hun adem in te houden
- hun verlangens te verstoppen
- hun emoties te reguleren
- dat hun lichaam en behoeften niet van hen zijn

Institutionele controle veroorzaakt geen blauwe plekken.
Het laat diepe sporen van destructie na in het zelfvertrouwen, het vertrouwen in mensen in het algemeen, de identiteit en de ontwikkeling op diverse niveaus.

Wanneer een systeem volwassenen of kinderen klein maakt om zichzelf beheersbaar te houden, spreken we niet over zorg. Dan spreken we over institutionele schade.

3.6 Slachtoffers van intieme terreur: de onzichtbare oorlog achter gesloten deuren

Intieme terreur is ontworpen om onzichtbaar te blijven.
Het begint met fluisteren, niet met schreeuwen.
Het begint met kleine verschuivingen in macht, ruimte en vrijheid.

Slachtoffers leren:

- hun grenzen te verleggen
- hun eigen waarheid te wantrouwen
- hun emoties te onderdrukken
- hun identiteit te verbergen
- hun veiligheid te relativiseren
- onzichtbaar te worden
- zich aan te passen
- te zwijgen
- mishandeling te ondergaan
- geen hulp te zoeken

Wanneer zij de moed vinden toch hulp zoeken, worden zij vaak niet geloofd.
Hun angst wordt gezien als instabiliteit.
Hun alertheid als overdrijving.
Hun trauma als bewijs tegen hen.

Dwingende controle is vaak voor de buitenwereld onzichtbaar, maar laat diepe littekens achter, vaker dan niet levenslang.

3.7 Slachtoffers van seksueel geweld en reproductieve controle

Seksueel geweld is een van de meest voorkomende, maar minst erkende, vormen van onderdrukking.
Het vindt plaats in relaties, oorlogen, instellingen en gemeenschappen, overal waar macht ongelijk verdeeld is.

Slachtoffers ervaren:

- verlies van autonomie over hun lichaam
- schaamte die niet van hen is
- stilte die wordt afgedwongen
- schuld die hen wordt opgelegd
- angst die hun wereld kleiner maakt

Reproductieve controle omvat:

- zwangerschap afdwingen
- zwangerschap verhinderen
- anticonceptie saboteren
- abortus verbieden of afdwingen
- medische beslissingen overnemen

Dit is geen privéprobleem. Het is een wereldwijd patroon van macht over lichamen, levens en toekomst.

3.8 Oorlogsslachtoffers: wanneer de wereld zelf onveilig wordt

Oorlog vernietigt niet alleen steden, maar ook identiteit, gemeenschap, toekomst en menselijkheid.

Slachtoffers leven in een werkelijkheid waarin:

- chaos de norm is
- veiligheid een herinnering wordt
- families uiteenvallen
- kinderen te vroeg volwassen worden

De patronen lijken anders te zijn, maar de kern is dezelfde: macht die wordt gebruikt om te domineren in plaats van te beschermen.

3.9 Slachtoffers van organisatie-terreur (corporate, institutioneel, politiek)

Organisaties kunnen mensen breken zonder wapens, door het gebruik van:

- intimidatie
- isolatie
- manipulatie
- dreiging met verlies van inkomen
- karaktermoord
- giftige bedrijfsculturen
- bureaucratische macht

De effecten zijn diep:

- burn-out
- verlies van identiteit
- angstcultuur
- afhankelijkheid
- sociale isolatie

Het mechanisme is hetzelfde als in andere vormen van onderdrukking: macht wordt gebruikt om te overheersen, niet om te dienen.

3.10 Slachtoffers van sekten en ideologische controle

Sekten gebruiken dezelfde technieken als intieme terreur, op groepsniveau, door:

- isolatie
- fragmentatie
- angst
- chaos
- verdeeldheid
- loyaliteit af te dwingen
- de waarheid te monopoliseren

Deze dynamiek is universeel.

3.11 Slachtoffers van racisme, koloniale structuren en discriminatie

Wereldwijd leven mensen in systemen die hen structureel kleiner maken.

Zij ervaren:

- micro-agressie
- uitsluiting
- ongelijkheid in kansen
- ontkenning van ervaringen
- verlies van waardigheid
- generaties van trauma

Dit zijn geen incidenten.

Dit zijn patronen.

3.12 Slachtoffers van armoede, migratie en staatsterreur

Armoede zorgt voor een gebrek aan veiligheid, keuzevrijheid en toekomst.

Migranten en vluchtelingen dragen een verlies van thuis, identiteit en bestaanszekerheid.

Staatsterreur gebruikt bureaucratie als wapen.

3.13 Slachtoffers van digitale terreur en informatie- oorlogvoering

Digitale terreur creëert:

- constante surveillance
- reputatieschade
- polarisatie
- radicalisering
- massamanipulatie
- verlies van waarheid

Informatie-oorlogvoering is een aanval op vertrouwen, waarheid en verbinding.

3.14 Slachtoffers van ecologische instabiliteit en klimaatgerelateerde onveiligheid

Klimaatverandering is een veiligheidsprobleem.
Een vredesprobleem.

Slachtoffers ervaren:

- verlies van leefgebied
- voedselonzekerheid
- gedwongen migratie
- natuurrampen
- ontwrichting van gemeenschappen

Ecologische instabiliteit vergroot ongelijkheid en maakt vrouwen en kinderen extra kwetsbaar.

3.15 De universele patronen van onveiligheid

Alle vormen van onderdrukking, persoonlijk, institutioneel, organisatorisch, ideologisch, digitaal, ecologisch, militair, delen dezelfde kernmechanismen:

- isolatie
- fragmentatie
- chaos
- strijd
- angst
- verdeeldheid

Deze patronen zijn geen toeval.
Het zijn eeuwenoude strategieën om mensen klein te houden.

3.16 De synthese: waarom wij kiezen voor vrede

Het Manifest of Peace is gebouwd op het inzicht dat onveiligheid overal dezelfde wortels heeft en dat vrede daarom ook overal dezelfde fundamenten nodig heeft:

- organisatie
- consolidatie
- structuur
- saamhorigheid
- veiligheid
- liefde

Vrede is geen abstract ideaal.

Het is een keuze voor systemen die beschermen, leiders die dienen, gemeenschappen die verbinden, gezinnen die veilig zijn, kinderen die mogen groeien, mensen die mogen bestaan, en een aarde die leefbaar blijft.

Vrede begint niet bij stilte. Het begint bij waarheid. Bij het zien van patronen die te lang onzichtbaar waren. Bij het herstellen van wat gebroken is. Bij het kiezen voor menselijkheid boven macht.

Wanneer wij kiezen voor veiligheid, liefde en verantwoordelijkheid, bouwen wij niet alleen een betere samenleving. Wij bouwen een betere wereld.

4. De Cultuur van Stilte: Hoe de Wereld Leert Niet te Zien

Er bestaat een stilte die niet voortkomt uit rust, maar uit angst.
Een stilte die niet beschermt, maar verstikt.
Een stilte die niet natuurlijk is, maar zorgvuldig wordt geproduceerd door systemen, culturen en machtsstructuren die liever weggijken dan erkennen.

Deze stilte is geen toeval.
Het is een strategie.
Een wereldwijd patroon dat slachtoffers onzichtbaar maakt, plegers beschermt en samenlevingen verlamt.

Dit hoofdstuk onderzoekt die stilte: hoe zij ontstaat, hoe zij wordt onderhouden, en waarom zij overal ter wereld dezelfde vorm aanneemt.

4.1 De eerste laag van stilte: schaamte die niet van het slachtoffer is

Slachtoffers zwijgen vaak niet omdat zij niets willen zeggen, maar omdat zij hebben geleerd dat spreken gevaarlijk is.

Wereldwijd leren mensen:

- dat hun ervaringen “overdreven” zijn
- dat hun emoties “onredelijk” zijn
- dat hun pijn “privé” is
- dat hun waarheid “te ongemakkelijk” is
- dat hun veiligheid “hun eigen verantwoordelijkheid” is

Schaamte is een wapen.
Niet geboren in het slachtoffer, maar geplant door de pleger, gevoed door de omgeving en bevestigd door systemen die niet luisteren.

4.2 De tweede laag van stilte: de omgeving die weggijkt

In gezinnen, organisaties, gemeenschappen en landen gebeurt hetzelfde: mensen zien meer dan ze durven toegeven.

Internationaal onderzoek laat zien dat omstanders vaak zwijgen omdat:

- ze bang zijn voor repercussies
- ze loyaal zijn aan de pleger of het systeem
- ze zichzelf willen beschermen
- ze niet weten wat ze moeten doen
- ze geloven dat het “niet hun zaak” is

Zo ontstaat een collectieve stilte die slachtoffers isoleert en plegers ruimte geeft.

4.3 De derde laag van stilte: instituties die falen te beschermen

Stilte wordt systemisch wanneer instituties:

- klachten minimaliseren
- signalen verkeerd interpreteren
- slachtoffers als “instabiel” framen
- bureaucratie boven menselijkheid plaatsen
- reputatie belangrijker vinden dan veiligheid
- verantwoordelijkheid doorschuiven naar andere instanties

Dit gebeurt in:

- scholen
- ziekenhuizen
- jeugdzorg
- rechtbanken
- bedrijven
- religieuze instellingen
- overheden

Niet omdat mensen slecht zijn, maar omdat systemen zijn gebouwd om zichzelf te beschermen.

4.4 De vierde laag van stilte: politieke en culturele belangen

In veel landen wordt geweld niet erkend omdat het:

- economisch ongemakkelijk is
- politiek gevoelig is
- cultureel genormaliseerd is
- historisch ingebed is
- machtsstructuren blootlegt die niemand wil zien

Voorbeelden wereldwijd:

- landen waar huiselijk geweld als “familiezaak” wordt gezien
- culturen waar eer belangrijker is dan veiligheid
- staten waar protest wordt gestraft
- samenlevingen waar racisme wordt ontkend
- economieën die afhankelijk zijn van uitbuiting

Stilte is hier geen gebrek aan informatie.

Het is een keuze.

4.5 De vijfde laag van stilte: digitale stilte, framing en informatie en oorlogvoering

In de moderne wereld wordt stilte niet alleen gecreëerd door zwijgen, maar ook door digitale stilte of ruis.

Digitale stilte ontstaat wanneer:

- algoritmes misbruik niet herkennen
- sociale media slachtoffers straffen voor hun kwetsbaarheid
- online haat slachtoffers tot zwijgen dwingt
- deepfakes en desinformatie de waarheid vervormen
- framing reputaties vernietigt voordat feiten worden onderzocht
- techbedrijven verantwoordelijkheid ontlopen

Digitale stilte is een nieuwe vorm van onderdrukking: het is een wereld waarin de waarheid wordt overstemd door volume, niet door bewijs.

4.6 De zesde laag van stilte: de taal die ontbreekt

Veel slachtoffers zwijgen omdat zij geen woorden hebben voor wat hen overkomt.

Internationaal ontbreken woorden voor:

- dwingende controle
- institutionele schade
- digitale terreur
- reproductieve controle
- bureaucratische onderdrukking
- psychologische gijzeling

Zonder taal is er geen erkenning.

Zonder erkenning is er geen verandering.

4.7 De zevende laag van stilte: de normalisering van geweld

In veel samenlevingen is geweld zo ingebed dat het niet meer als geweld wordt gezien.

Voorbeelden wereldwijd:

- kinderen die worden opgevoed met angst
- vrouwen die worden gesocialiseerd om te gehoorzamen
- werknemers die worden uitgeput door toxische bedrijfsculturen
- minderheden die structureel worden uitgesloten
- vluchtelingen die worden ontmenselijkt
- burgers die worden gecontroleerd door surveillance

Wanneer geweld normaal wordt, wordt stilte vanzelfsprekend.

4.8 De achtste laag van stilte: de angst voor de waarheid

De diepste laag van stilte is de angst voor wat erkenning betekent.

Want als we erkennen dat geweld systemisch is, moeten we ook erkennen dat:

- onze systemen falen
- onze culturen schadelijke patronen bevatten
- onze leiders verantwoordelijkheid dragen
- onze geschiedenis onvolledig is
- onze toekomst afhankelijk is van verandering

Waarheid vraagt moed.

En moed is schaars in systemen die gebouwd zijn op stabiliteit, niet op rechtvaardigheid.

4.9 Waarom blijft dit overal ter wereld onzichtbaar?

Omdat stilte wordt beschermd door:

- macht
- angst
- loyaliteit
- reputatie
- cultuur
- politiek
- technologie
- geschiedenis

En omdat slachtoffers vaak alleen staan tegenover structuren die veel groter zijn dan zijzelf. Geweld blijft onzichtbaar omdat de wereld heeft geleerd niet te kijken. Niet omdat het er niet is, maar omdat het te veel onthult.

4,10 De doorbraak: wanneer de stilte breekt

Stilte breekt niet door één stem, maar door een beweging.

Stilte breekt wanneer:

- slachtoffers worden geloofd
- omstanders verantwoordelijkheid nemen
- instituties luisteren in plaats van zich te verdedigen
- media de waarheid boven sensatie kiezen
- technologie wordt gebruikt om te beschermen
- culturen ruimte maken voor kwetsbaarheid
- politiek veiligheid boven macht plaatst

Stilte breekt wanneer waarheid belangrijker wordt dan comfort.

4.11 De synthese: waarom wij kiezen voor spreken

De Cultuur van Stilte is geen fout in het systeem.
Het is het systeem.

Daarom kiest het Manifest of Peace voor:

- radicale transparantie
- collectieve verantwoordelijkheid
- taal die zichtbaar maakt
- systemen die luisteren
- leiders die dienen
- gemeenschappen die beschermen
- digitale platforms die veiligheid centraal stellen
- een wereld waarin waarheid niet langer gevaarlijk is

Vrede begint niet bij stilte.
Vrede begint bij spreken.

Bij het doorbreken van patronen die generaties lang zijn doorgegeven.
Bij het kiezen voor menselijkheid boven reputatie.
Bij het erkennen van wat te lang verborgen is gebleven.

Wanneer wij de stilte doorbreken,
doorbreken wij de structuren die geweld mogelijk maken en openen wij de deur naar een wereld waarin veiligheid niet uitzonderlijk is, maar vanzelfsprekend.

5. Universele Patronen van Geweld: De Architectuur van Onveiligheid

Geweld lijkt vaak persoonlijk, toevallig of individueel te zijn.

Maar achter elke vorm van onveiligheid, in gezinnen, organisaties, culturen, staten en digitale werelden, schuilt een herkenbare structuur, een architectuur van macht die overal ter wereld dezelfde bouwstenen gebruikt.

Dit hoofdstuk legt die bouwstenen bloot. Niet om te beschuldigen, maar om te begrijpen. Niet om te verdelen, maar om te ontmaskeren. Want alleen wanneer we de patronen herkennen, kunnen we ze doorbreken.

5.1 Het patroon van isolatie: het verkleinen van de wereld

Isolatie is het eerste en meest universele patroon van geweld.

Het begint subtiel door:

- minder contact met vrienden
- minder toegang tot informatie
- minder ruimte om te spreken
- minder vertrouwen in de eigen waarneming
- afhankelijkheid die wordt gecreëerd
- steunbronnen die worden weggehaald

Of het nu gaat om een partner, leider, organisatie of staat: de strategie altijd is dezelfde.

Isolatie maakt mensen afhankelijk.

Fragmentatie maakt informatie minder toegankelijk.

Chaos maakt alles onoverzichtelijk.

Strijd werkt uitputtend.

Afhankelijkheid en angst maakt mensen kwetsbaar.

Kwetsbaarheid maakt controle mogelijk.

Controle zorgt voor macht over het slachtoffer.

5.2 Het patroon van verwarring: het vervormen van de werkelijkheid

Dwingende controle werkt door verwarring.

Door het langzaam vervormen van wat waar is.

Dit gebeurt via:

- gaslighting
- tegenstrijdige en wisselende boodschappen
- onvoorspelbaarheid
- subtiele, maar ook ernstige dreiging
- emotionele manipulatie

Wanneer de werkelijkheid instabiel wordt, wordt de pleger langzaam maar zeker de enige vaste referentie. Dit werkt de isolatie van het slachtoffer verder in de hand.

Verwarring is geen bijproduct. Het is een doelbewuste strategie van de pleger.

5.3 Het patroon van grooming: het creëren van vertrouwen om het daarna te breken

Grooming is de kunst van misleading. Het is het proces waarin plegers:

- vertrouwen opbouwen
- grenzen testen
- afhankelijkheid creëren
- loyaliteit afdwingen
- kwetsbaarheden identificeren

Grooming gebeurt in relaties, sekten, organisaties, online omgevingen en politieke bewegingen etc.

Het doel is altijd hetzelfde: een situatie creëren waarin de pleger volledige toegang heeft tot de psyche, het lichaam, de tijd of de middelen van de ander.

5.4 Het patroon van DARVO: de omkering van schuld en verantwoordelijkheid

DARVO staat voor:

- Deny – ontkennen
- Attack – aanvallen
- Reverse Victim and Offender – de rollen van slachtoffer en pleger omdraaien

Dit patroon is wereldwijd zichtbaar in:

- rechtszaken
- media
- organisaties
- relaties
- politieke systemen

DARVO is een machtsinstrument dat slachtoffers tot plegers maakt en plegers tot slachtoffers. Het is een strategie die stilte afdwingt en de waarheid vervormt.

5.5 Het patroon van angst: de onzichtbare kooi

Angst is het meest effectieve controlemechanisme.

Niet de angst voor geweld, maar de angst voor:

- verlies
- afwijzing
- reputatieschade
- financiële onzekerheid
- escalatie
- bureaucratie vergelding
- digitale aanvallen

Angst hoeft niet uitgesproken te worden. Het hoeft alleen maar gevoeld te worden.

5.6 Het patroon van fragmentatie: het breken van de identiteit

Geweld werkt door het breken van:

- zelfvertrouwen
- intuïtie
- grenzen
- relaties
- tijdsbesef
- toekomstbeeld

Fragmentatie maakt mensen stuurloos.
En stuurloosheid maakt controle eenvoudig.

Dit patroon is zichtbaar in:

- intieme terreur
- sekten
- toxische organisaties
- racistische systemen
- digitale manipulatie
- oorlog

Overal waar macht wordt misbruikt, wordt de identiteit gebroken.

5.7 Het patroon van normalisering: het onzichtbaar maken van geweld

Geweld blijft bestaan omdat het wordt genormaliseerd.

Normalisering gebeurt wanneer:

- cultuur geweld romantiseert
- media framing gebruikt
- systemen klachten minimaliseren
- gemeenschappen weggijken
- leiders hun verantwoordelijkheid ontwijken
- digitale platforms misbruik versterken

Wat normaal wordt, wordt niet meer gezien. En wat niet wordt gezien, wordt niet gestopt.

5.8 Het patroon van afhankelijkheid: het creëren van eenzijdige macht

Afhankelijkheid is de lijm van elk gewelddadig systeem.

Dit kan zijn:

- financieel
- emotioneel
- praktisch
- bureaucratisch
- digitaal
- sociaal
- spiritueel

Afhankelijkheid maakt mensen loyaal aan hun eigen onderdrukking.
Niet omdat ze dat willen, maar omdat ze geen alternatief meer zien.

5.9 Het patroon van escalatie: de cyclus van controle

Geweld volgt een voorspelbare cyclus:

1. spanning
2. manipulatie
3. ontkenning
4. escalatie
5. verzoening
6. stilte
7. herhaling van de cyclus

Deze cyclus is zichtbaar in relaties, organisaties, politieke systemen en internationale conflicten.

Escalatie is geen toeval.

Het is een mechanisme dat macht bevestigt.

5.10 Het patroon van systeemfalen: wanneer bescherming zelf gevaarlijk wordt

Systemen die bedoeld zijn om te beschermen, kunnen onbedoeld bijdragen aan onveiligheid.

Dit gebeurt wanneer systemen:

- slachtoffers niet geloven
- signalen verkeerd interpreteren
- bureaucratie boven veiligheid plaatsen
- reputatie boven waarheid stellen
- framing overnemen van plegers
- trauma verwarren met instabiliteit

Systeemfalen is geen uitzondering.

Het is een wereldwijd patroon.

5.11 Het patroon van stilte: de lijm die alles bij elkaar houdt

Alle patronen van geweld worden mogelijk gemaakt door stilte.

Stilte door:

- schaamte
- angst
- loyaliteit
- cultuur
- politiek
- technologie
- geschiedenis

Zonder stilte stort elk gewelddadig systeem in.

Daarom wordt stilte actief geproduceerd.

5.12 De synthese: waarom deze patronen het fundament vormen van het Manifest of Peace

Deze patronen zijn universeel.

Ze komen voor in:

- gezinnen
- organisaties
- relaties
- culturen
- staten
- digitale werelden
- oorlogen
- ideologieën

Ze vormen de rode draad door alle vormen van onveiligheid.

Daarom is dit hoofdstuk het fundament van het Manifest of Peace.
Want alleen wanneer we de patronen herkennen,
kunnen we ze doorbreken.

Vrede is geen toeval.

Vrede is het resultaat van het ontmantelen van deze patronen
en het bouwen van systemen die beschermen in plaats van beheersen.

II. Modellen, Concepten & Kernbegrippen

1. Het PTTSFFMC-model

Acht Domeinen van Controle, Macht en Seriepesten

Een internationaal toepasbaar kader voor het herkennen van dwingende controle

Dwingende controle ontstaat nooit uit één vorm van geweld. Het is altijd een patroon: een strategische opeenstapeling van tactieken die elkaar versterken. Het PTTSFFMC-model beschrijft acht domeinen van controle die samen het mechanisme vormen waarmee plegers slachtoffers langzaam uitputten, isoleren, destabiliseren en afhankelijk maken.

De rode draad door al deze domeinen is seriepesten:

een herhaald, doelgericht en vaak sadistisch patroon van vernedering, intimidatie, manipulatie en macht, uitgevoerd door één of meerdere plegers, met als doel het slachtoffer te breken, te controleren of te elimineren.

Seriepesten is geen incident.

Het is geen conflict.

Het is een strategie.

En in sommige gevallen is het zelfs een bron van plezier voor de pleger: het lijden van een ander wordt dan een bevestiging van macht en superioriteit.

Slachtoffers herkennen deze dynamiek onmiddellijk.

Omstanders vaak pas wanneer het te laat is.

Daarom is dit model nodig.

1.1 Psychologische terreur: de kern van dwingende controle

Psychologische terreur vormt het hart van alle vormen van dwingende controle.

Hier begint seriepesten, en hier behoudt het zijn kracht.

Voorbeelden:

- gaslighting
- manipulatie
- dreiging en intimidatie
- isolatie
- schuldinductie
- afwisselen van charme en agressie
- verwarring creëren
- karaktermoord

Effecten:

- identiteitsafbraak
- zelftwijfel
- dissociatie
- traumaresponsen (C)PTSS
- cognitieve fragmentatie

Psychologische terreur is de lijm die alle andere domeinen bij elkaar houdt.

1.2 Technologische terreur: technologie als verlengstuk van macht

Technologie wordt wereldwijd gebruikt om macht uit te oefenen, zowel in relaties als in organisaties en systemen.

Voorbeelden:

- tracking
- spyware
- toegang tot accounts
- manipulatie van apparaten
- digitale afpersing
- controle via apps
- monitoring via cloud-accounts

Effecten:

- digitale wurggreep
- verlies van autonomie
- constante surveillance
- hyperalertheid

Technologische terreur maakt seriepesten schaalbaar en onontkoombaar.

1.3 Toxicologische terreur: chemische onderwerping

Een van de meest onderbelichte vormen van dwingende controle.

Voorbeelden:

- drogeren
- middelen toedienen zonder toestemming
- medicatie manipuleren
- middelengebruik afdwingen

Effecten:

- cognitieve schade
- geheugenverlies
- medische klachten die niet worden geloofd
- afhankelijkheid
- verlies van geloofwaardigheid

Toxicologische terreur is een stille, maar extreem destructieve vorm van seriepesten.

1.4 Seksuele terreur: controle over het lichaam

Seksueel misbruik binnen dwingende controle is geen lustmisdrijf, maar een machtsmisdrijf.

Voorbeelden:

- seksuele dwang
- seks als machtsmiddel
- filmen zonder toestemming
- dreigen met verspreiding van beelden
- gedwongen prostitutie

Effecten:

- trauma
- schaamte
- dissociatie
- verlies van lichamelijke autonomie

Seksuele terreur is een van de meest traumatiserende vormen van seriepesten.

1.5 Financiële terreur: economische gijzeling

Financiële controle is wereldwijd een wapen.

Voorbeelden:

- geld of bankpas afpakken
- schulden op naam van het slachtoffer
- toegang tot rekeningen blokkeren
- economische afhankelijkheid creëren
- financiële chantage

Effecten:

- onvermogen om te vertrekken
- armoedeval
- juridische kwetsbaarheid
- verhoogd risico op dodelijk geweld

Financiële terreur maakt slachtoffers structureel afhankelijk.

1.6 Fysiek geweld en andere vormen van dwang

Internationaal gebruiken we de term Force:
Physical and any other forms of force.

Dit sluit aan bij internationale mensenrechtenkaders, waarin force verwijst naar:

- fysieke dwang
- psychologische dwang
- seksuele dwang
- economische dwang
- institutionele dwang
- digitale dwang
- sociale dwang

Voorbeelden:

- slaan, duwen, verwurging
- dreigen met wapens
- intimidatie door lichaamstaal
- bedreiging van kinderen, familie of huisdieren
- verbaal geweld

Effecten:

- acute en chronische schade
- hyperalertheid
- angst
- verhoogd risico op femicide

Force is vaak het eindstadium van een lang patroon van seriepesten.

1.7 Medische terreur: controle over gezondheid en zorg

Een vorm van dwingende controle die vaak onzichtbaar blijft.

Voorbeelden:

- zorg onthouden
- 112 niet bellen bij noodsituaties
- medische klachten veroorzaken of verergeren
- toegang tot zorg blokkeren
- medische informatie manipuleren

Effecten:

- langdurige uitputting
- onverklaarbare klachten
- misdiagnoses
- fysieke en psychische verzwakking

Medische terreur heeft levenslange gevolgen.

1.8 Cybercrime en het digitale sleepnet: totale controle op afstand

Digitale controle is wereldwijd een van de snelst groeiende vormen van dwingende controle.

Voorbeelden:

- online stalking
- hacken
- identiteitsfraude
- reputatieschade
- digitale isolatie
- manipulatie via sociale media
- datadiefstal

Effecten:

- totale controle over communicatie
- sociale isolatie
- angst en paranoia
- verlies van veiligheid

Het digitale sleepnet maakt seriepesten 24/7 aanwezig.

1.9 De rode draad: seriepesten als strategie van macht

Door alle domeinen heen loopt één patroon: seriepesten.

Seriepesten is:

- herhaald
- doelgericht
- sadistisch
- strategisch
- systematisch
- gericht op macht en controle

Het is zichtbaar in:

- intieme terreur
- organisatie-terreur
- sekten
- oorlogsdynamieken
- institutionele schade
- digitale manipulatie

Seriepesten is de motor van dwingende controle.

1.10 Internationale toepasbaarheid van het PTTSFFMC-model

Het model is ontworpen als een internationaal toepasbaar analysekader, omdat alle acht domeinen wereldwijd voorkomen.

De keuze voor Force maakt het model volledig compatibel met:

- VN-definities van geweld
- de Istanbul Conventie
- internationale richtlijnen voor coercive control
- mensenrechtenverdragen
- academische literatuur

Het model overstijgt grenzen, culturen en systemen.

1.11 De link met CPTSS: waarom dit model klopt met het lichaam

Langdurige blootstelling aan dwingende controle leidt vrijwel altijd tot een posttraumatische stressrespons.

Niet omdat slachtoffers zwak zijn.

Maar omdat het menselijk lichaam zo ontworpen is.

CPTSS is geen stoornis.

Het is een normale reactie op abnormale omstandigheden.

Seriepesten is:

- herhaald
- onvoorspelbaar
- vernederend
- isolerend
- verwarrend
- bedreigend
- sadistisch

Deze strategische herhaling brengt het zenuwstelsel in een permanente staat van alarm.

Het PTTSFFMC-model weerspiegelt deze realiteit.

1.12 Waarom dit wereldwijd begrepen moet worden

Zolang de wereld niet begrijpt dat CPTSS een normale reactie is op dwingende controle, blijven slachtoffers:

- onbegrepen
- ongezien
- onbeschermd
- verkeerd beoordeeld
- verkeerd gediagnosticeerd

En zolang we niet erkennen dat seriepesten de motor is van alle vormen van dwingende controle, blijven we reageren op incidenten in plaats van op het patroon.

Dit inzicht is de sleutel tot:

- betere hulpverlening
- betere rechtspraak
- betere bescherming
- betere preventie
- betere internationale samenwerking
- en uiteindelijk: vrede

Vrede begint niet bij stilte.

Vrede begint bij begrip.

Bij het zien van patronen.

Bij het erkennen van menselijkheid.

Bij het beschermen van wie kwetsbaar is.

2. Consensus versus (C)PTSS: Hoe complexe scheidingen verkeerd worden geïnterpreteerd

2.1 De kernfout: gedrag wordt gezien als persoonlijkheid, niet als reactie op onveiligheid

In veel landen, waaronder Nederland, leeft binnen rechtspraak, jeugdbescherming, hulpverlening en aanverwante beroepsgroepen een hardnekkige overtuiging, namelijk:

“In een complexe scheiding hebben beide ouders een stoornis.”

Deze gedachte is niet ontstaan uit kwade wil, maar uit een structurele misinterpretatie van menselijke reacties op langdurige onveiligheid.

Wat men ziet, zijn geen twee stoornissen, maar twee uitersten van één menselijk fenomeen:

- internaliseren: naar binnen gericht overleven
- externaliseren: naar buiten gericht beheersen

Het gaat niet om pathologie.

Het gaat om menselijke reacties op omstandigheden die groter zijn dan één persoon.

2.2 Internaliserende reacties: de naar binnen gerichte overlevingsstrategie

Internaliserende reacties komen veel voor bij mensen die:

- langdurig onder druk hebben gestaan
- zijn gemanipuleerd of geïsoleerd
- te maken hebben gehad met dwingende controle
- structureel zijn ondermijnd

Deze reacties zijn normale fysiologische en psychologische beschermingsmechanismen.

Kenmerken van internaliseren

- angst
- dissociatie
- bevroren
- pleasen
- hyperalertheid
- zelftwijfel
- schuldgevoel
- somatische klachten
- uitputting
- depressieve symptomen
- (C)PTSS-achtige reacties

Hoe systemen dit verkeerd interpreteren

Internaliserende reacties worden vaak gezien als:

- instabiliteit
- emotionele labiliteit
- onbetrouwbaarheid
- “moeilijk gedrag”

Hierdoor worden internaliserende ouders:

- minder geloofd
- verkeerd geïnterpreteerd
- secundair beschadigd door instanties
- soms zelfs gezien als de “probleemouder”

Niet omdat zij zwak zijn, maar omdat zij jarenlang hebben moeten overleven.

2.3. Externaliserende reacties: de naar buiten gerichte strategie van beheersing

Externaliserende reacties komen voor bij mensen die spanning, onzekerheid of controleverlies naar buiten richten.

Dit kan voortkomen uit:

- persoonlijkheidskenmerken
- copingstrategieën
- machtsbehoefte
- een geschiedenis van onveiligheid
- antisociale of narcistische dynamieken

Kenmerken van externaliseren

- controle
- manipulatie
- intimidatie
- agressie (openlijk of subtiel)
- gaslighting
- charmant masker naar buiten
- schuld omkeren
- risicozoekend gedrag
- gebrek aan empathie
- dark-triad-achtige kenmerken

Hoe systemen dit verkeerd interpreteren

Externaliserende personen worden vaak gezien als:

- stabiel
- rationeel
- betrouwbaar
- “de rustige ouder”

Waarom?

Omdat zij:

- coherent vertellen
- sociaal vaardig lijken
- geen zichtbare stressreacties tonen
- controle hebben over hun presentatie

Maar deze schijnbare stabiliteit is vaak strategisch gedrag, gericht op:

- beheersing
- overtuiging
- invloed
- reputatiemanagement

2.4 Waarom deze misinterpretatie zo hardnekkig is

Veel beroepsgroepen hanteren onbewust het volgende uitgangspunt:

“Als beide ouders afwijkend gedrag vertonen, moeten beide ouders wel een stoornis hebben.”

Maar afwijkend gedrag in een complexe scheiding is vaak geen stoornis. Het is een logische reactie op extreme omstandigheden.

Wat men ziet, is:

- één ouder die internaliseert
- één ouder die externaliseert

Omdat deze uitersten elkaars spiegelbeeld zijn, lijkt het alsof beide ouders “problemen” hebben.

Maar in werkelijkheid is het vaak:

- één ouder die probeert te overleven
- één ouder die probeert te domineren

Zolang systemen dit niet begrijpen, blijven zij reacties verwarren met persoonlijkheden en patronen verwarren met pathologie.

2.5 De onuitputtelijke realiteit: talloze levens, talloze kinderen, talloze gemiste signalen

Achter elke zaak die het nieuws haalt, schuilen honderden zaken die nooit worden gezien.

Achter elke volwassene die overleeft, schuilen kinderen die:

- meeleven
- meeluisteren
- meedragen

Deze realiteit is geen uitzondering. Het is een patroon.

2.6 Recente voorbeelden: niet om te veroordelen, maar om te begrijpen

Deze voorbeelden zijn geen incidenten.

Het zijn signalen van een systeem dat worstelt met het herkennen van dwingende controle.

1. De uitspraak over verwurging die “niet lang genoeg” zou zijn geweest

Wat systemen vaak missen:

- verwurging is een van de sterkste voorspellers van dodelijk geweld
- het gebeurt zelden één keer
- het gebeurt vaak achter gesloten deuren
- slachtoffers doen vaak pas aangifte wanneer het niet anders meer kan

2. De vrouw die na zware mishandeling blijvend letsel opliep

Dit laat zien:

- hoe ernstig geweld wordt geminimaliseerd
- hoe letsel als incident wordt beoordeeld
- hoe kinderen als getuigen onzichtbaar blijven

3. De 70.000+ mannen die partners drogeren, misbruiken en beelden delen

Dit toont:

- de schaal
- de normalisering van misogynie
- de rol van digitale technologie in geweld
- de mondiale dimensie van ontmenselijking

4. Misogynie onder studenten, de leiders van morgen

Wanneer jonge mensen misogynie normaliseren, wordt geweld niet alleen gepleegd, maar ook gerechtvaardigd.

2.7 De 10-dagen-regel : een structurele barrière voor veiligheid

De 10-dagen-regel maakt aangifte doen voor slachtoffers bijna onmogelijk.

In de praktijk betekent dit:

- slachtoffers durven geen aangifte te doen
- kinderen blijven in onveiligheid
- plegers keren terug met nog meer controle
- escalatie wordt niet voorkomen

Iedereen weet dat dit levens kost.

2.8 Tekortschietende opvang: wanneer systemen niet kunnen beschermen

Blijf-van-mijn-lijfhuizen zijn bedoeld als veilige haven, maar door:

- capaciteitstekorten
- bureaucratie
- wet- en regelgeving

kunnen zij niet altijd bieden wat nodig is. Dit is geen verwijt aan hulpverleners. Het is een signaal dat het systeem te weinig bescherming biedt.

2.9 Wanneer overheden cruciale informatie achterhouden

Internationale mensenrechtenkaders verplichten staten om:

- burgers te beschermen
- noodzakelijke informatie te delen
- transparant te handelen
- preventie mogelijk te maken

Wanneer cruciale informatie wordt achtergehouden die:

- levens in gevaar brengt
- geweld in stand houdt
- slachtoffers belemmert in bescherming

dan raakt dit aan de kern van de zorgplicht van de staat.

2.10 Trauma is niet het hele verhaal maar wel een belangrijk deel

Belangrijk om te benadrukken:

- Niet alle internaliserende ouders hebben trauma.
- Niet alle externaliserende ouders zijn plegers.
- Niet alle complexe scheidingen bevatten dwingende controle.

Maar:

Wanneer dwingende controle wél aanwezig is, zijn internaliseren en externaliseren de twee uitersten van hetzelfde menselijke fenomeen.

Zolang systemen dit niet begrijpen, blijven plegers onzichtbaar en slachtoffers onbeschermd.

2.11 De oproep van het Manifest of Peace

Voor echte vrede in gezinnen, rechtspraak en systemen is het noodzakelijk dat we begrijpen:

- gedrag is geen bewijs van stabiliteit
- stilte is geen bewijs van veiligheid
- emotie is geen bewijs van onbetrouwbaarheid
- controle is geen bewijs van competentie
- trauma is geen stoornis
- internaliseren en externaliseren zijn menselijke reacties
- kinderen dragen altijd mee

“Zolang het systeem deze dynamiek niet begrijpt, blijven plegers onzichtbaar en slachtoffers onbeschermd.” Dit inzicht is geen nuance. Het is een voorwaarde voor vrede.

3. (C)PTSS en Traumaresponsen: De Intelligentie van Overleven

3.1 Trauma is geen stoornis, het is intelligentie in actie

In de context van huiselijk geweld, intieme terreur, dwingende controle en seriepesten wordt trauma vaak gereduceerd tot vier woorden: Fight, Flight, Freeze en Fawn. Maar trauma is geen simpel model. Trauma is geen zwakte. Trauma is geen pathologie.

Trauma is een intelligent, menselijk, fysiologisch beschermingssysteem dat alles doet om iemand veilig te houden in omstandigheden die onveilig, onvoorspelbaar of levensbedreigend zijn.

Overlevers van dwingende controle zijn niet “instabiel”. Zij zijn uitzonderlijk vaardig in overleven. Hun lichaam en brein hebben strategieën ontwikkeld die logisch, menselijk en universeel zijn, maar die door systemen vaak verkeerd worden geïnterpreteerd.

3.2 Traumaresponsen zijn geen labels, het zijn spiegels van menselijkheid

Traumaresponsen zijn geen diagnoses. Het zijn overlevingsstrategieën die ontstaan wanneer iemand:

- langdurig onder druk staat
- leeft onder dwingende controle
- geen veilige uitweg heeft
- afhankelijk is van een onveilige ander
- jarenlang signalen heeft moeten onderdrukken
- voortdurend alert moet zijn op gevaar

Ze zijn geen bewijs van onvermogen. Ze zijn bewijs van aanpassingsvermogen.

3.3 De 21 traumaresponsen zijn veel meer dan Fight, Flight, Freeze, Fawn

Overlevers wereldwijd herkennen deze 21 responsen. Niet om te classificeren, maar om te (h)erkennen.

1. Fight

Bescherming via boosheid, scherpte, grenzen

2. Flight

Bescherming via beweging, drukte, vermijden van stilstand

3. Freeze

Bescherming via verstijving, blokkade, niet kunnen kiezen

4. Fawn

Bescherming via pleasen, aanpassen, conflict vermijden

5. Falter

Op het laatste moment terugtrekken, veiligheid eerst

Manifest of Peace

6. Fold

Autonomie opgeven om te overleven binnen een systeem

7. Fixatie

Analyseren, herhalen, grip zoeken in chaos

8. Feign

Masker opzetten, "ik red me wel"

9. Folter

Zelfkritiek, schaamte, jezelf straffen voordat een ander het doet

10. Folt

Drempelstop, het zenuwstelsel zegt: "te gevaarlijk"

11. Flood

Overspoeling, emoties die het lichaam niet langer kan dragen

12. Fall

Instorting na langdurige spanning

13. Flop

Shutdown, energie valt weg, lichaam schakelt uit

14. Forfeit

Opgeven, niet uit zwakte, maar uit uitputting

15. Fragment

Dissociatie, bescherming door afstand

16. Fiddle

Bezig blijven zonder richting, veiligheid in activiteit

17. Feist

Felheid, prikkelbaarheid, mini-aanval om grenzen te bewaken

18. Fyck

Ontregeling, rebellie of impulsieve ontsnapping, bescherming via tijdelijke ontlading of verdoving

19. Flock

Uitreiken naar anderen, veiligheid zoeken in verbinding of nabijheid

20. Float

Afwezigheid, zweven boven het lichaam, niet hoeven voelen

21. Fold(back)

Terugvallen in oude patronen, veiligheid in het bekende

3.4 Deze responsen zijn geen instabiliteit, het zijn beschermingsmechanismen

Zoals eerdere hoofdstukken laten zien, brengt dwingende controle het zenuwstelsel in een staat van voortdurende alertheid.

Deze 21 responsen zijn:

- geen stoornissen
- geen persoonlijkheidsproblemen
- geen bewijs van onvermogen

Het zijn menselijke, fysiologische reacties op omstandigheden die te groot, te langdurig of te gevaarlijk waren om bewust te dragen.

Ze verdienen:

- (h)erkenning
- begrip
- compassie
- bescherming

Niet pathologisering.

3,5 De verbinding met eerdere hoofdstukken: trauma als rode draad

Hoofdstuk 3: Het perspectief van slachtoffers

Traumaresponsen zijn de echo's van wat slachtoffers jarenlang hebben moeten dragen.

Hoofdstuk 4: Het PTTSFFMC-model

De acht domeinen van dwingende controle veroorzaken precies deze responsen.

Hoofdstuk 7: Internaliserend vs. externaliserend

Veel van deze 21 responsen zijn internaliserend, en worden daardoor vaak verkeerd geïnterpreteerd als instabiliteit.

Externaliserende reacties worden juist vaak gezien als stabiliteit, zelfs wanneer het strategieën van dominantie zijn.

Hoofdstuk 23 & 24: Systemische patronen en maatschappelijke blindheid

Systemen missen patronen omdat ze naar gedrag kijken in plaats van naar context.

Deze 21 responsen zijn precies de gedragingen die systemen verkeerd interpreteren.

3.6 Waarom professionals deze responsen moeten kennen

Wanneer professionals deze responsen niet herkennen:

- worden slachtoffers gezien als moeilijk
- worden plegers gezien als rustig
- worden internaliserende reacties geïnterpreteerd als instabiliteit
- worden externaliserende reacties geïnterpreteerd als betrouwbaarheid
- falen risicotaxaties
- blijven kinderen in onveiligheid
- worden slachtoffers secundair beschadigd
- blijft dwingende controle onzichtbaar

Maar wanneer professionals deze responsen wél herkennen:

- worden patronen zichtbaar
- worden slachtoffers geloofd
- worden kinderen beschermd
- wordt escalatie voorkomen
- worden systemen menselijker
- wordt vrede mogelijk

3.7 Traumaresponsen als fundament van vrede

Traumaresponsen zijn niet alleen individuele overlevingsstrategieën. Het zijn indicatoren van de staat van onze samenleving.

Elke traumarespons vertelt iets over:

- hoe macht wordt gebruikt
- hoe veiligheid wordt ervaren
- hoe systemen reageren op kwetsbaarheid
- hoe kinderen opgroeien
- hoe relaties functioneren
- hoe gemeenschappen omgaan met conflict
- hoe vrede wordt opgebouwd of afgebroken

Wanneer traumaresponsen verkeerd worden geïnterpreteerd als instabiliteit, zwakte of onvermogen:

- verliezen we zicht op dwingende controle
- beschermen we de verkeerde personen
- laten we slachtoffers in de kou staan
- versterken we onveiligheid
- creëren we generaties kinderen die leren dat onveiligheid normaal is

Maar wanneer we traumaresponsen erkennen als intelligent, menselijk en logisch, ontstaat er:

- begrip
- erkenning
- veiligheid
- verbinding
- herstel
- vrede

Traumaresponsen zijn geen obstakels voor vrede.
Ze zijn de routekaart ernaartoe.

3.8 De essentie: trauma is intelligent en verdient respect

Traumaresponsen zijn:

- adaptief
- menselijk
- universeel
- beschermend
- logisch
- fysiologisch
- evolutionair

Ze zijn geen bewijs van zwakte. Ze zijn bewijs van kracht. Overlevers van dwingende controle zijn niet moeilijk. Ze zijn briljant in overleven. En wie dat begrijpt, begrijpt de kern van vrede.

4. Pestgedrag als vroegsignaal van (intieme) terreur

Huiselijk geweld, intieme terreur en dwingende controle worden vaak gezien als problemen van volwassenen.

Maar internationaal onderzoek laat zien dat de wortels van deze dynamieken veel eerder ontstaan, vaak al in de kleuter- en basisschoolleeftijd.

Pestgedrag is geen kinderprobleem.

Het is een vroegsignaal van machtsdynamiek, emotieregulatieproblemen, hechtingsonveiligheid en relationele patronen die, wanneer ze niet worden herkend, kunnen uitgroeien tot relationele agressie, dwingende controle en ernstig geweld.

Vrede begint niet bij volwassenen.

Vrede begint bij kinderen.

4.1 Pesten is geen plagen, het is een gedragsmatig risicosignaal

Onderzoek van o.a. Olweus, Dodge & Pettit, Kim & Leventhal en longitudinale studies uit Scandinavië,

Canada en de VS toont dat structureel pestgedrag samenhangt met:

- problemen in agressieregulatie
- lage empathieontwikkeling
- externaliserende coping
- dominantiegedrag
- manipulatie
- gebrek aan schuldgevoel
- instrumenteel gebruik van anderen

Deze gedragsclusters zijn dezelfde die later zichtbaar worden in:

- dwingende controle
- relationele agressie
- partnergeweld
- seksueel grensoverschrijdend gedrag

Pesten is dus geen fase.

Het is een vroegsignaal van een patroon.

4.2 De link tussen pestgedrag en latere intieme terreur

Meta-analyses laten zien dat kinderen die pesten een verhoogde kans hebben om later:

- partnergeweld te plegen
- dwingende controle uit te oefenen
- relationele agressie te gebruiken
- seksueel grensoverschrijdend gedrag te vertonen
- in de escalatielijnen van Jane Monckton Smith terecht te komen

Helga Smet benadrukt dat geweld in complexe scheidingen vaak begint met vroeg ontwikkelde patronen van dominantie en entitlement.

Deze patronen zijn zichtbaar in de schoolleeftijd, maar worden vaak geneutraliseerd als:

- plagen
- kinderen onder elkaar
- iets wat erbij hoort

Dat is een gemiste kans voor preventie.

4.3 Pesten als onderdeel van de piramide van geweld

De piramide van geweld laat zien dat ernstig geweld niet uit het niets ontstaat.

Het begint met:

- normalisering van schadelijke overtuigingen
- subtiele vormen van dominantie
- sociale uitsluiting
- manipulatie
- kleineren
- pesten

Dit is de basislaag van de piramide.

Wanneer deze gedragingen niet worden gecorrigeerd, kunnen ze zich ontwikkelen tot:

- relationele agressie
- dwingende controle
- partnergeweld
- femicide of zelfdoding

Jane Monckton Smith toont dat femicide een voorspelbaar escalatiepatroon volgt.

De eerste fasen, controle, dominantie, entitlement, zijn al zichtbaar in de kindertijd.

4.4 Waarom vroegsignalering op scholen essentieel is

Kleuter- en basisscholen zijn de eerste plekken waar kinderen:

- sociale relaties vormen
- macht en empathie leren balanceren
- grenzen leren herkennen
- conflictvaardigheden ontwikkelen
- morele kaders opbouwen

Wanneer pestgedrag hier niet wordt herkend als risicosignaal, maar wordt gezien als plagen, missen we een cruciale kans om:

- ernstige persoonlijkheidsontwikkeling te voorkomen
- toekomstige plegers vroeg te begeleiden
- toekomstige slachtoffers te beschermen
- intergenerationele geweldspatronen te doorbreken

Preventie begint niet bij 18 jaar. Preventie begint bij 4 jaar.

4.5 De rol van trauma en dwingende controle in de ontwikkeling van pestgedrag

Kinderen die pesten zijn geen probleemkinderen, ze zijn boodschappers van een onveilig systeem.

Kinderen die pesten komen vaak uit omgevingen waar onveiligheid, machtsdynamiek of emotionele verwaarlozing aanwezig is. Niet omdat zij "slecht" zijn, maar omdat zij imiteren wat zij zien.

Onderzoek en praktijkervaring laten zien dat pestgedrag vaker voorkomt in gezinnen waar:

- dwingende controle aanwezig is
- een ouder externaliserend gedrag vertoont
- geweld wordt gemodelleerd als conflictstrategie
- empathie niet wordt ontwikkeld of zelfs bestraft
- emoties worden genegeerd of geminimaliseerd
- macht wordt beloond en kwetsbaarheid ontmoedigd

Dit sluit aan bij het werk van:

- Evan Stark (dwingende controle/coercive control)
- David Mandel (Safe & Together)
- Helga Smet (geweld in complexe scheidingen)

Kinderen internaliseren geen woorden, zij internaliseren dynamieken.

Wanneer een kind ziet dat:

- macht werkt
- manipulatie loont
- grenzen niet bestaan
- empathie geen waarde heeft
- kwetsbaarheid gevaarlijk is

dan wordt pesten een logische, aangeleerde strategie om:

- controle te krijgen
- veiligheid te creëren
- aandacht te krijgen
- macht te ervaren
- chaos te reguleren

Niet omdat het kind plager is, maar omdat het kind overleeft.

Pestgedrag is geen karakterfout. Het is een signaal van een systeem dat hulp nodig heeft.

4.6 Wat organisaties nú kunnen doen: concrete oplossingen

Hier begint echte preventie. Praktische, direct toepasbare maatregelen voor scholen, kinderopvang, jeugdzorg, sportverenigingen en gemeenten:

1. Herken pesten als risicosignaal

Niet als gedrag dat erbij hoort, maar als:

- een signaal van onveiligheid
- een signaal van machtsdynamiek
- een signaal van mogelijke dwingende controle thuis
- een signaal van emotionele nood

2. Train professionals in machtsdynamieken en dwingende controle

Niet alleen in pestprotocollen, maar in:

- relationele agressie
- manipulatiepatronen
- externaliserend gedrag
- traumaresponsen
- signalen van onveiligheid

3. Werk met relationele veiligheid als basis

Kinderen floreren wanneer zij:

- gezien worden
- gehoord worden
- grenzen leren
- empathie ontwikkelen
- verantwoordelijkheid leren nemen

4. Introduceer empathie-onderwijs vanaf groep 1

Onderzoek toont dat empathietraining:

- agressie vermindert
- pesten afremt
- sociale cohesie versterkt
- geweld op latere leeftijd reduceert

5. Betrek ouders vroeg en zorgvuldig

Niet beschuldigend, maar ondersteunend:

- "We zien gedrag dat ons zorgen baart."
- "We willen samen kijken wat uw kind nodig heeft."

6. Creëer veilige meldstructuren voor kinderen

Kinderen moeten weten:

- waar ze terecht kunnen
- dat ze serieus worden genomen
- dat melden veilig is

7. Werk samen met wijkteams en jeugdzorg

Niet pas bij escalatie, maar bij eerste signalen.

8. Bescherm kinderen die slachtoffer zijn van pesten

Zij lopen verhoogd risico op:

- internaliserende traumaresponsen
- latere slachtofferrol in relaties
- hechtingsonzekerheid

9. Monitor patronen, niet incidenten

Pesten is zelden eenmalig.

Het is een patroon, net als dwingende controle.

4.7 De essentie: vrede begint bij kinderen

Als we willen dat de volgende generatie:

- gezonde relaties aangaat
- empathie ontwikkelt
- grenzen respecteert
- macht niet misbruikt
- conflicten vreedzaam oplost
- geweld niet normaliseert

...dan moeten we beginnen waar het gedrag begint:

- in de kleuterklas
- op het schoolplein
- in de eerste vriendschappen
- in de eerste conflicten
- in de eerste machtsdynamieken

Pestgedrag is geen kinderspel. Het is een vroegsignaal van patronen die later levens kunnen kosten.

Wie pesten serieus neemt, neemt vrede serieus.

5. Systemische Relatie tot Overige Vormen van Geweld

Waarom dwingende controle de rode draad is in het mondiale geweldslandschap. Geweld bestaat nooit in isolatie. Het manifesteert zich in patronen, domeinen en dynamieken die elkaar versterken, overlappen en voeden.

Internationaal onderzoek toont dat dwingende controle de onderliggende structuur vormt van veel andere geweldsvormen, zowel in gezinnen als in gemeenschappen en systemen.

Dit hoofdstuk beschrijft de systemische relatie tussen dwingende controle en andere vormen van geweld. Niet op gedragsniveau (dat wordt in hoofdstuk 19 beschreven), maar op conceptueel, maatschappelijk en internationaal niveau.

Dwingende controle is geen subtype van geweld. Het is het fundament waarop andere geweldsvormen kunnen ontstaan, groeien en escaleren.

5.1 Dwingende controle als kernmechanisme van geweld

Internationaal wordt dwingende controle erkend als:

- een patroon van macht en dominantie
- een strategie om autonomie te ondermijnen
- een vorm van terreur zonder fysieke sporen
- een voorspeller van escalatie
- een structuur die andere geweldsvormen mogelijk maakt

Onderzoekers zoals Evan Stark, Jane Monckton Smith, David Mandel en Kelly & Johnson tonen dat dwingende controle:

- voorafgaat aan fysiek geweld
- aanwezig is bij femicide
- de basis vormt van relationele agressie
- voorkomt in complexe scheidingen
- zichtbaar is in jeugdtrauma en pestgedrag
- doorwerkt in institutioneel en systeemgeweld

Dwingende controle is daarmee geen “relatieprobleem”, maar een machtsstructuur die zich uitstrekt over meerdere domeinen.

5.2 Geweldsvormen als uitingsvormen van dezelfde dynamiek

Veel geweldsvormen worden in beleid en rechtspraak als losse categorieën behandeld:

- huiselijk geweld
- kindermishandeling
- seksueel geweld
- stalking (belaging)
- cybergeweld
- financieel misbruik
- emotionele verwaarlozing
- pesten
- institutioneel geweld

Maar internationaal onderzoek laat zien dat deze vormen geen losse fenomenen zijn. Ze zijn manifestaties van dezelfde onderliggende dynamiek:

☞ macht, controle, dominantie en entitlement.

Wanneer we geweld opdelen in losse categorieën, missen we:

- patronen
- escalatielijnen
- context
- dynamiek
- risico's
- preventiemogelijkheden

Dwingende controle verbindt deze categorieën tot één coherent geheel.

5.3 De internationale kaders: Istanbul, WHO, UN Women

Internationale verdragen en organisaties erkennen dwingende controle als:

- een mensenrechtenschending
- een gendergerelateerd machtsprobleem
- een voorspeller van ernstig geweld
- een maatschappelijk probleem, geen privékwestie

Het Verdrag van Istanbul erkent dat geweld tegen vrouwen en kinderen voortkomt uit:

- machtsongelijkheid
- structurele discriminatie
- controlemechanismen

En dat geweld niet begint bij fysieke schade, maar bij:

- intimidatie
- isolatie
- manipulatie
- psychologische onderdrukking

WHO en UN Women benadrukken dat geweldspatronen:

- vroeg beginnen
- intergenerationeel zijn
- systemisch worden versterkt
- maatschappelijke structuren weerspiegelen

Dwingende controle is daarmee niet alleen een relationeel probleem, maar ook een sociaal, cultureel en institutioneel probleem.

5.4 De piramide van geweld: van normalisering tot terreur

De piramide van geweld laat zien dat ernstig geweld ontstaat vanuit:

1. normalisering van schadelijke overtuigingen
2. micro-agressies en subtiele dominantie
3. relationele agressie en manipulatie
4. dwingende controle
5. fysiek geweld
6. ernstige schade, femicide of zelfdoding

Dwingende controle bevindt zich in het midden van de piramide:

- het verbindt de basislaag (attitudes, pesten, micro-agressies)
- met de top (ernstig geweld, femicide)

Het is de brug tussen cultuur en misdaad.

5.5 De rol van systemen: institutioneel geweld en secundaire traumatisering

Systemen kunnen geweld:

- versterken
- verbergen
- normaliseren
- reproduceren

Wanneer systemen:

- gedrag beoordelen zonder context
- internaliserende reacties zien als instabiliteit
- externaliserende reacties zien als betrouwbaarheid
- patronen niet herkennen
- slachtoffers niet geloven
- plegers als "rustig" interpreteren

dan ontstaat institutioneel geweld.

Dit is de systemische tegenhanger van dwingende controle:

- controle door procedures
- macht door interpretatie
- uitsluiting door bureaucratie
- schade door onbegrip

Het resultaat is secundaire traumatisering, een internationaal erkend fenomeen.

5.6 Intergenerationele overdracht: van pesten tot partnergeweld

Geweldspatronen beginnen niet in volwassen relaties.

Ze beginnen in:

- hechting
- opvoeding
- schooldynamieken
- pestgedrag
- vroege machtsrelaties

Kinderen internaliseren:

- wat werkt
- wat beloond wordt
- wat gevaarlijk is
- wat macht geeft

Daarom is dwingende controle:

- zichtbaar in pestgedrag
- zichtbaar in jeugdtrauma
- zichtbaar in externaliserende coping
- zichtbaar in entitlement-ontwikkeling

En daarom is preventie bij kinderen essentieel.

5.7 De essentie: coercive control is de structuur achter geweld

Dwingende controle is:

- de architectuur van geweld
- de rode draad tussen geweldsvormen
- de voorspeller van escalatie
- de blinde vlek in systemen
- de kern van intergenerationele overdracht
- de basis van relationele en maatschappelijke onveiligheid

Wie coercive control begrijpt, begrijpt het geweldslandschap.

Wie coercive control erkent, kan geweld voorkomen.

Wie coercive control negeert, laat patronen voortbestaan.

III. Juridische & Internationale Kaders

1. Clare's Law en Abuse by Proxy

Waarom moderne bescherming begint met waarheid, transparantie en het herkennen van onzichtbare patronen

In de wereldwijde aanpak van intieme terreur, dwingende controle en femicide zijn twee concepten onmisbaar voor modern beleid:

Clare's Law en abuse by proxy raken beiden aan de kern van:

- vroegsignalering
- risicotaxatie
- informatievoorziening
- mensenrechten
- de positieve verplichting van de staat om burgers te beschermen tegen voorspelbaar geweld

Dit zijn geen beleidsdetails. Het zijn levensreddende instrumenten.

1.1 Clare's Law: het recht om te weten, het recht om te leven

Clare's Law, ontstaan in het Verenigd Koninkrijk, geeft burgers twee fundamentele rechten:

1. Het recht om te vragen

Iedereen mag informatie opvragen over het geweldsverleden van een (potentiële) partner.

2. Het recht om te weten

De politie mag proactief waarschuwen wanneer er sprake is van een ernstig risico.

Internationaal onderzoek toont dat:

- partnergeweld en femicide vrijwel nooit "uit het niets" ontstaan
- er bijna altijd eerdere signalen zijn: stalking, bedreiging, geweld, dwingende controle
- politie en justitie vaak cruciale informatie hebben, maar deze niet delen
- tijdige informatie levens kan redden
- Clare's Law bestaande maatregelen aanvult, niet vervangt

In Nederland worden vergelijkbare regelingen onderzocht, maar privacybezwaren worden vaak genoemd.

Toch is het essentieel te benadrukken dat:

- het gaat om proportionele gegevensdeling ter bescherming van leven
- staten volgens internationale mensenrechtenverdragen een positieve verplichting hebben om burgers te beschermen tegen voorspelbaar geweld
- zorgvuldig ontworpen procedures zowel privacy als veiligheid kunnen waarborgen

Zoals vele ervaringsdeskundigen benadrukken: Informatie die levens kan redden, mag niet achter slot en grendel blijven.

Privacy mag nooit een schild worden voor plegers.
Veiligheid moet zwaarder wegen dan geheimhouding.

De oproep is helder: “Versnel de invoering van een Nederlandse variant van Clare’s Law, gekoppeld aan structurele training in rode vlaggen, dwingende controle en femicide/partnermoord risico’s.”

1.2 Abuse by Proxy, het onzichtbare verlengstuk van dwingende controle

Abuse by proxy (misbruik via een tussenpersoon) verwijst naar geweld, intimidatie of controle die wordt uitgevoerd via derden. Het is een van de meest onderschatte en minst erkende vormen van dwingende controle.

Het manifesteert zich in meerdere domeinen:

1. Systeemgeweld (institutioneel misbruik)

Misbruik van instanties zoals:

- politie
- Veilig Thuis
- jeugdzorg
- gemeenten
- rechtbanken
- advocaten

Voorbeelden:

- valse meldingen
- strategische procedures
- framing van de ex-partner als “instabiel”
- het inzetten van systemen om controle te behouden

2. Online en Digitale Intimidatie

- smear campaigns
- cyberstalking
- doxing
- het mobiliseren van online groepen om te intimideren

3. Inzet van de Sociale Omgeving

- scholen
- buren
- familie
- religieuze gemeenschappen
- onbekenden

Worden bewust ingezet om druk uit te oefenen, informatie te verzamelen of het slachtoffer te isoleren.

4. Cultureel en Eergerelateerd Geweld

- gedwongen huwelijken
- gedwongen terugkeer naar het buitenland
- eergerelateerde dreiging of geweld
- achterlating
- verstoting
- overmatige controle
- genitale verminking
- gedwongen abortus
- gedwongen zelfmoord

5. Misbruik bij kinderbemiddeling (voor, tijdens en na de scheiding)

Kinderen worden ingezet als instrument van controle, wraak of macht.

1.3 Waarom abuse by proxy zo gevaarlijk is

Wetenschappelijk gezien past abuse by proxy naadloos binnen het kader van dwingende controle:

- het vergroot de reikwijdte van de pleger
- het verlengt het geweld lang na de relatiebreuk
- het verhoogt het risico op femicide, filicide en familicide
- het veroorzaakt chronische traumatisering bij slachtoffers en kinderen
- het blijft vaak onzichtbaar omdat fysiek geweld niet nodig is

Toch wordt abuse by proxy in Nederland en internationaal vaak:

- niet erkend als aparte vorm van geweld
- niet opgenomen in risicotaxatie
- niet benoemd in protocollen
- niet strafbaar gesteld als patroon

Dit leidt ertoe dat:

- patronen worden gezien als losse incidenten
- de ernst structureel wordt onderschat
- slachtoffers secundair worden gevictimiseerd
- systemen onbewust worden ingezet als instrument van de pleger

De oproep is helder:

“Erken abuse by proxy als onderdeel van dwingende controle en als rode vlag in risicotaxatie, jeugdbescherming en strafrecht.”

1.4 De koppeling met training, rode vlaggen en beleid

De Tweede Kamer heeft middelen vrijgemaakt voor training in rode vlaggen en signalen van intieme terreur. Maar training zonder inhoud is geen bescherming.

Daarom is het essentieel dat:

1. Clare's Law wordt gekoppeld aan structurele scholing in:

- dwingende controle
- femicide en partnermoord risico's
- geweld/misbruik na scheiding
- escalatiepatronen

2. Abuse by proxy wordt opgenomen in opleidingen voor:

- politie
- OM
- rechters
- jeugdzorg
- Veilig Thuis
- advocaten
- hulpverleners

3. Interdisciplinaire protocollen deze patronen expliciet benoemen

Niet als:

- “ruzie”
- “complexe scheiding”
- “communicatieproblemen”

Maar als:

- risicofactoren
- rode vlaggen
- voorspellers van escalatie

1.5 Kernzin voor het Manifest

Clare's Law en de erkenning van abuse by proxy zijn geen luxe, maar noodzakelijke instrumenten om intieme terreur, femicide en kindschade te voorkomen. Zonder zicht op patronen en zonder erkenning van geweld via derden blijft het systeem blind voor de werkelijkheid waarin slachtoffers leven.

2. Het Verdrag van Istanbul en het Istanbul Protocol

2.1. Waarom het Verdrag van Istanbul onmisbaar is voor Nederland

Het Verdrag van Istanbul is het meest uitgebreide internationale verdrag voor de bescherming van vrouwen en kinderen tegen geweld. Het verplicht staten om:

- geweld te voorkomen
- slachtoffers te beschermen
- plegers te vervolgen
- gendersensitief en patroongericht beleid te voeren
- kinderen te beschermen tegen geweld via een ouder
- psychologisch geweld, stalking, seksueel geweld en dwingende controle te erkennen

Nederland heeft het Verdrag van Istanbul geratificeerd, maar past het onvoldoende toe. Dat blijkt uit:

- herhaalde waarschuwingen van internationale toezichthouders
- structurele systeemfouten in de vele casussen
- het ontbreken van gendersensitieve risicotaxatie
- het ontbreken van bescherming van kinderen bij geweld via een ouder
- het ontbreken van erkenning van psychologisch geweld als volwaardige geweldsvorm
- het niet (volledig) implementeren van artikel 31, welke kinderen beschermt tegen een mishandelende of misbruikende ouder

Het Verdrag van Istanbul is geen symbolisch document. Het is een bindende juridische verplichting.

2.2. Artikel 31: Kinderbescherming: het meest genegeerde artikel in Nederland

Artikel 31 verplicht staten om:

- kinderen te beschermen tegen geweld of misbruik via een ouder
- geweld mee te wegen in beslissingen over gezag en omgang
- te voorkomen dat kinderen worden blootgesteld aan de pleger
- veiligheid boven contact te plaatsen

In Nederland gebeurt vaak het tegenovergestelde:

- kinderen worden toegewezen aan de onveilige ouder
- geweld wordt herverpakt als “conflict”
- traumaresponsen van kinderen worden verkeerd geïnterpreteerd
- beschermende ouders worden geproblematiseerd
- instanties sturen aan op “samenwerking” in plaats van op veiligheid
- geweld na de breuk wordt niet meegenomen in risicotaxatie

Dit is een structurele schending van Artikel 31.

2.3. Psychologisch geweld is volwaardig geweld

Het Verdrag van Istanbul erkent psychologisch geweld als:

- schadelijk
- strafbaar
- voorspellend voor escalatie
- onderdeel van dwingende controle
- een kernrisicofactor voor femicide

Nederland erkent psychologisch geweld niet als zelfstandige geweldsvorm. Daardoor:

- worden slachtoffers niet beschermd
- worden plegers niet aangepakt
- blijven kinderen onveilig
- wordt escalatie niet herkend
- wordt femicide niet voorkomen

Psychologisch geweld is geen “lichte” vorm van geweld.

Het is de basis van intieme terreur.

2.4. Het Istanbul Protocol: hoe geweld professioneel moet worden gedocumenteerd

Het Istanbul Protocol is de internationale standaard voor:

- forensische documentatie van geweld
- medische vastlegging
- psychologische beoordeling
- bewijswaardering
- bescherming van slachtoffers

Het Istanbul Protocol schrijft voor dat professionals:

- traumaresponsen moeten herkennen
- psychologisch geweld moeten documenteren
- patronen moeten vastleggen
- consistent moeten rapporteren
- geen aannames mogen doen over geloofwaardigheid
- geen neutraliteit mogen toepassen bij asymmetrisch geweld

In Nederland wordt het Istanbul Protocol nauwelijks toegepast. Daardoor:

- worden letsels onvoldoende vastgelegd
- worden psychische gevolgen niet erkend
- zijn rapportages inconsistent
- worden slachtoffers verkeerd beoordeeld
- wordt bewijs niet benut

Dit leidt tot institutioneel geweld.

2.5. Waar Nederland structureel tekortschiet

Uit casusanalyses blijkt dat Nederland:

- dwingende controle niet erkent als vrijheidsbeneming
- psychologisch geweld niet strafbaar stelt
- geen gendersensitieve risicotaxatie toepast
- Artikel 31 niet uitvoert
- het Istanbul Protocol nauwelijks gebruikt
- traumaresponsen verkeerd interpreteert
- kinderen structureel onbeschermd laat
- geen casusregie biedt
- geen gespecialiseerde teams heeft (zoals Spanje, VK, Frankrijk)
- geen meldingen van dodelijke slachtoffers uitvoert (fatality reviews)
- femicide en partnermoord niet landelijk monitort
- digitale wurggreep en chemische onderwerping niet (h)erkent

Dit zijn geen beleidskeuzes. Dit zijn structurele schendingen van internationale verplichtingen.

2.6. Wat het Verdrag van Istanbul van Nederland vraagt en wat nu nog ontbreekt

A. Preventie

- gendersensitieve voorlichting
- vroegsignalering op scholen
- training voor professionals
- aanpak van pestgedrag als vroegsignaal

B. Bescherming

- veilige opvang
- structurele bescherming van kinderen
- casusregie
- bescherming tegen digitale controle
- bescherming tegen chemical submission

C. Vervolging

- strafbaarstelling van psychologisch geweld
- strafbaarstelling van dwingende controle
- gespecialiseerde opsporing
- betere bewijswaardering
- toepassing van het Istanbul Protocol

D. Beleid

- monitoring van femicide
- meldingen van dodelijke slachtoffers uitvoeren (fatality reviews)
- regionale taskforces
- gendersensitieve risicotaxatie
- samenwerking met particuliere recherche
- richtlijnen tegen framing en victim blaming

Nederland voldoet op geen van deze punten volledig.

2.7. Waarom implementatie urgent is

De vele casussen laten zien dat slachtoffers dagelijks leven met:

- angst voor de pleger
- angst voor instanties
- angst voor framing
- angst voor verlies van hun kinderen
- angst voor escalatie
- angst voor hun leven

Zonder implementatie van het Verdrag van Istanbul blijven slachtoffers:

- onbeschermd
- onzichtbaar
- ongeloofd
- gehertraumatiseerd
- in gevaar

En blijven kinderen:

- secundair slachtoffer
- onveilig
- onzichtbaar
- toegewezen aan de verkeerde ouder

2.8. Wat er moet gebeuren

- Erken dwingende controle als vrijheidsbeneming
- Maak psychologisch geweld strafbaar
- Pas Artikel 31 toe: veiligheid boven contact
- Gebruik het Istanbul-Protocol
- Voer gendersensitieve risicotaxatie in
- Train alle ketenpartners in traumaresponsen
- Bescherm kinderen structureel
- Voer casusregie in
- Start regionale taskforces
- Voer meldingen van dodelijke slachtoffers (fatality reviews) uit
- Monitor femicide en partnermoord landelijk
- Erken abuse by proxy
- Erken digitale wurggreep (digitale sleepnet)
- Erken chemische onderwerping (chemical submission)
- Werk patroongericht, niet incidentgericht

2.9. Kernboodschap

Het Verdrag van Istanbul en het Istanbul Protocol bieden precies wat Nederland nodig heeft:

- (h)erkenning
- bescherming
- betrouwbare bewijswaardering
- gendersensitiviteit
- patroonherkenning
- kindveiligheid
- plegeraanpak
- preventie van femicide

Zolang deze standaarden niet worden toegepast, blijven slachtoffers en kinderen onbeschermd en blijft het systeem zelf onderdeel van het probleem.

3. De Piramide van Geweld en het Achtfasenmodel van Femicide

Waarom femicide geen incident is, maar het eindpunt van een voorspelbaar patroon

In de wereld van intieme terreur, dwingende controle en partnergeweld bestaat één harde waarheid: femicide ontstaat nooit uit het niets.

Zowel de piramide van geweld als het achtfasenmodel van criminoloog dr. Jane Monckton Smith tonen aan dat dodelijk partnergeweld het eindpunt is van een structureel, herkenbaar en voorspelbaar escalatieproces.

Wie deze patronen begrijpt, kan levens redden.

Wie ze negeert, laat slachtoffers en kinderen onbeschermd achter.

3.1 De piramide van geweld, een internationaal erkend escalatiemodel

De piramide van geweld is een internationaal erkend concept binnen criminologie, victimologie en gendergerelateerd geweldsonderzoek.

Het model laat zien dat ernstig geweld niet ontstaat door één incident, maar door een opeenstapeling van normaliserende, ondermijnende en controlerende gedragingen.

De piramide bestaat uit vijf lagen die elkaar versterken:

1. Normalisering van schadelijke overtuigingen

- seksisme
- victim blaming
- entitlement
- controlebehoefte

2. Psychologische en emotionele manipulatie

- gaslighting
- isolatie
- intimidatie
- schuldinductie

3. Coercive control

Structurele controle over:

- tijd
- geld
- communicatie
- sociale contacten
- mobiliteit
- autonomie

4. Fysieke en seksuele grensoverschrijding
 - dreiging
 - fysieke dwang
 - seksuele dwang

5. Ernstig geweld en femicide
 - levensbedreigende situaties
 - poging tot moord
 - femicide
 - zelfdoding als gevolg van langdurige terreur

De piramide toont dat femicide geen “uit de hand gelopen ruzie” is. Het is het eindpunt van een sociaal, psychologisch en structureel proces.

3.2 Het achtfasenmodel van Jane Monckton Smith: een dynamisch escalatiepatroon

Criminoloog dr. Jane Monckton Smith analyseerde honderden zaken van dodelijk partnergeweld en ontwikkelde het internationaal toonaangevende achtfasenmodel van femicide.

Het wordt wereldwijd gebruikt door politie, rechtbanken en hulpverlening.

Het model is:

- dynamisch
- niet-lineair
- circulair
- gebaseerd op risicostructuren

De acht fasen zijn volgens bron The Homicide 8-step Timeline:

1. Relatieverleden of voorgeschiedenis (Clare's Law)
2. Snelle ontwikkeling in de verbintenis
3. Dwingende controle, toenemende controle, stalking en niet-fatale verwurging en andere waarschuwingssignalen
4. Triggers: verlies van de controle door de pleger
5. Escalatie van geweld, zowel in intensiteit als frequentie van geweldsfactoren
6. (Grote) Verandering in denken, strategie bepalen van de pleger
7. Planning, uitvoering en voorbereiding strategie van de pleger
8. Femicide of moordpoging(en)

Het model toont dat femicide/partnermoord voorspelbaar is wanneer patronen tijdig worden herkend, en dus voorkombaar is.

3.3 Internationale erkenning en de vraag die Nederland zichzelf moet stellen

De piramide van geweld en het achtfasenmodel sluiten aan bij een wereldwijde beweging die geweld niet langer ziet als incident, maar als voorspelbaar patroon.

Tijdens de 34ste editie van de wereldwijde campagne Orange the World, gedragen door UN Women en de Soroptimisten, ondertekenden 171 burgemeesters een manifest waarin zij zich uitspraken voor:

- het herkennen van patronen van gendergerelateerd geweld
- het doorbreken van normalisering
- het versterken van vroegsignalering
- het beschermen van slachtoffers en kinderen
- het voorkomen van femicide

Deze brede steun laat zien dat leiders wereldwijd (h)erkennen dat geweld voorkombaar is wanneer patronen tijdig worden gezien.

Tegelijkertijd roept het de vraag op waarom in Nederland slechts ongeveer de helft van de burgemeesters tekende.

Niet als verwijt, maar als maatschappelijke reflectie:

- Waarom tekenen leiders in vergelijkbare posities wereldwijd wél unaniem?
- Wat maakt dat sommige gemeenten zich wel, en andere zich niet verbinden aan deze internationale norm?
- Wat betekent dit voor de veiligheid van vrouwen en kinderen binnen die gemeenten?
- En vooral: wat betekent dit voor onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om patronen te herkennen voordat ze escaleren?

Dit zijn geen politieke vragen. Dit zijn vrede vragen.

Wanneer leiders patronen erkennen, ontstaat veiligheid. Wanneer leiders patronen negeren, ontstaat risico.

Daarom is het essentieel dat Nederland, net als vele andere landen, de stap zet naar:

- patroongerichte risicotaxatie
- structurele training in dwingende controle
- erkenning van escalatiemodellen
- bestuurlijke verantwoordelijkheid voor preventie

Vrede begint bij leiderschap. En leiderschap begint bij het durven zien van patronen.

3.4 Waarom deze modellen cruciaal zijn voor beleid en bescherming

Zowel de piramide van geweld als het achtfasenmodel laten zien dat:

- intieme terreur structureel is, niet incidenteel
- escalatie voorspelbaar is
- risico's vroegtijdig zichtbaar zijn
- slachtoffers niet plotseling in levensgevaar komen
- dodelijk geweld bijna altijd voorafgegaan wordt door rode vlaggen
- systeemfalen direct bijdraagt aan escalatie

Deze modellen ondersteunen dat landen moeten overstappen van incidentgericht werken naar patroongericht risicotaxeren.

3.5 Implicaties voor het Nederlandse systeem

Dit betekent dat:

1. Risicotaxatie-instrumenten moeten worden geactualiseerd, gebaseerd op:
 - dwingende controle
 - escalatiepatronen
 - de piramide van geweld
 - het achtfasenmodel
2. Professionals moeten structureel worden getraind in patroonherkenning
Niet alleen in incidentregistratie, maar in:
 - rode vlaggen
 - dwingende controle
 - misbruik/geweld na scheiding (post-separation abuse)
 - abuse by proxy (misbruik via een tussenpersoon)
 - traumaresponsen
 - machtsdynamiek
3. Kinderen mogen nooit worden toegewezen aan een ouder die zich in de hogere lagen van de piramide bevindt. Dit is geen "complexe scheiding". Dit is risico op ernstig geweld.
4. Traumaresponsen van slachtoffers moeten worden gezien als bewijs van overleving
Niet als instabiliteit.
Niet als onbetrouwbaarheid.
Maar als menselijke reacties op langdurige terreur.
5. Femicide en zelfdoding moeten worden erkend als eindstadium van intieme terreur
Niet als incident.
Niet als "relatiedrama".
Maar als voorspelbare uitkomst van een patroon dat te laat is onderbroken.

3.6 De essentie: patronen redden levens

De piramide van geweld en het achtfasenmodel van Monckton Smith laten samen één waarheid zien:

Femicide is geen mysterie. Het is een patroon. En patronen zijn zichtbaar. En wat zichtbaar is, kan worden gestopt.

Dit hoofdstuk is niet alleen een analyse. Het is een oproep. Een richting. Een fundament voor vrede.

IV. Geweldsvormen, Patronen & Preventie

1. Chemische Onderwerping (Drogenen): Het Onzichtbare Wapen binnen Intieme Terreur

Waarom deze vorm van geweld wereldwijd toeneemt en waarom systemen het zovaak missen.

1.1 Inleiding: waarom chemische onderwerping zo onzichtbaar is

Chemische onderwerping is één van de meest verborgen en minst herkende vormen van geweld. Het gebeurt in stilte, zonder getuigen, vaak zonder zichtbare sporen, en meestal zonder dat het slachtoffer begrijpt wat er precies is gebeurd.

Het is een vorm van geweld die:

- het lichaam beïnvloedt
- het geheugen aantast
- de realiteit vervormt
- de autonomie ondermijnt
- de geloofwaardigheid van slachtoffers beschadigt

Precies daardoor wordt het vaak gemist door:

- politie
- zorgprofessionals
- justitie
- jeugdbescherming
- sociale netwerken

Chemische onderwerping is geen incident. Het is een strategisch instrument binnen intieme terreur.

1.2 Wat chemische onderwerping is

Chemische onderwerping is het toedienen van middelen zonder toestemming, met als doel controle, beïnvloeding of misbruik.

Het kan gaan om:

- slaapmiddelen
- kalmeringsmiddelen
- dissociatieve middelen
- GHB
- alcohol in combinatie met medicatie
- medicatiecocktails

Kenmerkende effecten:

- snel merkbaar
- moeilijk detecteerbaar
- geheugenverlies
- verminderd bewustzijn
- verminderde weerstand

Deze middelen worden gebruikt omdat ze:

- slachtoffers kwetsbaar maken
- herinneringen fragmenteren
- verzet uitschakelen
- bewijs bemoeilijken

1.3 Waarom plegers drogeren: strategische motieven

Internationale onderzoeken tonen aan dat plegers middelen gebruiken om:

1. Seksueel misbruik mogelijk te maken
Door bewustzijn en weerstand te verlagen.
2. Controle uit te oefenen
Door verwarring, afhankelijkheid en fysieke zwakte te creëren.
3. Geloofwaardigheid te ondermijnen
Geheugenverlies wordt vaak geïnterpreteerd als instabiliteit.
4. Langdurig misbruik te faciliteren
Door het zenuwstelsel te ontregelen en realiteitsbesef te breken.
5. Slachtoffers afhankelijk te maken
Door wisselende intoxicatie ontstaat twijfel en afhankelijkheid.
6. Misdrijven te verbergen
Middelen maskeren pijn, herinneringen en sporen.
7. Risico's te minimaliseren
Een slachtoffer dat zich weinig tot niets herinnert, kan weinig tot niets bewijzen.
8. Sadistisch genot of machtsgevoel te ervaren
9. De realiteit van het slachtoffer te breken
Door geheugenfragmentatie ontstaat totale psychologische afhankelijkheid.

Dit zijn geen impulsdelicten. Dit zijn geplande, doelgerichte handelingen.

1.4 Plegersprofielen: waarom deze groep zo moeilijk te herkennen is

Plegers die chemische onderwerping toepassen:

- functioneren vaak sociaal normaal
- zijn charmant en strategisch
- zijn vaak intelligent
- hebben eenvoudig toegang tot middelen
- hebben kennis van intoxicatie
- hebben vaak meerdere slachtoffers
- gebruiken meerdere vormen van controle tegelijk

Veel plegers combineren:

- middelengebruik
- intimidatie
- digitale manipulatie
- financieel misbruik
- seksueel geweld
- en overige vormen van geweld

Systemen die vooral op incidenten reageren, missen daardoor het patroon.

1.5 Plegersstrategieën: hoe chemische onderwerping wordt ingezet

Internationale literatuur beschrijft patronen zoals:

- gedwongen afhankelijkheid
- psychologische ontregeling (gaslighting + intoxicatie)
- reputatieschade
- financiële en juridische afhankelijkheid
- digitale sabotage
- bewijsvernietiging
- samenwerkende plegers of facilitators

Het doel is altijd hetzelfde: macht, controle, angst bij het slachtoffers en straffeloosheid. Soms is er ook sprake van sadisme of seriepesten, met genoeg van de pleger als motief.

1.6 Meerdere plegers: waarom dit risico extreem hoog is

Niet in de laatste plaats zijn bij situaties van misbruik meerdere personen betrokken, zoals:

- twee of zelfs meer plegers die samenwerken
- een pleger met een facilitator(netwerk)
- een sociale kring die (onbewust) meedoet (flying monkeys) of wegkijkt
- plegers met criminele contacten, vooral bij financiële of sadistische motieven
- situaties in horeca, feesten of festivals (spiking)

Risico's:

- hogere kans op herhaling
- complexere bewijsvoering
- zwaardere trauma's
- grotere institutionele schade

Bescherming vraagt om:

- patroonherkenning
- contactverboden
- digitale veiligheidsmaatregelen
- gespecialiseerde risicotaxatie
- controle op zogenaamde 'verkoeverruimtes' in uitgaansgelegenheden waar misbruik plaatsvindt

1.7 Recidiverisico: waarom herhaling bijna gegarandeerd is

Plegers die drogeren behoren internationaal tot de hoogst recidiverende groepen.

Redenen:

- het gedrag is gepland, niet impulsief
- institutionele twijfel werkt als brandstof
- geen erkenning = geen rem
- escalatie is gebruikelijk
- nieuwe slachtoffers worden snel gekozen

Chemische onderwerping is een hoge-risico-geweldsvorm.

1.8 Medische en psychologische gevolgen

Chemische onderwerping veroorzaakt:

Fysiek

- neurologische ontregeling
- autonome ontregeling
- vermoeidheid
- hoofdpijn
- misselijkheid

Psychisch

- geheugenverlies
- dissociatie
- angst
- verwarring
- verlies van realiteitsbesef

Sociaal

- isolatie
- verlies van vertrouwen
- institutioneel trauma

Deze klachten worden vaak verkeerd geïnterpreteerd, waardoor slachtoffers extra schade oplopen.

1.9 Internationale context: waarom dit geen lokaal probleem is

Chemische onderwerping neemt wereldwijd toe.

1. Onderzoek door ARD/ZDF

Toonde aan dat tienduizenden mannen actief deelnamen aan online groepen waar zij:

- leerden hoe zij slachtoffers konden drogeren
- beelden deelden
- strategieën uitwisselden

Niet op het darkweb, maar op open platforms zoals Telegram.

2. Internationale casussen van kindermisbruik

In meerdere landen werden kinderen gedrogeerd via:

- drankjes
- voedsel
- zoete producten

3. Drogeren in het uitgaansleven

Veel landen rapporteren een stijging in:

- drogeren in clubs
- drogeren op festivals
- drogeren in sociale settings

Een belangrijke realiteit:

Een pleger beperkt zich bijna nooit tot één slachtoffer.

1.10 Internationale kaders (veilig geformuleerd)

Het Verdrag van Istanbul verplicht staten om:

- geweld te voorkomen
- slachtoffers te beschermen
- onderzoek te doen
- discriminatie te voorkomen
- institutionele fouten te vermijden

Het Istanbul Protocol is de internationale standaard voor:

- onderzoek naar mishandeling
- documentatie van letsel
- beoordeling van psychisch trauma
- bescherming tegen institutionele schade

Beide kaders erkennen dat:

- gedwongen intoxicatie een vorm van mishandeling is
- nalatigheid van instanties schade vergroot
- psychisch lijden bewijs kan zijn van geweld

1.11 Waarom dit hoofdstuk essentieel is

Chemische onderwerping is:

- onzichtbaar
- strategisch
- moeilijk te bewijzen
- extreem traumatiserend
- zeer risicovol
- hoog-risicovol
- vaak onderdeel van intieme terreur
- vaak onderdeel van meervoudig misbruik

Het vraagt om:

- kennis
- patroonherkenning
- trauma-informed handelen
- multidisciplinaire samenwerking
- bescherming van slachtoffers
- erkenning van institutionele schade

Vrede kan niet bestaan waar autonomie wordt ondermijnd.

Vrede begint met het zichtbaar maken van wat onzichtbaar werd gehouden.

2. De “M” of PTTSFFMC: Medische Manipulatie

2.1 Inleiding: waarom de medische dimensie cruciaal is

Slachtoffers van intieme terreur lopen vaak jaren en soms zelfs decennia rond met onbegrepen lichamelijke en neurologische klachten. Deze klachten ontstaan door:

- chronische stress en hyperalertheid
- herhaald fysiek geweld
- verwurging en zuurstoftekort
- chemische onderwerping (drug-facilitated control)
- toxische blootstelling
- sabotage van medicatie
- ernstig slaapttekort
- voortdurende angst en dreiging

Toch wordt in de medische wereld zelden de link gelegd tussen deze klachten en geweld. Daardoor blijven slachtoffers:

- zonder diagnose
- zonder erkenning
- zonder bescherming
- zonder bewijs

Medische nalatigheid en medische manipulatie vormen een structurele schakel in het patroon van dwingende controle en zijn daarom een essentieel onderdeel van het PTTSFFMC-model.

2.2 Medische nalatigheid: een systemische blinde vlek

Veel medische professionals zijn onvoldoende opgeleid in de lichamelijke gevolgen van geweld. Hierdoor worden cruciale signalen gemist, zoals:

- verhoogde oogdruk en glaucoom na verwurging
- strottenhoofd- en stembandschade
- neurologische schade door hypoxie
- geheugenverlies door zuurstoftekort
- hormonale ontregeling door chronische stress
- maag- darmklachten door langdurige angst
- symptomen van drogering
- letsels die passen bij dwingende controle

Klachten worden vaak verkeerd geïnterpreteerd als:

- stress
- psychosomatiek
- onverklaarbare klachten
- angststoornissen

Gevolgen:

- bewijs gaat verloren
- letsels worden niet gedocumenteerd
- slachtoffers worden niet geloofd
- plegers blijven onzichtbaar
- secundaire traumatisering ontstaat

Dit is geen individuele fout.

Dit is een opleidings- en systeemfout.

2.3 Medische manipulatie door plegers

Plegers gebruiken de medische wereld actief als onderdeel van hun controle.

Internationale literatuur over coercive control beschrijft strategieën zoals:

- drogering (chemische onderwerping)
- medicatie manipuleren of onthouden
- medische afspraken saboteren
- slachtoffers ziek maken of houden (medische manipulatie)
- artsen misleiden of beïnvloeden
- klachten bagatelliseren, ook in het bijzijn van artsen
- medische dossiers gebruiken om slachtoffers instabiel te laten lijken
- geen medische hulpdiensten inschakelen, ook bij kinderen
- geen 112 inschakelen

Deze strategieën zorgen ervoor dat slachtoffers:

- fysiek verzwakken
- cognitief achteruitgaan
- minder geloofwaardig lijken
- afhankelijk worden
- minder in staat zijn om hulp te zoeken

Medische manipulatie is een krachtig machtsmiddel binnen intieme terreur.

2.4 Chemische onderwerping: onderschat, ondergerapporteerd en gevaarlijk

Drogering komt internationaal veel vaker voor dan wordt erkend. Slachtoffers rapporteren:

- blackouts
- geheugenverlies
- extreme vermoeidheid
- neurologische klachten
- misselijkheid
- hartkloppingen
- angst en verwarring

Toch wordt drogering zelden onderzocht, omdat:

- toxische stoffen snel verdwijnen
- artsen de symptomen niet herkennen
- er geen standaardprotocol bestaat
- slachtoffers niet serieus worden genomen
- zorg en politie nauwelijks samenwerken

Dit vormt een ernstig veiligheidsrisico dat directe beleidsmatige aandacht vraagt.

2.5 De medische geldstroom: hoe systemen onbedoeld profiteren

Slachtoffers van intieme terreur ontwikkelen vaak onder andere:

- chronische pijn
- neurologische klachten
- hormonale ontregeling
- oogproblemen
- stem- en ademhalingsproblemen
- maag- darmklachten
- angst en paniek
- slaapproblemen

Hierdoor belanden zij in langdurige zorgtrajecten:

- herhaalconsulten
- dure diagnostiek
- medicatie
- GGZ-trajecten
- fysiotherapie
- logopedie
- oogheelkunde
- KNO
- neurologie
- spoedeisende hulp

Het zorgsysteem profiteert hier (onbewust) van mee, maar financieel gezien is het geweld een verdienmodel. Zonder (h)erkenning van de oorzaak blijft de cyclus bestaan.

2.6 Waarom slachtoffers decennia rondlopen met klachten

Uit internationale onderzoeken blijkt dat slachtoffers vaak:

- doorlopen van jarenlange, soms decennia lange medische trajecten
- het consulteren van vele specialisten
- geen of geen duidelijke diagnose krijgen
- geen link met geweld krijgen
- geen veiligheid krijgen

Oorzaken:

- gebrek aan kennis
- gebrek aan patroonherkenning
- gebrek aan trauma sensitiviteit
- gebrek aan samenwerking tussen zorg en justitie
- gebrek aan protocollen
- gebrek aan onderzoek naar drogering
- gebrek aan aandacht voor verwurging

Hierdoor blijven slachtoffers letterlijk levenslang patiënt.

2.7 Wat er nodig is

- structurele scholing in geweldsgerelateerde letsels
- herkenning van verwurging, oogdrukschade en strottenhoofdletsel
- protocollen voor chemische onderwerping
- trauma sensitieve communicatie
- multidisciplinaire diagnostiek
- betere samenwerking tussen zorg, politie en justitie
- onafhankelijke klachtenprocedures
- regionale ombudsloketten
- betere informatie voor patiënten
- betere dossiervorming en bewijsbewaring
- onderzoek naar medische manipulatie binnen geweldssituaties

2.8 Conclusie

Medische nalatigheid en medische manipulatie zijn geen randverschijnselen.

Ze vormen een structureel onderdeel van intieme terreur en zijn een kritieke schakel in het systeemfalen, dat slachtoffers (decennia)lang, soms zelfs levenslang onbeschermd laat.

De M van PTTSFFMC maakt zichtbaar wat tot nu toe onzichtbaar bleef:

- dat geweld diepe lichamelijke sporen nalaat
- dat medische signalen structureel worden gemist
- dat plegers de medische wereld kunnen inzetten als controle-instrument
- dat slachtoffers jarenlang met onbegrepen klachten rondlopen
- dat drogering en toxische blootstelling levensgevaarlijk zijn
- dat de zorg onbedoeld profiteert van geweldsgerelateerde klachten
- dat medische erkenning essentieel is voor veiligheid, herstel en bewijs

Manifest of Peace

Dit hoofdstuk geeft slachtoffers eindelijk taal voor wat zij al jaren hebben doorstaan, vaak in stilte, zonder geloof, zonder diagnose. Veel te onzichtbaar.

Voor iedereen die zich hierin herkent:

- Je bent niet alleen.
- Je klachten zijn niet “vaag”.
- Je ervaringen zijn niet “onverklaarbaar”.
- Er is een patroon.
- Er is een oorzaak.
- Er is een naam voor wat je hebt meegemaakt.

Doorbreek de stilte.

Doorbreek de patronen.

Word deel van de oplossing.

3. De S van PTTSFFMC: Seksueel geweld

Een kernmechanisme van dwingende controle en intieme terreur

3.1 Inleiding: waarom seksueel geweld een kerncomponent is van intieme terreur

Seksueel geweld is een van de meest onderkende, en tegelijkertijd verwoestende vormen van geweld binnen het PTTSFFMC-model

(Psychologisch, Technisch, Toxicologisch, Seksueel, Financieel, Fysiek, Medisch, Cybercrime).

Het komt voor:

- in de kindertijd
- in partnerrelaties
- binnen families
- tussen broers en zussen
- naast psychisch, fysiek en digitaal geweld
- als onderdeel van dwingende controle
- als instrument om angst, afhankelijkheid en macht te creëren

Seksueel geweld is geen incident.

Het is een machtsstrategie.

Het is een patroon.

En het is een van de sterkste voorspellers van latere intieme terreur en femicide.

3.2 Seksueel geweld in de kindertijd: de eerste blauwdruk van macht en controle

Onderzoek naar seksueel geweld in de kindertijd laat zien dat:

- kinderen vaak jarenlang zwijgen
- plegers meestal bekenden zijn
- misbruik samengaat met psychologische manipulatie
- dissociatie een overlevingsmechanisme wordt
- schaamte en schuld worden geïnternaliseerd
- het zenuwstelsel zich ontwikkelt in hyperalthertheid

Deze ervaringen vormen een levenslange blauwdruk:

- grenzen vervagen
- loyaliteit wordt verward met veiligheid
- controle wordt verward met liefde
- geweld wordt genormaliseerd
- traumaresponsen worden chronisch

Overlevers van seksueel geweld in de kindertijd hebben een sterk verhoogd risico op:

- intieme terreur
- dwingende controle
- seksueel geweld in volwassenheid
- herhaald slachtofferschap
- (C)PTSS

3.3 Seksueel geweld binnen families: de meest verborgen vorm van geweld

Intrafamiliaal seksueel geweld is een van de meest verborgen en minst gemelde vormen van misbruik.

Het wordt gekenmerkt door:

- geheimhouding
- loyaliteitsconflicten
- angst voor escalatie
- afhankelijkheid
- normalisering van grensoverschrijding
- gebrek aan veilige volwassenen

Kinderen die dit meemaken:

- ontwikkelen vaak complexe PTSS
- raken vervreemd van hun lichaam
- leren dat grenzen niet bestaan
- leren dat zwijgen veiliger is dan spreken
- worden vaak niet geloofd bij onthulling

Deze dynamiek lijkt sterk op intieme terreur in volwassen relaties.

3.4 Seksueel geweld tussen broers en zussen (Sibling Sexual Abuse)

Seksueel geweld tussen broers en zussen is een van de meest voorkomende, maar minst erkende vormen van seksueel misbruik.

Kenmerken:

- het vindt vaak langdurig plaats
- het wordt regelmatig afgedaan als “experimenteren”
- ouders herkennen of erkennen signalen niet
- slachtoffers ervaren diepe schaamte
- er is vaak een machtsverschil
- het wordt zelden gemeld
- het wordt zelden onderzocht

Gevolgen:

- diepe schaamte en schuld
- verstoorde seksuele ontwikkeling
- dissociatie
- angst en hyperalertheid
- grensproblemen
- verhoogd risico op intieme terreur in volwassenheid

Sibling sexual abuse is een vorm van seksueel geweld.

3.5. Seksueel geweld in volwassen relaties: een mechanisme van dwingende controle

Seksueel geweld binnen relaties wordt vaak niet herkend omdat:

- partners een relatie hebben
- er in andere situaties wél consent is
- slachtoffers dissociëren
- misbruik wordt verpakt als “intimiteit”
- plegers manipuleren (“Als je van me houdt, dan...”)

Maar seksueel geweld binnen relaties is:

- een machtsinstrument
- een vorm van vernedering
- een methode om autonomie te breken
- een voorspeller van escalatie
- een risicofactor voor femicide

Het hoort bij de S van PTTSFFMC omdat het:

- het zenuwstelsel ontregelt
- trauma verdiept
- afhankelijkheid creëert
- grenzen vernietigt
- slachtoffers kwetsbaar maakt voor alle andere geweldsvormen

3.6 Seksueel geweld en het zenuwstelsel: waarom slachtoffers niet “gewoon weggaan”

Seksueel geweld activeert:

- freeze
- dissociatie
- fawning (pleasen)
- collaps
- fight
- flight
- en vele andere traumaresponsen (meer dan 20 gedocumenteerd in recent onderzoek onder deskundigen)

Dit zijn biologische overlevingsmechanismen.

Professionals interpreteren ze vaak verkeerd als:

- instabiliteit
- onbetrouwbaarheid
- weerstand
- gebrek aan medewerking

Maar het zijn normale reacties op abnormale omstandigheden.

3.7 Seksueel geweld en systeemfalen

Overlevers van seksueel geweld lopen structureel vast binnen:

- politie (zaken geseponeerd of geminimaliseerd)
- jeugdbescherming (beschermende ouders geproblematiseerd)
- GGZ (misdiagnoses, pathologisering van trauma)
- rechtbanken (valse neutraliteit bij asymmetrisch geweld)
- hulpverlening (onvoldoende kennis van dwingende controle)

Veel overlevers worden:

- niet geloofd
- niet beschermd
- opnieuw getraumatiseerd
- gestraft voor hun traumaresponsen

Dit is een vorm van institutioneel geweld.

3.8 Sociale controle als beschermende factor

De persoonlijke reflectie raakt de kern: "Als iedereen het wist, waarom greep niemand dan in?"

Dit is de essentie van sociale controle als preventie.

Wanneer omstanders:

- signalen herkennen
- durven ingrijpen
- durven melden
- grenzen durven stellen

daalt het risico op escalatie drastisch.

Sociale controle omvat:

- alerte buren en naasten
- scholen die (vroeg)signalen herkennen
- vrienden of omstanders die ingrijpen
- familieleden die helpen grenzen te stellen en te behouden
- professionals die samenwerken
- burgers die getraind zijn in signaleren

Het doorbreekt de isolatie die plegers nodig hebben om controle te houden.

3.9 Seksueel geweld binnen het PTTSFFMC-model

De S van PTTSFFMC staat voor:

- seksueel geweld
- seksuele dwang
- seksuele vernedering
- seksuele controle
- seksuele afhankelijkheid
- seksuele chantage

Het is geen aparte categorie.

Het is een kernmechanisme van intieme terreur.

Het beïnvloedt:

- de psyche
- het lichaam
- het zenuwstelsel
- de identiteit
- de seksualiteit
- relaties
- het ouderschap
- de veiligheid

Eigenlijk alle facetten van het leven en het is een van de sterkste voorspellers van femicide en/of partnermoord.

3.10 Wat er moet veranderen: (beleidsaanbevelingen)

- Structurele inzet van gespecialiseerde teams
- Regionale samenwerking tussen bestaande expertisecentra (zoals het Centrum Seksueel Geweld, Filomena, en multidisciplinaire HGTO-teams) om patronen van dwingende controle, seksueel geweld, digitale controle en escalatierisico's integraal te beoordelen.
- Sterkere bescherming tegen institutioneel geweld
- Heldere richtlijnen, toezicht en verantwoordingsmechanismen om te voorkomen dat slachtoffers verkeerd worden beoordeeld, opnieuw getraumatiseerd of in onveilige situaties geplaatst.
- Laagdrempelige trainingen voor omstanders
- Korte, toegankelijke trainingen voor burgers om signalen te herkennen, veilig te melden en slachtoffers te ondersteunen, vergelijkbaar met EHBO- of reanimatiecursussen.
- Community-based waarschuwingssystemen
- Een systeem waarbij getrainde buurtbewoners een melding ontvangen bij acute situaties (bijv. straatintimidatie of vermoedelijk huiselijk geweld), vergelijkbaar met AED-netwerken.
- Meer aandacht voor middelengebruik onder dwang
- Inclusief onvrijwillige drogering en middelengebruik onder dwang (chemische onderwerping). Dit vraagt om betere detectie, medische expertise en regionale samenwerking tussen zorg, politie en ziekenhuizen.
- Medische screening van plegers (zorgvuldig geformuleerd)
- Verkenning van neurodiagnostiek (zoals CT-scans) wanneer er aanwijzingen zijn voor hersenletsel dat behandeling, risicotaxatie of gedragsverandering beïnvloedt en dit binnen strikte medische en juridische kaders.
- Een nationaal noodsignaal binnen bestaande hulplijnen
- Een discreet codewoord of toets binnen 112 (zoals #55) of een apart kort nummer waarmee slachtoffers onopgemerkt hulp kunnen inroepen, bijvoorbeeld met behulp van een (onzichtbaar gemaakte) app op de telefoon.
- Gestandaardiseerde informatiekaarten voor professionals
- Kaarten die politie, wijkteams en hulpverleners kunnen uitdelen met noodnummers, gespecialiseerde hulplijnen en praktische do's & don'ts voor directe veiligheid.

4. Digitale Wurggreep: Het Digitale Sleepnet

4.1 Inleiding: de nieuwe dimensie van intieme terreur

Digitale technologie heeft een nieuwe laag toegevoegd aan geweld: een laag die onzichtbaar is, constant, grensoverschrijdend en vaak niet te stoppen.

Digitale wurggreep betekent dat iemand geen digitale autonomie meer heeft. Het digitale sleepnet betekent dat iemand geen digitale privacy meer heeft.

Samen vormen ze een moderne vorm van intieme terreur die diep ingrijpt in:

- veiligheid
- identiteit
- relaties
- bestaanszekerheid
- bewijsvoering
- vertrouwen in systemen

Digitale controle is geen incident.

Het is een patroon van macht, dwang en ondermijning.

4.2 Intieme technologische terreur: digitale dwingende controle

Digitale dwingende controle is structureel geweld. Het is:

- een voortzetting van offline geweld
- een katalysator van escalatie
- een zelfstandige vorm van misbruik
- een middel om slachtoffers te isoleren
- een manier om identiteit en netwerk te ondermijnen

Slachtoffers raken bekneld in een digitaal sleepnet van permanente onveiligheid.

4.3 Het digitale sleepnet: totale dataverzameling als wapen

Het digitale sleepnet is de strategie waarbij een pleger:

- alles monitort
- alles opslaat
- alles volgt
- alles analyseert
- alles gebruikt

Het slachtoffer weet vaak niet eens wat er allemaal wordt verzameld.

Het sleepnet omvat:

- berichten
- foto's
- locatiegegevens
- cloud-bestanden
- browsegeschiedenis
- sociale media
- contacten
- documenten
- audio- en video-opnames

Het is een digitale val die steeds strakker wordt aangetrokken.

4.4 Apparaten (devices): de toegangspoorten tot digitale controle

Plegers gebruiken apparaten als instrumenten van macht:

- telefoons (direct via Google accounts en Apple accounts)
- spyware
- monitoring-apps
- cloud-toegang
- locatievolging
- meekijken in berichten
- verbinding verbreken (vooral vervelend bij een hulplijn die niet kan terugbellen)

Laptops en tablets

- keyloggers
- wachtwoorddiefstal (hoewel wachtwoorden steeds vaker worden omzeild)
- toegang tot e-mails, documenten etcetera.

Smartwatches en wearables

- hartslag
- overige gemeten gezondheidsgegevens
- beweging en locatie

Auto's en navigatiesystemen

- ritten volgen
- patronen analyseren

Smart-home apparaten

- camera's
- deurbellen
- speakers
- thermostaten

Wie de devices beheert, beheert de digitale werkelijkheid van het slachtoffer.

4.5 Home-network: de onzichtbare digitale voordeur

Het thuisnetwerk is één van de meest onderschatte risico's.

Plegers kunnen:

- routers manipuleren
- wifi-wachtwoorden beheren
- apparaten koppelen
- netwerkverkeer monitoren
- cloud-backups onderscheppen
- gedeelde accounts misbruiken

Het home-network is de digitale bloedbaan van het huishouden.

4.6 Publieke ruimte: onzichtbare risico's buiten de deur

Digitale controle stopt niet bij de voordeur.

In de publieke ruimte kunnen plegers:

Onbevoegde (seksuele) opnames maken

- verborgen camera's
- telefoons
- smart-brillen
- festival-opnames
- horeca-opnames

Openbare wifi misbruiken

- sessies kapen
- wachtwoorden onderscheppen
- apparaten binnendringen

Bluetooth-tracking

- AirTags
- Tiles
- andere trackers

Locatie volgen via apps

- social media
- foto-metadata
- fitness-apps

De publieke ruimte is niet altijd veilig, zeker niet digitaal.

4.7 World Wide Web: de wereldwijde laag van digitale terreur

Het internet biedt plegers eindeloze mogelijkheden:

Verspreiding van beelden

- ongewenste opnames
- exposing
- deepfakes
- gemanipuleerde content

Reputatieschade

- anonieme accounts
- roddelplatforms
- sociale media campagnes

Digitale intimidatie

- cyberharassment
- bedreigingen
- doxing

Identiteitsmisbruik

- identiteitsfraude
- catfishing
- sim-swapping
- spoofing

Digitale sabotage

- jamming
- account-overname
- wachtwoordreset misbruik

Digitale schade stopt niet bij één persoon, vaker is sprake van georganiseerde misdaad, het verspreidt zich snel en is door het slachtoffer nauwelijks tegen te gaan..

4.8 Wifi-bestuurbare apparaten als instrument van intieme technologische terreur

Digitale intieme terreur beperkt zich niet tot telefoons en laptops.

In moderne huishoudens zijn talloze apparaten verbonden met wifi, bluetooth of een lokaal netwerk.

Deze apparaten vormen een onzichtbare infrastructuur van controle, die door een pleger kan worden misbruikt zodra hij:

- toegang heeft tot het wifi-netwerk
- toegang heeft tot de router
- toegang heeft tot gekoppelde accounts
- toegang heeft tot cloud-backups
- of eerder toegang heeft gehad en die toegang nooit is ingetrokken

Alles wat verbonden is, kan worden bestuurd.

Dit geldt voor onder meer voor:

- slimme verlichting
- thermostaten
- beveiligingscamera's
- slimme deurbellen
- babyfoons
- smart-tv's
- speakers en slimme assistenten
- robotstofzuigers
- slimme sloten
- auto's met wifi of apps
- routers en repeaters
- printers
- huishoudelijke apparaten met apps
- zonnepanelen en slimme meters
- airco's en ventilatiesystemen

Wanneer een pleger toegang heeft tot deze apparaten, kan hij:

- bewegingen volgen
- routines analyseren
- apparaten op afstand bedienen
- intimidatie plegen (geluid, licht, temperatuur)
- camera's activeren
- gesprekken afluisteren
- toegang tot de woning manipuleren
- energieverbruik beïnvloeden
- patronen van aanwezigheid of afwezigheid monitoren

Dit is digitale gijzeling in de fysieke wereld.

Wie toegang heeft tot het netwerk of de accounts, heeft toegang tot het leven van het slachtoffer.

4.9 Digitale beknelling: wanneer technologie een gevangenis wordt

Digitale beknelling ontstaat wanneer:

- apparaten niet meer veilig zijn
- communicatie niet meer privé is
- bewegingen altijd gevolgd worden
- reputatie onder vuur ligt
- beelden circuleren
- accounts worden misbruikt
- systemen niet ingrijpen

Digitale beknelling is een moderne vorm van gijzeling.

4.10 Verzwaard en cumulatief slachtofferschap

Slachtoffers van digitale dwingende controle ervaren verzwaard slachtofferschap door:

1. Gebrek aan kennis en erkenning

Professionals herkennen digitale controle vaak niet als geweld.

Slachtoffers weten niet hoe ze bewijs moeten veiligstellen of waar ze terecht kunnen.

2. Gefragmenteerde opsporing

Digitale misdrijven worden los beoordeeld, waardoor patronen onzichtbaar blijven.

3. Tekort aan digitale expertise

Digitale forensiek, cyberkennis en technische capaciteit ontbreken vaak.

4. Vluchtig bewijs

Data kan verdwijnen, overschreven worden of in het buitenland staan.

5. Onbenutte bevoegdheden

Soms kan er meer dan gedacht, maar mensen binnen deze systemen kunnen, weten of durven het niet.

Dit leidt tot:

- straffeloosheid
- herhaald slachtofferschap
- institutionele schade
- verdere isolatie van het slachtoffer
- meer macht en controle voor de pleger

4.11 Juridische lacunes: waar het systeem tekortschiet

Hoewel losse digitale misdrijven strafbaar zijn, ontbreekt:

- een integrale erkenning van digitale dwingende controle
- een juridische duiding van het patroon
- een ketenaanpak tussen zorg, veiligheid en justitie
- specialistische opsporing
- digitale forensiek
- slachtofferondersteuning die digitaal herstel meeneemt

Slachtoffers vallen hierdoor structureel tussen wal en schip.

4.12 De existentiële laag: digitale terreur als aanval op mens-zijn

Digitale dwingende controle is niet alleen een misdrijf.

Het is een aanval op de kern van ons mens zijn.

Aanval op de identiteit

Wie de wachtwoorden, foto's, gesprekken en netwerk beheert, beheert ook de:

- stem
- het verhaal
- de reputatie
- het sociale bestaan

Aanval op autonomie

Digitale controle ontnemt iemand:

- keuzevrijheid
- bewegingsvrijheid
- communicatieve vrijheid
- relationele vrijheid
- en zelfs de identiteit

Aanval op bestaanszekerheid

Digitale sabotage kan leiden tot:

- verlies van werk
- verlies van inkomen
- verlies van netwerk
- verlies van veiligheid

Aanval op realiteit

Door manipulatie van:

- berichten
- beelden
- accounts
- informatie etc.

kan een plegger letterlijk de realiteit van het slachtoffer herschrijven.

Digitale terreur is dus geen technisch probleem. Het is existentiële schade.

4.13 Oproep: erken digitale dwingende controle als ernstige vorm van geweld

Voor echte bescherming is nodig:

- officiële erkenning van intieme technologische terreur
- juridische verankering van digitale dwingende controle
- strafverzwarende toepassing bij stalking, dwang en intimidatie
- structurele specialistische opsporing
- digitale forensiek als standaard
- deskundigheidsbevordering bij politie, OM en rechtspraak
- toegankelijke ondersteuning voor slachtoffers
- herstel van digitale veiligheid als onderdeel van hulpverlening

Zonder deze erkenning blijft digitale dwingende controle:

- onzichtbaar
- onderbelicht
- onvoldoende bestreden

Met ernstige gevolgen voor slachtoffers én voor het vertrouwen in de rechtsstaat.

Conclusie

Digitale wurggreep en het digitale sleepnet zijn moderne vormen van intieme terreur. Ze zijn onzichtbaar, complex en diep ingrijpend.

Door deze patronen te erkennen in devices, home-networks, de publieke ruimte en het wereldwijde web, kunnen we slachtoffers beter beschermen, plegers eerder stoppen en systemen veiliger maken.

Digitale veiligheid is geen luxe. Het is een basisvoorwaarde voor vrijheid.

5. Financiële Intieme Terreur: De Macht Van Geld Als Wapen

Er is een vorm van geweld die zelden zichtbaar is, maar alles bepaalt. Een vorm van controle die geen blauwe plekken achterlaat, maar levens verwoest. Een vorm van terreur die niet begint met een klap, maar met een rekening, een handtekening, een bankpas, een constructie.

Dit hoofdstuk gaat over financiële intieme terreur.

De onzichtbare macht van geld.

De stille strategieën die autonomie breken.

De economische valstrikken die slachtoffers gevangen houden.

En de systemen die dit mogelijk maken.

5.1 Wat financiële intieme terreur is

Financiële intieme terreur is geen misverstand, geen relatieprobleem, geen gewone ruzie over geld.

Het is een machtsstrategie, een daarmee een vorm van dwingende controle.

Het omvat onder andere:

- bankpassen afpakken
- toegang tot geld blokkeren
- schulden op naam van de partner zetten
- alimentatie ontduiken, manipuleren, vertragen of saboteren
- vermogen wegsluizen via bv's, holdings of trusts
- inkomsten verbergen
- juridische kosten manipuleren
- financiële informatie achterhouden
- economische isolatie creëren
- partners afhankelijk maken van zakgeld in plaats van toe te staan eigen inkomsten te behouden
- controle, beperking of weigering van toegang tot bankrekeningen en/of creditcards
- het slachtoffer dwingen tot het inleveren van (alle) inkomsten
- het (gezamenlijke) geld uitgeven zonder overleg of toestemming, maar wel toestemming eisen van het slachtoffer
- schulden maken op naam van het slachtoffer
- druk uitoefenen om niet te gaan werken of dit verbieden
- carrièrekansen saboteren
- verplichten zonder vergoeding mee te werken in het (familie)bedrijf

Geld wordt een wapen.

Autonomie wordt een luxe.

Vrijheid wordt een onbetaalbare droom.

5.2 Financiële terreur in welvarende gezinnen: de vergulde kooi

Onderzoek laat zien dat financiële controle veel voorkomt in welvarende gezinnen. Niet ondanks het geld, maar dankzij het geld.

In deze relaties:

- is er vaak één partner met volledige controle over het vermogen
- worden financiële structuren gebruikt om afhankelijkheid te creëren
- wordt misbruik verhuld door status, reputatie en schijnbare welvaart
- gelooft de buitenwereld vaak niet dat er sprake is van geweld

Slachtoffers leven in een vergulde kooi:
van buiten glanzend, van binnen verstikkend.

5.3 Scheidingen met veel vermogen: geld als strategisch wapen

In scheidingen met veel vermogen wordt financiële terreur vaak het meest zichtbaar.

Veelvoorkomende strategieën zijn:

- vermogen wegsluizen vóór de scheiding
- inkomsten kunstmatig verlagen
- bedrijven “arm” maken op papier
- activa onderbrengen in nieuwe bv's
- internationale constructies gebruiken
- juridische procedures rekken om de ander financieel uit te putten
- alimentatie betwisten om tijd te winnen
- advocaten van de ander proberen te blokkeren
- financiële informatie achterhouden of vervalsen
- vertragen van de scheiding om de alimentatie lager te doen uitkomen door minder inkomen op papier over te houden (als ZZP-er of eigenaar van een (familie)bedrijf).

Dit is geen toeval. Dit is een intelligent en strategisch machts- en geldspel, waarin plegers ook kennis met elkaar uitwisselen, waardoor het slachtoffer wordt benadeeld.

En het is een spel dat slachtoffers vaak verliezen, niet omdat ze zwak zijn, maar omdat het zeer onzichtbaar is, moeilijk voor te stellen dat een partner dit bewust doet en het systeem onvoldoende beschermt. Vaak zijn zelfs financieel adviseurs onderdeel van de financiële controle, zeker bij scheidingen met veel vermogen en/of vastgoed.

5.4 De rol van dwingende controle in financiële uitbuiting

Financiële terreur staat nooit op zichzelf.

Het is onderdeel van een groter patroon bij dwingende controle.

Dwingende controle omvat onder andere:

- psychologische manipulatie
- isolatie
- intimidatie
- gaslighting
- seksuele dwang
- digitale controle
- financiële afhankelijkheid
- manipulatie van de financiële middelen
- manipulatie van de (hoogte van) alimentatie

Financiële terreur is de ruggengraat van dit patroon.

Zonder geld is er geen vrijheid.

Zonder vrijheid is er geen ontsnappen.

5.5 Wanneer geld levens kost: scheiding, escalatie en overlijden

In sommige gevallen escaleert financiële terreur tot levensgevaarlijke situaties.

Tijdens relatiebreuken zien we:

- verhoogd risico op geweld
- verhoogd risico op femicide
- verhoogd risico op “verdachte overlijdens”
- verhoogd risico op financiële motieven achter de escalatie

De periode tussen het besluit tot scheiden en de juridische uitpraak van de scheiding, soms wel tot een jaar of langer duren. Een periode waarin:

- geld wordt weggesluisd
- macht wordt ingezet
- controle wordt aangescherpt
- risico's toenemen

Financiële terreur is niet alleen economisch geweld. Het is soms ook levensgevaarlijk geweld, juist omdat het financieel belang groot is voor de pleger, het vermogen wordt een motief.

5.6 Waarom vrouwen structureel benadeeld worden

In veel landen blijkt uit onderzoek dat vrouwen:

- vaker economisch afhankelijk zijn
- vaker zorg dragen voor de kinderen
- vaker minder pensioen opbouwen
- vaker minder toegang hebben tot financiële informatie
- vaker worden benadeeld in complexe vermogensstructuren

Dit is geen individueel falen.

Dit is een systemisch patroon.

En in scheidingen met hoge vermogens wordt dit patroon versterkt door:

- juridische ongelijkheid
- financiële ongelijkheid
- machtsongelijkheid
- informatieongelijkheid

Het resultaat is dat slachtoffers vaak aan het kortste eind trekken, zelfs als zij degene zijn die bescherming nodig hebben.

5.7. Institutioneel falen: wanneer systemen financiële terreur versterken

Slachtoffers lopen vast bij:

- rechtbanken die financiële manipulatie niet herkennen
- advocaten die dwingende controle niet volledig begrijpen
- belastingstructuren die misbruik faciliteren
- internationale constructies die transparantie blokkeren
- procedures die jaren duren
- systemen die neutraliteit verwarren met rechtvaardigheid

Institutionele blindheid maakt financiële terreur mogelijk.

Soms zelfs onbedoeld.

5.8 Wat er moet veranderen

Een samenleving die financiële intieme terreur wil stoppen, moet investeren in:

- financiële expertise binnen het (familie)rechtssysteem
- screening op dwingende controle in scheidingsprocedures
- transparantie in vermogensstructuren
- snellere procedures bij vermoedens van financieel misbruik
- bescherming tegen economische isolatie
- juridische ondersteuning voor slachtoffers
- erkenning van financiële terreur als vorm van geweld

Geld mag geen wapen zijn.

Recht mag geen luxe zijn.

Vrijheid mag geen privilege zijn.

De Onzichtbare Macht van Geld

Financiële intieme terreur is misschien de meest onderschatte vorm van geweld.
Het is stil. Het is strategisch. Het is berekend. Het is onzichtbaar voor wie niet kijkt.

Maar voor slachtoffers is het allesbepalend.

Geld kan vrijheid geven.

Maar geld kan ook vrijheid afpakken.

En wanneer geld wordt ingezet als wapen, is dat geen conflict.

Dat is terreur.

Dit hoofdstuk is een uitnodiging om te zien wat te lang onzichtbaar was.

Om te begrijpen dat financiële controle geen detail is, maar een fundament van geweld.

En om te bouwen aan een samenleving waarin geld nooit meer wordt gebruikt om iemand klein te houden.

6. Co-occurrence Tussen Overige Geweldsvormen

Geweld vindt nooit in één vorm tegelijk plaats.

In de praktijk ervaren slachtoffers een mix van geweldsvormen die elkaar versterken, maskeren en normaliseren.

Deze overlap maakt het geweld:

- moeilijker te herkennen
- moeilijker te bewijzen
- moeilijker te stoppen
- veel gevaarlijker voor slachtoffers en kinderen

Waar Hoofdstuk 10 de theoretische samenhang beschrijft, laat dit hoofdstuk zien hoe die samenhang er in het echte leven uitziet.

6.1 Geweldsvormen komen zelden alleen voor

In de praktijk zien we dat slachtoffers vaak meerdere vormen van geweld tegelijk meemaken, zoals:

- psychologisch geweld + financieel geweld
- digitaal geweld + stalking
- seksueel geweld + chemische onderwerping
- ouderverstoting + institutioneel geweld
- fysiek geweld + medische ondermijning

Deze combinaties zijn oneindig en berusten geenszins op toeval.

Ze zijn onderdeel van een strategisch patroon van dwingende controle.

6.2 Hoe geweldsvormen elkaar versterken

6.2.1. Psychologisch geweld + financieel geweld

De pleger:

- maakt het slachtoffer afhankelijk
- saboteert werk of inkomen
- creëert schulden
- gebruikt geld als machtsmiddel

Het slachtoffer:

- kan niet weg
- kan geen juridische stappen zetten
- wordt kwetsbaarder voor escalatie

6.2.2. Digitale controle + stalking

De pleger:

- hackt telefoons
- leest berichten
- volgt locatie
- gebruikt social media om te intimideren

Het slachtoffer:

- voelt zich nergens veilig
- wordt sociaal geïsoleerd
- verliest autonomie

6.2.3. Seksueel geweld + chemische onderwerping

De pleger gebruikt drogering om:

- seksueel misbruik te plegen
- herinneringen te vervagen
- verwarring te stichten
- het slachtoffer ongeloofwaardig te maken
- cognitie van het slachtoffer te manipuleren

Het slachtoffer:

- dissocieert
- twijfelt aan zichzelf
- durft niet te melden
- wordt zwakker

6.2.4. Medische ondermijning + institutioneel geweld

De pleger:

- saboteert slaap, voeding en zelfs de medicatie
- creëert gezondheidsproblemen, o.a. door chemische onderwerping
- gebruikt dit om het slachtoffer te framen als "instabiel"

Het systeem:

- ziet symptomen maar niet de oorzaak
- plaatst kinderen soms bij de onveilige ouder
- versterkt onbedoeld het patroon
- overziet niet de correlatie tussen symptomen
- kiest vaak voor de pleger waardoor het slachtoffer nog verder isoleert

6.3 Hoe overlap leidt tot escalatie

Wanneer meerdere geweldsvormen samenkomen, stijgt het risico op:

- ernstige psychische schade
- verlies van autonomie
- verlies van kinderen
- chronische gezondheidsproblemen
- femicide

Internationale onderzoeken tonen aan dat hoe meer vormen van geweld tegelijk voorkomen, hoe hoger het risico op dodelijke afloop.

6.4 Waarom professionals overlap vaak missen

Professionals werken vaak per domein:

- de politie ziet incidenten
- de jeugdzorg ziet opvoedproblemen
- de GGZ ziet symptomen
- de rechtbank ziet dossiers
- de scholen zien gedrag en voorzien niet het probleem
- hulpverlening ziet losse signalen, waardoor het noodzakelijke overzicht ontbreekt

Niemand doorziet het patroon.

Daardoor wordt:

- psychologisch geweld gemist
- seksueel geweld niet herkend
- digitale controle onderschat
- ouderverstoting verkeerd geïnterpreteerd
- medische ondermijning niet onderzocht

Slachtoffers ervaren dit als institutioneel geweld.

6.5 Praktijkvoorbeelden van overlap

Voorbeeld 1: De digitale wurggreep

Een slachtoffer meldt stalking.

De politie ziet losse incidenten.

Maar in werkelijkheid is er:

- spyware
- wachtwoorddiefstal
- GPS-tracking
- intimidatie via social media

De overlap maakt het patroon zichtbaar.

Voorbeeld 2: Financiële terreur + ouderverstoting

Een pleger weigert alimentatie, saboteert werk en start juridische procedures.

Tegelijkertijd:

- manipuleert hij het kind
- framet hij de beschermende ouder
- gebruikt hij het systeem als wapen

Dit is geen conflict.

Dit is dwingende controle.

Voorbeeld 3: Seksueel geweld + chemische onderwerping

Een slachtoffer meldt verwarring, geheugenverlies en angst.

De huisarts ziet stress.

De politie ziet geen bewijs.

Maar in werkelijkheid is er:

- drogering
- seksueel misbruik
- framing
- medische ondermijning

De overlap verklaart de symptomen.

6.6 Wat professionals moeten weten

Overlap is geen uitzondering.

Het is de norm bij intieme terreur.

Daarom luidt het advies dat professionals:

- altijd vragen naar meerdere vormen van geweld
- patronen herkennen, niet incidenten
- gendersensitief werken
- digitale en medische signalen serieus nemen
- samenwerken over domeinen heen
- kinderen structureel beschermen

6.7 Zichtbaar maken wat slachtoffers dagelijks ervaren

Geweld komt nooit alleen.

Het komt in lagen, in combinaties, in patronen.

Zonder erkenning van deze overlap:

- blijven slachtoffers onbeschermd
- blijven kinderen onveilig
- blijft femicide voorspelbaar maar niet voorkomen
- blijft het systeem falen

Dit hoofdstuk is daarom een cruciale schakel tussen:

- theorie (hoofdstuk 10)
- praktijk (hoofdstuk 18)
- beleid (hoofdstuk 27)
- en bescherming (hoofdstuk 21–22)

7. De Architectuur van Controle: De Onzichtbare Patronen van Culturen, Gesloten Groepen en Systemisch Geweld

Er bestaan systemen die op het eerste gezicht niets met elkaar te maken lijken te hebben.

- sekten en cults.
- gewelddadige relaties.
- digitale uitbuiting.
- institutionele blindheid.
- machtsmisbruik.

Maar wie werkelijk durft te kijken, ziet dat ze dezelfde fundamenteën delen.
Dezelfde dynamiek.

Dezelfde architectuur van controle.

Het zijn variaties op één patroon: macht boven menselijkheid, controle boven autonomie, stilte boven waarheid.

Dit hoofdstuk gaat over die rode draad en waarom deze patronen overal ter wereld terugkomen.

7.1 De bouwstenen van elk controlesysteem

Onderzoek naar gesloten groepen, sektes en schadelijke machtsstructuren laat zien dat dezelfde elementen steeds terugkeren:

- isolatie van de buitenwereld
- ondermijning van eigenwaarde
- normalisering van grensoverschrijdend gedrag
- afhankelijkheid creëren
- angst als bindmiddel
- informatiecontrole
- loyaliteit afdwingen
- afwijking bestraffen

Deze patronen worden beschreven in talloze getuigenissen, onderzoeken en documentaires over gesloten gemeenschappen.

Niet omdat de verhalen identiek zijn, maar omdat de mechanismen identiek zijn.

7.2 De psychologische architectuur van controle

In documentaires zoals Beyond Belief en op educatieve platforms zoals decult.net worden dezelfde strategieën zichtbaar:

- gaslighting
- splitting
- idealiseren en daarna breken
- emotionele chantage
- angst als loyaliteit
- schuld en schaamte als instrumenten
- zwart-wit denken
- totale afhankelijkheid

Deze strategieën zijn niet uniek voor één groep of één pleger.

Ze zijn onderdeel van een psychologisch patroon dat overal ontstaat waar macht misbruikt wordt.

7.3 De impact op kinderen: geen keuze, geen referentiekader

Voor kinderen is deze dynamiek nog ingrijpender.

Zij hebben:

- geen keuze
- geen autonomie
- geen referentiekader
- geen mogelijkheid om te begrijpen dat wat zij meemaken geen liefde is, maar controle

Veel volwassenen die opgroeiden in gesloten groepen vertellen later dat ze pas jaren na de feiten begrepen wat hen was aangedaan.

De nasleep is groot:

- identiteitsverlies
- moeite met vertrouwen
- problemen met grenzen
- schaamte
- schuld
- angst
- hertraumatisering

Dit is geen incident. Dit is een levenslange imprint. De meeste mensen missen de capaciteiten om de werkelijkheid ten volle te kunnen overzien is zeker van toepassing bij misbruik wat strategisch en gepland is door een persoon die je zou moeten kunnen vertrouwen, zoals een (zaken)partner, familielid, goede vriend of vriendin. Dit duurt vaak jaren en sommigen komen er zelfs nooit achter.

7.4 De parallellen met andere vormen van geweld

De mechanismen die zichtbaar worden in gesloten groepen zijn dezelfde als in:

- huiselijk geweld
- psychologische terreur
- digitale uitbuiting
- radicalisering
- institutionele manipulatie

Het zijn geen losse fenomenen.

Het zijn verschijningsvormen van dezelfde logica.

7.5 Waarom mensen erin terechtkomen: het gaat niet om zwakte

Mensen raken niet verstrikt in een sekte of gewelddadig systeem omdat ze naïef zijn. Ze blijven niet omdat ze zwak zijn. Kinderen worden niet slachtoffer omdat ze onvoorzichtig zijn, maar omdat kinderen nog niet de vaardigheden bezitten van een volwassene.

Kinderen raken in deze patronen verstrikt omdat ze:

- vertrouwen
- zoeken naar verbinding
- verlangen naar veiligheid
- hopen op erkenning
- afhankelijk worden gemaakt
- nog niet zelfstandig genoeg zijn

De schuld ligt nooit bij hen. De schuld ligt bij de systemen die misbruik mogelijk maken.

7.6 De weg uit elk controlesysteem begint met zichtbaarheid

De kracht van schadelijke systemen ligt in het verborgene.

In het niet-weten.

In het niet-durven.

In het niet-benoemen.

De weg eruit begint met:

- zien
- (h)erkennen
- begrijpen
- doorbreken
- verbinden
- beschermen

Zichtbaarheid is het begin van vrijheid.

Waarheid is het begin van veiligheid.

Herkenning is het begin van herstel.

7.7 De Stemmen die Eindelijk Ruimte Krijgen

Steeds meer mensen durven te spreken over:

- isolatie
- druk
- afgedwongen loyaliteit
- verlies van identiteit
- de lange nasleep van schuld en schaamte
- de moed die nodig is om opnieuw te beginnen

In recente berichtgeving over voormalige Bhagwan-gemeenschappen wordt opnieuw zichtbaar hoe diep de impact kan zijn van gesloten systemen waarin machtsmisbruik, grensoverschrijdend gedrag en afhankelijkheid een rol spelen.

Deze verhalen zijn belangrijk. Niet om te sensationaliseren, maar om te begrijpen hoe controle werkt en hoe mensen hun vrijheid terugvinden.

Documentaires zoals van Decult.net of van de EO, waarin mensen vertellen over hun jeugd in een sekte, is een belangrijke stap. Niet als eindpunt, maar als begin.

Een uitnodiging om te luisteren, te leren en te herkennen.

Voor iedereen die ooit gevangen zat in een systeem dat hen klein hield:

- jullie verhalen doen ertoe.
- jullie moed doet ertoe.
- jullie bestaan doet ertoe.

En voor iedereen die luistert:

- dit is hoe we leren
- dit is hoe we helen
- dit is hoe we samen bouwen aan een wereld waarin vrijheid geen uitzondering is maar een fundament.

8. De Onzichtbare Realiteit: Waarom We Niet Langer Weg Kunnen Kijken

Er is een werkelijkheid die te lang in de schaduw heeft gestaan.
Een werkelijkheid die we liever niet zien, omdat ze te groot, te pijnlijk en te ontwrichtend is. Maar precies daarom moet ze nu zichtbaar worden.

We hebben mensen nodig die durven kijken.

Die durven benoemen.

Die durven verbinden.

Die durven volhouden.

8.1 De realiteit achter de schermen

Achter de zichtbare wereld bestaan structuren en systemen die kwetsbaar zijn voor misbruik door mensen met slechte intenties.

Dat is geen nieuw inzicht.

Maar het is wél een waarheid die te lang genegeerd is.

Internationale organisaties die online kindermisbruik bestrijden, zoals de Internet Watch Foundation, Offlimits en INHOPE, laten in hun rapportages zien dat een aanzienlijk deel van het wereldwijd gevonden beeldmateriaal wordt gehost op servers in Nederland.

Niet omdat Nederland dit wil.

Maar omdat Nederland:

- een van de grootste internetknooppunten ter wereld is
- een uitgebreide hostinginfrastructuur heeft
- een centrale rol speelt in digitale datastromen

Dat geeft ons geen schuld.

Maar het geeft ons wél een verhoogde verantwoordelijkheid.

8.2 Waarom dit ons allemaal aangaat

Kinderen zijn afhankelijk van volwassenen voor hun veiligheid, hun toekomst en hun menselijkheid. Wanneer zij worden geschaad, raakt dat niet alleen hen. Het raakt de fundamenteën van onze samenleving. Geweld tegen kinderen en vrouwen is geen privézaak. Geen incident. Geen conflict.

Het is een systemisch probleem dat zich uit in:

- geweld binnen relaties
- digitale uitbuiting
- intimidatie en controle
- victim blaming
- lage vervolgingspercentages
- normalisering van schadelijk gedrag
- falende bescherming

Dit zijn geen losse punten.

Dit zijn lijnen.

En wie de lijnen volgt, ziet het patroon.

8.3 De digitale dimensie: misbruik dat zich verplaatst naar het verborgene

Digitale technologie heeft een nieuwe laag van kwetsbaarheid gecreëerd.

Misbruik vindt niet alleen plaats achter gesloten deuren, maar ook achter schermen, servers en datacenters.

Documentaires en onderzoeksrapporten laten zien hoe groot de schaal is waarop kinderen wereldwijd slachtoffer worden van digitale uitbuiting.

En hoe landen met grote digitale infrastructuren, zoals Nederland, een sleutelpositie hebben in het bestrijden ervan.

Dat vraagt om:

- alertheid
- samenwerking
- modernisering van wetgeving
- verantwoordelijkheid van hostingbedrijven
- internationale coördinatie
- bescherming van slachtoffers

Dit is geen toekomstprobleem.

Dit is nú.

8.4 Patronen die elkaar versterken

Wie goed kijkt, ziet dat geweld, misbruik, intimidatie, digitale uitbuiting en institutionele

tekortkomingen geen losse problemen zijn.

Het zijn verbonden patronen die elkaar versterken:

- geweld wordt genormaliseerd
- slachtoffers worden niet geloofd
- plegers ervaren weinig consequenties
- systemen reageren te traag
- digitale platforms vergroten de schaal
- maatschappelijke stilte houdt het in stand

Dit is geen chaos.

Dit is een structuur.

En zolang we die structuur niet benoemen, blijft hij bestaan.

8.5 Verantwoordelijkheid is geen optie, maar plicht

Een veilige samenleving ontstaat niet vanzelf.

Ze ontstaat wanneer we:

- slachtoffers serieus nemen
- plegers daadwerkelijk aanpakken
- digitale infrastructuur veiliger maken
- professionals ondersteunen
- wetgeving moderniseren
- patronen doorbreken
- niet langer weggijken

Veiligheid is geen gunst.

Het is een recht.

8.6 De kern: het begint bij kinderen

Als kinderen niet veilig zijn, is niemand veilig.

Als kinderen niet beschermd worden, verandert er niets.

Niet in beleid.

Niet in cultuur.

Niet in toekomst.

Kinderen zijn de graadmeter van onze menselijkheid.

8.7 Een oproep tot moed en verantwoordelijkheid

Dit is geen tekst om te choqueren.

Dit is een tekst om te wekken.

Om te zeggen:

- kijk
- luister
- geloof
- bescherm
- handel

We kunnen dit alleen samen.

- met moed.
- met liefde.
- met waarheid.
- met volharding.

Het doorbreken van deze patronen is geen keuze meer.

Het is onze verantwoordelijkheid.

Voor vrouwen.

Voor kinderen.

Voor iedereen die na ons komt.

9. Vroege Waarschuwingssignalen en Toxische Relaties: De Maatschappelijke Blinde Vlek

9.1 Inleiding: waarom vroege signalen levens redden

Intieme terreur begint zelden met geweld.

Het begint met warmte, aandacht en verbondenheid.

Met een sprookje.

Maar achter dat sprookje schuilt vaak een voorspelbaar patroon van:

- versnelling
- controle
- isolatie
- emotionele druk
- afhankelijkheid
- seksuele dwang
- macht en angst

Dit hoofdstuk maakt zichtbaar wat veel mensen nooit leren: namelijk hoe ongezonde dynamieken zich ontwikkelen tot gevaarlijke situaties en hoe we ze vroeg kunnen herkennen.

Niet om angst te zaaien.

Maar om bewustzijn te creëren.

Bewustzijn redt levens.

9.2 Het sprookje: lovebombing en versnelling

Veel toxische relaties beginnen met:

- intens contact
- grote gebaren
- veel aandacht
- snelle intimiteit
- onmiddellijke verbondenheid
- "Jij bent mijn soulmate!"
- "Ik heb nog nooit iemand zoals jij ontmoet!"

Dit voelt als liefde. Maar het is vaak love bombing: een strategie om iemand snel emotioneel afhankelijk te maken.

Kenmerken:

- alles gaat in sneltreinvaart
- grenzen worden subtiel verschoven
- de relatie wordt snel exclusief
- er ontstaat een gevoel van “wij tegen de wereld”

Lovebombing is geen liefde. Het is binding.

9.3 De omslag: controle, isolatie en emotionele druk

Na de fase van intensiteit volgt vaak een omslag:

- jaloezie wordt “bezorgdheid” genoemd
- controle wordt verpakt als “liefde”
- kritiek wordt gebracht als “Ik wil alleen het beste voor je”
- isolatie wordt verpakt als “Ik voel me niet fijn bij jouw vrienden”
- grenzen worden steeds verder opgerekt
- de pleger stelt zich juist met vlagen zorgzaam op

Slachtoffers merken vaak:

- dat ze steeds meer rekening houden met de ander
- dat ze steeds minder ruimte hebben voor zichzelf
- dat ze steeds vaker op eieren lopen
- dat ze steeds minder steun van buiten krijgen

Dit is geen toeval.

Het is een patroon.

9.4 Seks als machtsmiddel

In veel toxische relaties wordt seksualiteit gebruikt als:

- drukmiddel
- bevestiging
- controle
- straf
- beloning

Voorbeelden:

- prikkelbaarheid of boosheid als er geen seks is
- eisen van seks als bewijs van liefde
- seksuele beschikbaarheid als voorwaarde voor rust
- seksuele grenzen die worden genegeerd

Dit is geen intimiteit.

Het is machtsuitoefening.

9.5 De voorspelbare escalatie naar intieme terreur

Toxische relaties escaleren vaak volgens een herkenbaar patroon:

1. Love bombing
2. Controle
3. Isolatie
4. Emotionele manipulatie
5. Dreiging
6. Fysieke of seksuele dwang
7. Intieme terreur
8. Risico op femicide

Dit is geen incident.

Het is een voorspelbare escalatielijn, zoals beschreven in internationale modellen zoals dat van Jane Monckton Smith.

9.6 Femicide of partnermoord: geen plotselinge tragedie, maar een patroon

In Nederland wordt elke acht dagen een vrouw gedood, maar deze cijfers zijn hoger als alle onzichtbare overlijdens en het overlijden door zelfmoord door dwingende controle zouden worden meegerekend. In veel van de gevallen door dwingende controle door een (ex-)partner.

Dit gebeurt niet “uit het niets”.

Er zijn altijd signalen.

Maar ze worden vaak niet herkend, niet serieus genomen of niet verbonden.

Vaker dan niet lijdt een slachtoffer jarenlang in stilte.

Daarbij speelt de schaamte om naar buiten toe het verhaal te delen enorm mee.

Dat werkt de onzichtbaarheid alleen maar verder in de hand.

Soms weten beste vriend(inn)en of zelfs ouders niet in welke situatie het slachtoffer zich werkelijk bevindt.

Femicide of partnermoord is geen misdaad van passie.

Het is het eindpunt van een vaak jarenlang patroon van controle en terreur.

9.7 De maatschappelijke blinde vlek

We leren kinderen wel fruit eten en huiswerk maken, maar we leren ze niet wat veiligheid in een relatie is. Dat is de blinde vlek.

We leren:

- rekenen
- taal
- geschiedenis
- sport
- gezonde voeding

Maar we leren niet:

- wat gezonde liefde is
- wat grenzen zijn
- wat respect is
- wat manipulatie is
- wat dwingende controle is
- wat vroege signalen zijn
- hoe je jezelf beschermt
- hoe je een toxische relatie herkent

Zonder deze kennis blijven mensen kwetsbaar.

Niet omdat ze naïef zijn.

Maar omdat ze nooit zijn onderwezen.

9.8 De rol van gender(on)gelijkheid

Nederland staat inmiddels 43ste op de internationale ranglijst voor gendergelijkheid.

Dat is geen detail. Het is een veiligheidsindicator.

Gender(on)gelijkheid beïnvloedt:

- hoe geweld wordt herkend
- hoe serieus slachtoffers worden genomen
- hoe professionals worden opgeleid
- hoe beleid wordt vormgegeven
- hoe systemen reageren op nood

Gelijkwaardigheid is geen “vrouwenzaak”. Het is een maatschappelijke basisvoorwaarde voor veiligheid.

9.9 Hoe dit past in het PTTSFFMC-model

Dit hoofdstuk raakt aan meerdere zonet alle facetten van het model:

- (Psychologische en technische) terreur: de escalatie van controle naar geweld, in alle mogelijke vormen, inclusief de digitale wurggreep/sleepnet.
- Seksueel misbruik: seks als machtsmiddel al dan niet met chemische onderwerping (drogeren)
- Fysiek geweld met als fataal eindpunt van het patroon femicide of partnermoord
- Medische manipulatie: de lichamelijke en psychische gevolgen van langdurige stress en dwang, maar ook het bewust ondermijnen en manipuleren van de gezondheid
- Dwingende controle is de kern van toxische relaties, al dan niet vanuit sadistisch motief

Het maakt zichtbaar dat intieme terreur niet begint bij geweld, maar bij patronen die herkenbaar zijn.

9.10 Preventie als maatschappelijke verantwoordelijkheid

Vroege signalen herkennen is geen individuele taak.
Het is een collectieve verantwoordelijkheid.

Scholen zouden kinderen kunnen onderwijzen over:

- gezonde relaties en veilige grenzen
- respect
- toestemming (consent)
- machtsdynamiek
- digitale veiligheid

Ouders en verzorgers kunnen hun kinderen leren:

- dat liefde veilig hoort te zijn
- dat grenzen normaal zijn
- dat respect wederkerig is

Zorg en hulpverlening hebben kennis nodig van:

- dwingende controle
- trauma en (C)PTSS
- de vele traumaresponsen
- het verschil tussen een persoon met (C)PTSS en een persoon die dwingende controle toepast
- vroege signalen
- escalatiepatronen

Werkgevers kunnen alerter zijn op:

- signalen van stress
- isolatie
- angst
- onverklaarbare klachten

De media kunnen realistische beeldvorming creëren over:

- relaties
- grenzen
- geweld
- gelijkwaardigheid

De overheid kan beleid maken dat:

- preventie centraal zet
- gendergelijkheid versterkt
- ervaringsdeskundigen inzet
- multidisciplinaire samenwerking borgt

Preventie is geen luxe, het is veiligheidsbeleid.

9.11 Oproep tot bewustwording en educatie

Dit hoofdstuk is geen waarschuwing.
Het is een uitnodiging.

Een uitnodiging om:

- te leren
- te herkennen
- te begrijpen
- te beschermen
- te praten
- te onderwijzen
- te normaliseren dat liefde veilig hoort te zijn

Bewustwording redt levens.
Educatie voorkomt geweld.
Kennis geeft vrijheid.

V. Systemen, Macht & Maatschappij

1. De Onzichtbare Geschiedenis van Vrouwen als Bezit: Een wereldwijde geschiedenis van macht, controle en ontmenselijking

Er bestaat een geschiedenis die niet in schoolboeken staat, maar die de fundamenteen vormt van bijna elke samenleving op aarde. Een geschiedenis waarin vrouwen niet werden gezien als mensen met rechten, maar als bezit dat beheerd, gecontroleerd, verhandeld of beschermd moest worden.

Deze geschiedenis is geen voetnoot. Het is een structuur. Een wereldwijd patroon dat eeuwenlang heeft bepaald wie mocht spreken, wie mocht bestaan en wie moest zwijgen.

Dit hoofdstuk maakt zichtbaar wat generaties lang verborgen is gehouden.

1.1 De wortels: wanneer vrouwelijkheid eigendom werd

In vrijwel alle oude beschavingen werd het lichaam van de vrouw niet gezien als haar eigen domein, maar als:

- bezit van de vader
- bezit van de echtgenoot
- bezit van de clan
- bezit van de staat
- bezit van religieuze autoriteiten

Van Mesopotamië tot het Romeinse Rijk, van het oude China tot prekoloniaal Europa: wetten bepaalden dat vrouwen niet konden erven, niet konden bezitten, niet konden beslissen.

Hun waarde werd gemeten in:

- bruidsprijs
- vruchtbaarheid
- gehoorzaamheid
- eer
- maagdelijkheid

Deze structuren vormden de blauwdruk voor de wereld die we vandaag kennen.

1.2 Europa en het Westen: eigendom verpakt als bescherming

In Europa werd het idee van vrouwen als bezit gecodeerd in:

- het Engelse coverture-systeem (waarbij de vrouw juridisch ophield te bestaan na het huwelijk)
- het Franse Napoleontische Wetboek (dat vrouwen onder volledige mannelijke autoriteit plaatste)
- kerkelijke doctrines die vrouwelijke gehoorzaamheid heilig verklaarden
- sociale normen die vrouwelijke seksualiteit als familiebezit zagen

verder werd dit versterkt door:

- wetten die vrouwen verboden om te stemmen, te erven of zelfstandig contracten te sluiten
- slavernij, waarin zwarte vrouwen zowel economisch als seksueel bezit waren
- segregatie, waarin zwarte vrouwen systematisch werden ontmenselijkt

De taal veranderde, maar de structuur bleef: vrouwen werden gezien als iets dat moest worden beheerd, niet als iemand die mocht beslissen.

1.3 India: eer, kastestructuren en rituelen van controle

In India werd de positie van vrouwen eeuwenlang bepaald door:

- kastensystemen die vrouwelijke autonomie beperkten
- sati (het ritueel verbranden van weduwen)
- dowry-cultuur, waarin vrouwen economische lasten werden
- eengerelateerd geweld
- religieuze en culturele normen die vrouwelijke gehoorzaamheid centraal stelden

Hoewel India rijk is aan matriarchale tradities en vrouwelijke leiders, blijft de historische erfenis van vrouwen als bezit zichtbaar in:

- huwelijksdwang
- sekseselectie
- geweld tegen weduwen
- beperkte bewegingsvrijheid

1.4 Afrika: koloniale ontvricting en patriarchale systemen

Afrikaanse samenlevingen kenden zowel matrilineaire als patriarchale structuren, maar kolonisatie versterkte en exporteerde Europese ideeën over vrouwen als bezit.

Koloniale machten:

- verboden vrouwelijke leiderschapsrollen
- introduceerden patriarchale wetgeving
- controleerden vrouwelijke seksualiteit
- gebruikten vrouwen als instrumenten van arbeid en reproductie

In sommige regio's werd dit gecombineerd met:

- bruidsschat-systemen
- gedwongen huwelijken
- rituelen die vrouwelijke autonomie beperkten

De geschiedenis van vrouwen in Afrika is er één van kracht, maar ook van structurele ontmenselijking.

1.5 Midden-Oosten: eer, controle en staatsmacht

In veel landen in het Midden-Oosten werd vrouwelijke autonomie beperkt door:

- eer codes
- religieuze interpretaties
- staatswetten die mannelijke voogdij verplichten
- beperkingen op reizen, werken en beslissen
- kledingvoorschriften die controle legitimeren

Hoewel contexten sterk verschillen, blijft één patroon zichtbaar: de vrouw wordt gezien als drager van familie-eer, en dus als iets dat bewaakt moet worden.

1.6 De moderne erfenis: wanneer geschiedenis verandert van vorm, niet van inhoud

Hoewel wetten wereldwijd veranderen, blijft de historische structuur bestaan in moderne vormen van misogynie:

- loonongelijkheid
- economische afhankelijkheid
- reproductieve controle
- seksueel geweld
- victim blaming
- institutionele vooroordelen
- politieke uitsluiting

De geschiedenis leeft voort in systemen die vrouwen nog steeds minder geloofwaardig, minder rationeel en minder autonoom behandelen.

1.7 Digitale misogynie: de nieuwe arena van bezit en controle

In de digitale wereld krijgt de oude logica van bezit nieuwe vormen:

- online intimidatie
- deepfake-porno
- doxing
- digitale stalking
- algoritmes die vrouwen minder zichtbaar maken
- misogynistische online gemeenschappen
- reputatievernietiging via framing

Digitale platforms worden nieuwe wapens in een eeuwenoude strijd om controle over vrouwelijke autonomie.

1.8 De rode draad: macht die zichzelf beschermt

Of het nu gaat om:

- koloniale wetten
- religieuze doctrines
- culturele normen
- economische structuren
- digitale platforms
- politieke systemen

De rode draad is dezelfde, macht beschermt zichzelf door vrouwen kleiner te maken. Niet omdat vrouwen zwak zijn, maar omdat systemen gebouwd zijn op ongelijkheid.

1.9 De doorbraak: wanneer vrouwen hun eigen leven terugnemen

De geschiedenis van vrouwen is niet alleen een geschiedenis van onderdrukking, maar ook van verzet.

Over de hele wereld nemen vrouwen hun autonomie terug door:

- onderwijs
- activisme
- digitale solidariteit
- politieke vertegenwoordiging
- economische onafhankelijkheid
- het doorbreken van stilte
- het herschrijven van narratieven

Elke stap richting gelijkwaardigheid is een stap richting vrede.

1.10 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is voor vrede

Vrede kan niet bestaan in een wereld waarin de helft van de mensheid wordt gezien als bezit.

Vrede vereist:

- autonomie
- gelijkwaardigheid
- veiligheid
- erkenning
- rechtvaardigheid
- vrijheid

De geschiedenis van vrouwen als bezit is geen verleden tijd.

Het is een systeem dat nog steeds doorwerkt in wetten, culturen, digitale platforms en instituties.

Daarom maakt het Manifest of Peace deze geschiedenis zichtbaar.

Want wat zichtbaar wordt, kan worden veranderd. En wat wordt veranderd, kan worden bevrijd.

2. Economische Ongelijkheid, Arbeid & Moderne Afhankelijkheid

2.1 Inleiding: De onzichtbare ketenen van economie

Geweld begint niet bij een klap.
Geweld begint bij ongelijkheid.
En ongelijkheid begint bij economie.

Hoewel vrouwen historisch het meest getroffen zijn door economische afhankelijkheid, geldt dit hoofdstuk voor alle genderidentiteiten. Iedereen kan gevangen raken in financiële controle, economische druk of moderne slavernij. Maar wereldwijd zijn vrouwen structureel het meest kwetsbaar, door geschiedenis, cultuur, beleid en systemen.

Internationale organisaties zoals de VN, WHO en CEDAW benadrukken steeds opnieuw:

“Economic inequality is both a cause and a consequence of gender-based violence.”

Met andere woorden: economische ongelijkheid is niet alleen een gevolg van geweld, het is een voorwaarde ervoor.

Economische ongelijkheid is geen abstract probleem.
Het is een machtsmiddel.
Een wapen.
Een systeem van controle.

En het is een van de belangrijkste redenen waarom slachtoffers niet kunnen vluchten, niet worden geloofd en niet worden beschermd.

2.2 De loonkloof: ongelijkheid in cijfers en realiteit

De loonkloof is geen mening.
Het is een feit.

Wereldwijd verdienen vrouwen:

- minder per uur
- minder per maand
- minder per jaar
- minder per carrière
- minder pensioen

En dat komt niet door “keuzes”, maar door:

- sectorsegregatie
- discriminatie
- deeltijdvalkuilen
- zorglasten
- onbetaald werk
- glazen plafonds
- onzichtbare barrières

De loonkloof is geen getal.

Het is een levenslange achterstand.

2.3 De deeltijdvalkuil: geen keuze, maar noodzaak

Nederland is kampioen deeltijdwerken. Maar dat is geen luxe.

Het is een overlevingsstrategie.

Vrouwen werken vaker in deeltijd omdat:

- kinderopvang te duur is
- zorg voor kinderen of ouders op hen neerkomt
- werkgevers weinig flexibiliteit bieden
- partners meer verdienen en dus “logisch” meer werken
- cultuur en verwachtingen hen sturen

Deeltijd is geen vrijheid.

Het is vaak economische afhankelijkheid in vermomming.

2.4 Onbetaald werk: de grootste onzichtbare economie ter wereld

Vrouwen doen wereldwijd:

- 75% van het zorgwerk
- 80% van het huishoudelijk werk
- 90% van de emotionele arbeid

Dit werk:

- wordt niet betaald
- wordt niet erkend
- wordt niet meegewogen in pensioen
- wordt niet gezien als arbeid
- wordt niet beschermd door wetgeving

Maar zonder dit werk zou geen enkele economie functioneren.

Onbetaald werk is de onzichtbare motor van de samenleving, en de onzichtbare keten die vrouwen bindt.

2.5 Intersectionaliteit: ongelijkheid treft niet iedereen gelijk

Economische ongelijkheid raakt vrouwen het hardst, maar niet alle vrouwen even hard.

De druk is groter voor:

- vrouwen van kleur
- migranten
- LHBTQIA+ personen
- vrouwen met een beperking
- alleenstaande ouders
- vrouwen in armoede

Deze groepen ervaren dubbele of driedubbele ongelijkheid: economisch, sociaal, cultureel en systemisch.

Intersectionaliteit laat zien dat economische afhankelijkheid geen individueel probleem is, maar een gelaagd systeem van achterstelling.

2.6 Economische afhankelijkheid als wapen in relaties

Plegers gebruiken geld als controle-instrument:

- bankrekeningen blokkeren
- schulden op naam van het slachtoffer zetten
- toeslagen manipuleren
- loon inhouden
- uitgaven controleren
- toegang tot geld beperken
- financiële informatie achterhouden
- verzekeringen misbruiken

Dit heet:

- financiële terreur
- economische gijzeling
- coercive control

En het is een van de sterkste voorspellers van femicide.

2.7 De armoedeval: waarom slachtoffers niet kunnen vluchten

Veel slachtoffers blijven omdat ze:

- geen geld hebben
- geen huis kunnen betalen
- geen opvang krijgen
- geen kinderopvang kunnen regelen
- geen juridische hulp kunnen betalen
- geen inkomen hebben
- geen pensioen hebben
- geen spaargeld hebben

Armoede is geen toeval. Het is een systeemfout.

En het is een van de grootste redenen waarom slachtoffers terugkeren naar hun pleger.

2.8 De rol van systemen: beleid dat ongelijkheid in stand houdt

Systemen zijn gebouwd op een eeuwenoud model: wetten bepalen in sommigen delen van de wereld nog steeds dat vrouwen zonder de toestemming van hun man niet mogen werken

De man werkt, de vrouw zorgt.

Daardoor ontstaan:

- toeslagen die afhankelijkheid versterken
- kinderopvang die te duur is
- belastingregels die deeltijdwerk stimuleren
- pensioenstelsels die vrouwen straffen
- uitkeringen die autonomie ondermijnen
- juridische procedures die economische ongelijkheid negeren

Systemen zijn niet neutraal.

Ze zijn gebouwd op geschiedenis.

En geschiedenis is ongelijk.

2.9 Economische ongelijkheid als voorspeller van geweld

Internationaal onderzoek laat zien:

- Economische afhankelijkheid verhoogt het risico op partnergeweld.
- Financiële controle is een kerncomponent van coercive control.
- Armoede vergroot de kans op slachtofferschap.
- Economische stress verhoogt escalatie.
- Financiële ongelijkheid is een voorspeller van femicide.

Met andere woorden:

☞ Economie is geen randthema. Het is een risicofactor.

2.10 Moderne slavernij: de nieuwe ketenen

Moderne afhankelijkheid ziet er anders uit dan vroeger:

- schulden
- contracten
- verzekeringen
- digitale controle
- economische isolatie
- afhankelijkheid van toelagen
- afhankelijkheid van partners
- afhankelijkheid van systemen

Het is geen ketting om de enkel.

Het is een ketting om het leven.

2.11 De weg naar economische autonomie

Echte veiligheid begint bij:

- gelijke beloning
- betaalbare kinderopvang
- financiële educatie
- bescherming tegen financiële terreur
- erkenning van onbetaald werk
- economische onafhankelijkheid
- beleid dat gelijkwaardigheid ondersteunt

Zonder economische autonomie is er geen vrijheid. Zonder vrijheid is er geen veiligheid.

Zonder veiligheid is er geen vrede.

2.12 Slot: Waarom economie een vredeskwestie is

Economische ongelijkheid is geen financieel probleem.

Het is een mensenrechtenprobleem. Een veiligheidsprobleem.

Een maatschappelijk probleem. Een systeemp probleem.

Hoewel vrouwen historisch het meest getroffen zijn, kunnen alle genderidentiteiten slachtoffer worden van economische controle en afhankelijkheid.

Zonder economische gelijkwaardigheid is geen enkele vorm van veiligheid duurzaam.

Echte vrede begint bij gelijkwaardigheid.

En gelijkwaardigheid begint bij economie.

3. Ouders, Kinderen en het Systeem

3.1 Inleiding: het verhaal dat geen uitzondering is

Dit is het verhaal van een overlever. Een moeder. Een kind dat opgroeide in een huis waar mishandeling, misbruik en verwaarlozing de norm waren.

Een kind dat leerde:

- zwijgen
- overleven
- aanpassen
- zichzelf onzichtbaar maken

En zoals internationaal onderzoek laat zien (Cicchetti, van der Kolk, Herman, Anda & Felitti), is dit geen uitzondering.

Kinderen die opgroeien in chronische onveiligheid ontwikkelen:

- hyperaliertheid
- traumaresponsen
- hechtingonzekerheid
- verhoogde kwetsbaarheid voor manipulatie
- verhoogde kans op revictimisatie

Niet omdat ze zwak zijn, maar omdat hun zenuwstelsel is gevormd door gevaar.

3.2 Intergenerationeel geweld: een voorspelbaar patroon

Onderzoek uit de ontwikkelingspsychologie, traumawetenschap en criminologie toont dat intergenerationeel geweld geen toeval is.

Het is een voorspelbaar patroon wanneer:

- één ouder (of allebei de ouders) narcistische, antisociale of externaliserende trekken vertoont
- kinderen worden gemanipuleerd, geïsoleerd of gestraft voor emotie
- instanties het gedrag van het kind verkeerd interpreteren
- de pleger sociaal vaardig, charmant en coherent overkomt

Kinderen uit dergelijke gezinnen worden vaak gezien als:

- moeilijk
- loyaal aan de verkeerde ouder
- instabiel
- onbetrouwbaar

Maar wetenschappelijk gezien zijn dit traumaresponsen, geen karakterfouten.

En wanneer deze kinderen volwassen worden, kiezen zij, zoals onderzoek van Dutton, Walker en Herman bevestigt, vaak (opnieuw) een partner die lijkt op de ouder die hen beschadigde.

Niet uit domheid.

Niet uit keuze.

Maar uit conditionering van het zenuwstelsel.

3.3 Het systeem dat zou moeten beschermen, maar vaak faalt

Wanneer deze volwassenen opnieuw slachtoffer worden van intieme terreur, gebeurt er iets wat wereldwijd wordt gedocumenteerd:

- de pleger wordt geloofd
- de beschermende ouder wordt geframed
- de kinderen worden toegewezen aan de verkeerde ouder
- het systeem wordt een instrument van de pleger

Dit is geen incident.

Dit is een internationaal erkend patroon, beschreven door:

- David & Ruth Mandel (Safe & Together Institute)
- Evan Stark (coercive control)
- Joan Meier (GWU High Conflict Study)
- Lundy Bancroft (plegerprofielen)
- Kelly & Johnson (typologieën van partnergeweld)
- Helga Smet (complexe scheidingen)

Hun conclusie is unaniem:

Wanneer systemen neutraal blijven in situaties van dwingende controle, kiezen zij automatisch de kant van de pleger.

3.4 De woorden van Safe & Together en de noodzakelijke uitbreiding

David en Ruth Mandel zeggen het helder: “Leg de verantwoordelijkheid terug bij de ouder die onveilig gedrag vertoont. Niet bij de ouder die probeert te beschermen.”

Maar het Manifest of Peace gaat een stap verder: “Leg de verantwoordelijkheid ook bij het systeem. Want het systeem is de verantwoordelijke ouder van Nederland. En het is tijd dat het systeem zijn rol serieus neemt.”

3.5 Wat het systeem moet erkennen: wetenschappelijke basis

3.5.1. Loyaliteitsconflicten zijn trauma, geen koppigheid

Onderzoek van Bowlby, Ainsworth, Main & Solomon toont dat kinderen in onveiligheid:

- loyaal blijven aan de gevaarlijke ouder
- dissociëren
- internaliseren
- parentificatie ontwikkelen

Dit is geen keuze.

Dit is overleven.

3.5.2. Traumaresponsen bij beschermende ouders zijn bewijs van terreur

Niet instabiliteit.

Niet ongeschiktheid.

Maar:

- hyperalertheid
- fragmentatie
- freeze
- fawn
- dissociatie

zoals beschreven in Hoofdstuk 8.

3.5.3. Charmante plegers zijn geen veilige ouders

Onderzoek naar plegerprofielen toont dat:

- charmante
- coherente
- rationeel ogende

plegers vaak de gevaarlijkste zijn.

3.5.4. Kinderen mogen nooit worden toegewezen aan een ouder die dwingende controle uitoefent

Artikel 31 van het Istanbul-verdrag verplicht staten om:

- kinderen te beschermen tegen contact met gewelddadige ouders
- veiligheid boven omgang te plaatsen
- dwingende controle te erkennen als vorm van geweld

3.6 De structurele verantwoordelijkheid van het systeem

Dit betekent dat:

3.6.1. Jeugdzorg, rechtbanken en hulpverlening niet langer neutraal mogen blijven
Neutraliteit in situaties van geweld is geen bescherming. Het is nalatigheid.

3.6.2. Loyaliteitsconflicten moeten worden gezien als trauma
Niet als “verzet”.
Niet als “manipulatie”.
Maar als beschermingsmechanisme.

3.6.3. Traumaresponsen van beschermende ouders moeten worden erkend
Niet als instabiliteit.
Maar als bewijs van overleving.

3.6.4. Kinderen mogen niet meer worden toegewezen aan de ouder die hen beschadigt
Rustig gedrag is geen bewijs van veiligheid.
Emotie is geen bewijs van ongeschiktheid.

3.6.5. Het systeem moet ingrijpen wanneer de geschiedenis zich dreigt te herhalen
Intergenerationeel geweld is voorspelbaar.
En dus voorkombaar.

3.7 De oproep aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid

Wij vragen de Nederlandse overheid om:

- de visie van Safe & Together structureel te integreren in beleid en praktijk
- Artikel 31 van het Verdrag van Istanbul volledig te implementeren
- kinderen te beschermen tegen toewijzing aan toxische ouders
- trauma bij beschermende ouders te erkennen als bewijs, niet als zwakte
- verantwoordelijkheid terug te leggen waar hij hoort: bij de pleger én bij het systeem

3.8 De essentie: vrede begint bij kinderen

Als het systeem zijn rol als verantwoordelijke ouder niet opneemt:

- blijven kinderen onbeschermd
- blijven plegers onzichtbaar
- blijven beschermende ouders gestraft
- blijft geweld intergenerationeel
- blijven verhalen zoals dat van vele anderen zich herhalen

Een systeem dat geweld neutraliseert, wordt onderdeel van het geweld.

Vrede begint bij veiligheid.

Veiligheid begint bij erkenning.

Erkenning begint bij verantwoordelijkheid.

4. Ouderverstoting

4.1 Inleiding: ouderverstoting is geen mysterie, maar een patroon

In situaties van intieme terreur is de ouder-kind-dynamiek nooit neutraal.

Onderzoek van o.a. Helga Smet, David Mandel (Safe & Together Institute), Evan Stark (Coercive Control), Joan Meier (GWU High Conflict Study), Kelly & Johnson en internationale traumawetenschappers toont aan dat kinderen niet spontaan een ouder verstoten.

Kinderen reageren op:

- onveiligheid
- manipulatie
- trauma
- dwingende controle
- parentificatie
- systeemfouten

Toch worden deze reacties in Nederland en wereldwijd vaak verkeerd geïnterpreteerd als:

- loyaliteitsconflict
- beïnvloeding door de verzorgende ouder
- onwil
- koppigheid
- ouderlijke strijd

Maar in werkelijkheid zijn dit overlevingsstrategieën.

Artikel 31 van het Verdrag van Istanbul zou kinderen kunnen beschermen tegen contact met een gewelddadige ouder, tenminste indien het volledig geïmplementeerd zou zijn.

4.2 Situatie 1: Het kind verblijft bij de veilige ouder en weigert contact met de destructieve ouder

Dit is een van de meest voorkomende situaties.

Toch wordt deze door systemen vaak verkeerd geïnterpreteerd.

Wat het systeem vaak denkt

- de verzorgende ouder beïnvloedt het kind.
- het kind is loyaal aan één ouder.
- het kind moet gestimuleerd worden om contact te hebben met beide ouders.

Wat de wetenschap zegt

Helga Smet:

Kinderen die geweld hebben meegemaakt, nemen instinctief afstand van de bron van onveiligheid.

Evan Stark:

Dwingende controle treft kinderen net zo hard als partners. Zij ontwikkelen hyperalertheid, angst en vermijdingsgedrag.

David en Ruth Mandel:

Stop met het pathologiseren van beschermende ouders. Een kind dat weigert naar de destructieve ouder te gaan, reageert gezond op onveiligheid.

Kernpunt:

Een kind dat contact weigert met een destructieve ouder is geen bewijs van beïnvloeding, maar een signaal van overleving.

4.3 Situatie 2: Co-ouderschap of parallel ouderschap leidt tot het verstoten van de veilige ouder

In situaties van intieme terreur is co-ouderschap contra-indicatief.

Toch wordt het in Nederland vaak opgelegd onder het motto “gelijkwaardig ouderschap”.

Het voorspelbare patroon

- De destructieve ouder gebruikt contactmomenten om het kind te manipuleren.
- De veilige ouder wordt geframed als instabiel, overbezorgd of moeilijk.
- De gezondheid van de veilige ouder wordt gemanipuleerd
- Het kind raakt emotioneel uitgeput door de dubbele realiteit.
- De destructieve ouder creëert subtiel of expliciet afstand tussen het kind en de veilige ouder.
- Uiteindelijk ontstaat ouderverstoting, niet door de veilige ouder, maar door dwingende controle.

Helga Smet noemt dit “geweld in complexe scheidingen”: Het geweld stopt immers niet na de relatiebreuk, maar verplaatst zich naar het ouderschap.

Davis Mandel benadrukt dat systemen die “neutraal” blijven, in werkelijkheid meebewegen met de pleger.

Kernpunt:

Co-ouderschap in context van geweld leidt vaak tot langzame, systematische vervreemding van de veilige ouder.

4.4 Situatie 3: Het kind verblijft bij de destructieve ouder en heeft de veilige ouder al verstoten

Dit is de meest ernstige situatie. Wanneer een kind langdurig bij een destructieve ouder verblijft, ontstaat een trauma-gebaseerde identificatie.

Overlevingsafsteming (Survival alignment):

Evan Stark beschrijft dat kinderen zich psychologisch richten op de ouder die macht heeft, niet op de ouder die veiligheid biedt.

Wat er gebeurt:

- Het kind internaliseert het narratief van de destructieve ouder.
- Het kind neemt afstand van de veilige ouder.
- Het kind gebruikt volwassen-klinkende argumenten die niet passen bij de leeftijd.
- Het kind lijkt overtuigd, maar is in werkelijkheid bang.

David Mandel:

Systemen die dit niet herkennen, veroorzaken secundaire schade door de veilige ouder te beschuldigen van onvermogen tot samenwerking.

Kernpunt:

Een kind dat de veilige ouder verstoot terwijl het bij de destructieve ouder woont, is slachtoffer van dwingende controle, niet van ouderlijke ongeschiktheid.

4.5 Situatie 4: Medische intieme terreur en indirecte ouderverstoting

Een onderbelichte vorm van intieme terreur is medische ondermijning, het langdurig ziek maken, uitputten of destabiliseren van de partner.

Dit leidt automatisch tot:

- sociale isolatie
- economische afhankelijkheid
- verminderde ouderlijke beschikbaarheid
- emotionele afstand tussen moeder en kinderen

Kinderen ervaren:

- mama is altijd ziek
- mama kan niet mee
- mama is moe
- mama is niet zoals vroeger
- mama moet even rusten, laat haar maar even met rust

De destructieve ouder benut dit door zichzelf te presenteren als:

- de stabiele ouder
- de sterke ouder
- de betere ouder

Evan Stark beschrijft dit als een klassieke strategie binnen dwingende controle: De pleger creëert de omstandigheden die hij vervolgens gebruikt als bewijs tegen het slachtoffer.

Kernpunt:

Medische intieme terreur is niet alleen partnergeweld, maar ook een vorm van ouder-kind-schade die leidt tot structurele vervreemding.

4.6 Situatie 5: Systeem-geïnduceerde ouderverstoting

Soms ontstaat ouderverstoting niet door een ouder, maar door het systeem zelf.

Hoe dit gebeurt

- Traumaresponsen van de veilige ouder worden geïnterpreteerd als instabiliteit.
- Charmant gedrag van de pleger wordt geïnterpreteerd als betrouwbaarheid.
- "Complexe scheiding" wordt gebruikt als containerbegrip dat geweld verhult.
- Loyaliteitsconflicten worden verkeerd geduid.
- Veiligheid wordt ondergeschikt gemaakt aan omgang.
- Artikel 31 van het Verdrag van Istanbul wordt niet toegepast.

Joan Meier's onderzoek toont dat rechtbanken wereldwijd:

- plegers overschatten
- beschermende ouders onderschatten
- kinderen onvoldoende beschermen

Kernpunt:

Een systeem dat geweld neutraliseert, wordt onderdeel van het geweld.

4.7 Wat deze situaties laten zien

Deze vijf situaties tonen dat ouder-kind-dynamiek in context van intieme terreur geen gedragsprobleem is, maar een traumapatroon.

Het vraagt om:

- erkenning van dwingende controle
- training van professionals
- bescherming van de veilige ouder
- toepassing van Artikel 31 van het Verdrag van Istanbul
- doorbreken van systeemfouten die nu leiden tot ouderverstoting en kindschade

Helga Smet stelt: “Wie geweld niet herkent, zal het verkeerd interpreteren.”

David Mandel benadrukt: “Beschermende ouders moeten worden ondersteund, niet gestraft.”

Zoals Evan Stark concludeert: Dwingende controle is geen privéprobleem, maar een structureel maatschappelijk falen.”

4.8 De essentie: vrede begint bij de veiligheid van kinderen

Een samenleving die kinderen niet beschermt tegen dwingende controle, kan geen vrede bouwen.

Een systeem dat de verkeerde ouder beschermt, creëert generaties vol trauma.

En elk kind dat vervreemd raakt van de veilige ouder, is een kind dat leert dat macht belangrijker is dan liefde.

Een samenleving die kinderen niet beschermt tegen dwingende controle, beschermt de toekomst niet.

Vrede begint bij veiligheid.

Veiligheid begint bij erkenning.

Erkenning begint bij verantwoordelijkheid.

5. Framing, Isolatie en Karaktermoord: De Strategieën die Waarheid Onzichtbaar Maken

Er bestaan strategieën die ontworpen zijn om de waarheid te vervormen, slachtoffers te isoleren en plegers te beschermen.

Deze strategieën zijn niet nieuw. Ze zijn eeuwenoud.

Maar in de moderne wereld, en versterkt door digitale platforms, algoritmes en mondiale informatie-oorlogvoering, zijn ze krachtiger dan ooit.

Framing, isolatie en karaktermoord vormen samen een machtsdriehoek die overal ter wereld wordt gebruikt: in gezinnen, organisaties, media, politiek, religieuze structuren en online gemeenschappen.

Dit hoofdstuk legt deze strategieën bloot. Niet beschrijvend, maar analytisch, zodat lezers begrijpen hoe het werkt, waarom het werkt, en waarom slachtoffers wereldwijd dezelfde patronen ervaren.

5.1 Framing: het herschrijven van de werkelijkheid

Framing is het proces waarin een pleger of systeem de betekenis van gebeurtenissen herschrijft om zichzelf te beschermen.

Het werkt door:

- selectieve informatie
- verdraaide interpretaties
- emotionele manipulatie
- strategische taal
- digitale amplificatie

Framing is geen misverstand.

Het is een machtsinstrument.

Internationaal zien we in bepaalde landen dezelfde patronen:

- slachtoffers van politiegeweld worden geframed als “gevaarlijk”
- klokkenluiders worden weggezet als “instabiel”
- vrouwen die geweld melden worden geframed als “oneerbaar”
- activisten worden geframed als “bedreiging voor stabiliteit”
- dissidenten worden geframed als “verraders”

Framing is de eerste stap in het onzichtbaar maken van waarheid.

5.2 Digitale framing: wanneer algoritmes de pleger helpen

In de digitale wereld wordt framing versterkt door:

- algoritmes die sensatie boven waarheid plaatsen
- virale misinformatie
- deepfakes
- online haatcampagnes
- trollenlegers
- reputatie-aanvallen

Digitale framing creëert een parallelle werkelijkheid waarin:

- slachtoffers ongeloofwaardig worden
- plegers sympathiek lijken
- feiten irrelevant worden
- volume belangrijker is dan bewijs

Digitale framing is de moderne vorm van karaktermoord en het is sneller, massaler en moeilijker te herstellen.

5.3 Isolatie: het breken van verbindingen

Isolatie is een strategisch proces waarin slachtoffers worden afgesneden van:

- steun
- informatie
- geloofwaardigheid
- sociale netwerken
- professionele hulp
- familie of gemeenschap

Isolatie gebeurt niet alleen in relaties.

Het gebeurt in organisaties, in politieke systemen, in religieuze structuren en online.

Internationale voorbeelden:

- klokkenluiders worden geïsoleerd door non-disclosure agreements
- slachtoffers van institutioneel misbruik worden geïsoleerd door reputatie-management
- vrouwen worden geïsoleerd door eer-structuren
- activisten worden geïsoleerd door staatspropaganda
- dissidenten worden geïsoleerd door surveillance en censuur

Isolatie is de infrastructuur van controle.

5.4 Karaktermoord: het vernietigen van geloofwaardigheid

Karaktermoord is het proces waarbij een pleger of systeem de reputatie van een slachtoffer vernietigt om diens waarheid te manipuleren of te neutraliseren, wat voor de geloofwaardigheid van het slachtoffer grote nadelige gevolgen heeft die niet mogen worden onderschat.

Het werkt door:

- roddel
- insinuatie
- pathologisering
- victim blaming
- sociale uitsluiting
- digitale campagnes
- framing van emoties als “instabiliteit”

Karaktermoord is effectief, omdat het inspeelt op bestaande vooroordelen:

- seksisme
- racisme
- klassisme
- xenofobie
- ableïsme

Het is geen aanval op gedrag. Het is een intelligente en strategische aanval op de identiteit van het slachtoffer voor macht, controle en soms zelfs sadistische motieven.

5.5 De Safe & Together-analyse: hoe systemen framing overnemen

Het Safe & Together-model benadrukt dat systemen vaak onbedoeld de framing van de pleger overnemen.

Dit gebeurt wanneer:

- de pleger wordt gezien als betrouwbaar
- het slachtoffer wordt gezien als emotioneel
- de pleger wordt geloofd omdat hij rustig blijft
- het slachtoffer wordt gediskwalificeerd omdat zij bang is
- professionals gedrag verkeerd interpreteren
- trauma wordt verward met instabiliteit
- reactieve mishandeling niet wordt herkend

Safe & Together leert dat systemen moeten kijken naar:

- het gedrag van de pleger
- de impact op het slachtoffer
- de beschermende acties van het slachtoffer

Niet naar de framing die de pleger creëert.

5.6 De machtslogica achter framing, isolatie en karaktermoord

Deze drie strategieën werken samen als een gesloten systeem:

1. Framing herschrijft de werkelijkheid.
2. Isolatie verwijdert steun en alternatieve perspectieven.
3. Karaktermoord vernietigt geloofwaardigheid.

Het resultaat:

- de pleger wordt beschermd
- het slachtoffer wordt geneutraliseerd
- de omgeving wordt gemanipuleerd
- systemen worden misleid
- de waarheid wordt onzichtbaar

Dit patroon is universeel, van intieme relaties tot geopolitieke propaganda.

5.7 Waarom slachtoffers wereldwijd hetzelfde meemaken

Omdat deze strategieën:

- goedkoop zijn
- effectief zijn
- moeilijk te bewijzen zijn
- diep geworteld zijn in cultuur
- versterkt worden door digitale technologie
- worden gereproduceerd door instituties

Slachtoffers in New York, Nairobi, Delhi, Londen en Dubai beschrijven dezelfde dynamieken, zelfs als hun context totaal anders is. Dit is geen toeval.

Het is een wereldwijd patroon van machtsbehoud.

5.8 De doorbraak: wanneer de framing instort

Framing, isolatie en karaktermoord verliezen hun kracht wanneer:

- slachtoffers worden geloofd
- systemen trauma-informed werken
- digitale platforms verantwoordelijkheid nemen
- omstanders actief ingrijpen
- media framing doorzien
- leiders transparantie eisen
- gemeenschappen solidariteit tonen

Waarheid heeft tijd nodig.

Maar framing heeft stilte nodig.

En stilte is precies wat het Manifest of Peace doorbreekt.

5.9 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is

Framing, isolatie en karaktermoord zijn tactieken die geweld onzichtbaar maken.

Zonder deze strategische tactieken zouden plegers geen macht hebben.

Zonder deze strategische tactieken zouden slachtoffers niet geïsoleerd raken.

Zonder deze strategische tactieken zouden systemen niet falen.

Daarom is dit hoofdstuk een kernstuk van het Manifest.

Het legt de logica bloot achter onzichtbaar geweld en maakt zichtbaar wat generaties lang verborgen is gehouden.

6. Macht, Politiek en Seriepesten: De Systemische Architectuur van Intimidatie

Seriepesten is geen kinderlijk gedrag.

Het is geen incident, geen misverstand, geen persoonlijk conflict.

Seriepesten is een machtsstrategie, een patroon dat overal ter wereld voorkomt waar macht ongelijk verdeeld is: in politiek, organisaties, media, religieuze structuren, digitale platforms en internationale instituties.

Dit hoofdstuk analyseert hoe seriepesten functioneert als een politiek instrument, een organisatorische tactiek en een digitale aanvalsmethode.

Het laat zien hoe plegers steun mobiliseren, systemen manipuleren en slachtoffers isoleren, en waarom deze patronen wereldwijd identiek zijn.

6.1 Wat seriepesten werkelijk is: een machtsstrategie, geen persoonlijk conflict

Seriepesten is:

- georganiseerd
- herhaald
- strategisch
- gericht op reputatie en isolatie
- gericht op het breken van verzet

Het doel is niet om iemand pijn te doen.

Het doel is om iemand uit te schakelen.

Seriepesten is de sociale variant van dwingende controle, een systeem van intimidatie, framing en uitsluiting dat macht beschermt door individuen te breken.

6.2 De politieke logica: waarom leiders seriepesten gebruiken

In politieke systemen wereldwijd zien we dezelfde patronen:

- leiders die critici belachelijk maken
- oppositieleiden die worden geframed als gevaarlijk of instabiel
- klokkenluiders die worden aangevallen in plaats van gehoord
- media die worden gebruikt om reputaties te vernietigen
- bureaucratie die wordt ingezet om dissidenten te isoleren

Seriepesten is een manier om:

- controle te behouden
- afwijkende stemmen te neutraliseren
- angst te creëren
- loyaliteit af te dwingen
- de aandacht af te leiden van machtsmisbruik

Het is geen afwijking van politiek gedrag.

Het is politiek gedrag in systemen die niet veilig zijn.

6.3 De organisatorische logica: hoe instituties pesten normaliseren

In organisaties, van bedrijven tot zorginstellingen, universiteiten en overheidsdiensten, ontstaat seriepesten wanneer:

- hiërarchie belangrijker is dan veiligheid
- reputatie belangrijker is dan waarheid
- leiderschap conflict vermijdt
- HR afschermt in plaats van beschermt
- klokkenluiders worden gezien als risico's
- slachtoffers worden gezien als "lastig"

Seriepesten wordt dan een organisatorisch verdedigingsmechanisme.

Niet om de organisatie te beschermen tegen schade, maar om de organisatie te beschermen tegen de waarheid.

6.4 De digitale logica: wanneer pesten viraal wordt

Digitale platforms hebben seriepesten getransformeerd van lokaal gedrag naar een wereldwijd fenomeen.

Digitale seriepesters gebruiken:

- trollenlegers
- anonieme accounts
- deepfakes
- reputatie-aanvallen
- doxing
- algoritmes die conflict versterken
- echo-kamers die haat normaliseren

Digitale seriepesten is:

- sneller
- massaler
- anoniemer
- moeilijker te stoppen
- moeilijker te herstellen

Het internet maakt van één pester een collectief.

En van één aanval een campagne.

6.5 De Safe & Together-analyse: hoe systemen de pleger helpen

Het Safe & Together-model laat zien dat systemen vaak onbedoeld de pleger ondersteunen door:

- het slachtoffer te beoordelen op emotie
- de pleger te beoordelen op kalmte
- signalen te zien als conflict in plaats van als patroon
- de verantwoordelijkheid bij het slachtoffer te leggen
- framing over te nemen zonder onderzoek
- "neutraliteit" te verwarren met veiligheid

Seriepesten floreert wanneer systemen:

- niet kijken naar gedrag
- niet kijken naar impact
- niet kijken naar patronen

Maar alleen naar hoe iemand overkomt.

6.6 De machtsdynamiek: waarom seriepesten altijd collectief wordt

Seriepesten werkt alleen wanneer de pleger steun mobiliseert.

Dit gebeurt door:

- bondgenoten te rekruteren
- omstanders te intimideren
- systemen te manipuleren
- framing te verspreiden
- reputatie-aanvallen te coördineren
- isolatie te creëren

Seriepesten is nooit een één-op-één-dynamiek.

Het is een groepsproces waarin macht wordt geconsolideerd door sociale druk.

6.7 De psychologische logica en waarom slachtoffers breken

Slachtoffers van seriepesten ervaren:

- chronische stress
- reputatieschade
- sociale isolatie
- verlies van vertrouwen
- angst voor escalatie
- hyperalertheid
- identiteitsfragmentatie

Niet omdat zij zwak zijn, maar omdat seriepesten ontworpen is om:

- steun weg te halen
- twijfel te zaaien
- identiteit te ondermijnen
- veiligheid te vernietigen

Seriepesten is een aanval op de psyche, niet op gedrag.

6.8 De internationale rode draad en waarom dit overal hetzelfde is

Of het nu gaat om:

- politieke intimidatie
- mediacampagnes
- online haat
- staatspropaganda
- sociale controle

De patronen zijn identiek omdat:

- macht overal dezelfde strategieën gebruikt
- systemen overal dezelfde fouten maken
- digitale platforms wereldwijd dezelfde dynamiek versterken
- framing en isolatie universele instrumenten zijn

Seriepesten is geen cultureel fenomeen. Het is een machtsfenomeen.

6.9 De doorbraak: wanneer seriepesten zijn kracht verliest

Seriepesten verliest zijn effect wanneer:

- patronen worden herkend
- systemen gedrag analyseren in plaats van emoties
- omstanders verantwoordelijkheid nemen
- digitale platforms ingrijpen
- leiders transparantie eisen
- slachtoffers worden geloofd
- framing wordt doorzien

Seriepesten heeft stilte nodig. Het Manifest of Peace breekt die stilte.

6.10 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is

Seriepesten is de sociale lijm van onveilige systemen.

Het beschermt macht, vernietigt waarheid en breekt mensen.

Daarom is dit hoofdstuk essentieel:

het maakt zichtbaar hoe macht zichzelf verdedigt door individuen te beschadigen.

Het legt de strategieën bloot die geweld onzichtbaar maken.

En het biedt taal voor een patroon dat wereldwijd slachtoffers maakt.

Vrede kan niet bestaan in systemen die seriepesten normaliseren.

Vrede begint wanneer macht niet langer wordt beschermd door intimidatie, maar door verantwoordelijkheid.

7. Asymmetrie van de Rechtsstaat: Waarom Bescherming Niet Voor Iedereen Gelijk Werkt

De rechtsstaat wordt vaak gepresenteerd als een neutraal systeem dat iedereen gelijk behandelt.

Maar in de praktijk is de rechtsstaat geen vlak speelveld.

Het is een systeem dat gebouwd is op asymmetrie: verschillen in macht, middelen, toegang, geloofwaardigheid en bescherming.

Deze asymmetrie bepaalt wie wordt gehoord, wie wordt geloofd, wie wordt beschermd en wie wordt geneutraliseerd.

Dit hoofdstuk onderzoekt waarom slachtoffers wereldwijd vastlopen in systemen die bedoeld zijn om hen te beschermen, en waarom plegers vaak profiteren van dezelfde structuren.

7.1 De mythe van neutraliteit: waarom gelijkheid niet hetzelfde is als rechtvaardigheid

Rechtsstaten claimen neutraliteit.

Maar neutraliteit is geen garantie voor veiligheid.

Neutraliteit betekent:

- geen context
- geen machtsanalyse
- geen patroonherkenning
- geen trauma-informed benadering
- geen aandacht voor ongelijkheid

Neutraliteit beschermt niet de kwetsbare.

Neutraliteit beschermt de machtige.

7.2 De asymmetrie van middelen: wie geld heeft, heeft recht

In vrijwel alle landen bepaalt economische macht:

- wie een advocaat kan betalen
- wie tijd heeft om te procederen
- wie toegang heeft tot bewijs
- wie reputatie kan beschermen
- wie juridische strategieën kan financieren

Internationale voorbeelden:

- VS: rechtszaken zijn extreem duur, waardoor slachtoffers afhaken
- UK: bezuinigingen op legal aid maken recht ontoegankelijk
- India: bureaucratie maakt procedures eindeloos
- Afrika: corruptie en machtsnetwerken beïnvloeden uitkomsten
- Midden-Oosten: staatsmacht bepaalt wie überhaupt toegang heeft tot recht

Recht is geen recht wanneer het afhankelijk is van geld.

7.3 De asymmetrie van geloofwaardigheid: wie kalm is, wint

Rechtsstaten beoordelen vaak:

- toon
- emotie
- presentatie
- consistentie
- “rationeel gedrag”

Maar slachtoffers van geweld:

- zijn bang
- zijn emotioneel
- zijn getraumatiseerd
- zijn hyperalert
- zijn soms inconsistent door stress

Plegers daarentegen:

- zijn vaak kalm
- zijn strategisch
- zijn overtuigend
- zijn sociaal vaardig
- zijn voorbereid

De rechtsstaat verwacht trauma met instabiliteit en manipulatie met betrouwbaarheid.

7.4 De asymmetrie van framing: wanneer systemen de pleger geloven

Zoals Safe & Together uitlegt, nemen systemen vaak onbewust de framing van de pleger over.

Dit gebeurt wanneer:

- de pleger zichzelf presenteert als “redelijk”
- het slachtoffer emotioneel reageert
- professionals geen patroonherkenning toepassen
- context wordt genegeerd
- gedrag wordt gezien als conflict in plaats van controle

Framing wordt dan juridisch feit.

7.5 De asymmetrie van bewijs: wanneer geweld onzichtbaar is

Veel vormen van geweld laten geen fysieke sporen achter:

- dwingende controle
- psychologische manipulatie
- digitale intimidatie
- economische sabotage
- reputatie-aanvallen
- isolatie

Rechtsstaten zijn gebouwd op:

- tastbaar bewijs
- fysieke schade
- directe, specifieke incidenten

Maar moderne vormen van geweld zijn:

- subtiel
- langdurig
- patroon gebaseerd
- digitaal
- psychologisch

Het systeem is ontworpen voor geweld dat niet meer bestaat, en blind voor geweld dat dominant is.

7.6 De asymmetrie van risico: wie vertrekt, loopt gevaar

Het gevaarlijkste moment van het slachtoffer is net voor, tijdens en net na de relatiebreuk, ver voor de uitspraak van een eventuele scheiding. Slachtoffers lopen wereldwijd het grootste risico wanneer zij:

- hulp zoeken
- aangifte doen
- vertrekken
- grenzen stellen
- juridische stappen zetten

Rechtsstaten houden vaak geen rekening met:

- escalatie
- wraak
- digitale aanvallen
- reputatieschade
- economische vergelding

Veiligheid wordt gezien als een juridische categorie, niet als een dynamisch risico.

7.7 De asymmetrie van systemen: wanneer instituties elkaar versterken

Slachtoffers worden vaak geconfronteerd met meerdere systemen tegelijk:

- politie
- jeugdzorg
- rechtbanken
- migratiediensten
- sociale diensten
- werkgevers
- digitale platforms

Deze systemen:

- delen informatie niet
- begrijpen elkaars logica niet
- versterken elkaars fouten
- nemen elkaars framing over

De pleger hoeft maar één systeem te manipuleren.

Het slachtoffer moet ze allemaal overleven.

7.8 De internationale rode draad: waarom rechtsstaten wereldwijd falen

Of het nu gaat om:

- politiegeweld
- institutioneel racisme
- kastendiscriminatie
- corruptie
- staatsmacht in het

De patronen zijn hetzelfde:

- macht beschermt zichzelf
- systemen zijn gebouwd voor stabiliteit, niet voor waarheid
- slachtoffers worden gezien als risico's
- plegers worden gezien als geloofwaardig
- framing wordt een juridisch feit
- ongelijkheid wordt geïnstitutionaliseerd

Rechtsstaten zijn niet ontworpen voor veiligheid.

Ze zijn ontworpen voor orde.

7.9 De doorbraak: wanneer asymmetrie zichtbaar wordt

Asymmetrie verliest kracht wanneer:

- patronen worden erkend
- systemen trauma-informed werken
- professionals gedrag analyseren in plaats van emoties
- context wordt meegenomen
- digitale sporen serieus worden genomen
- economische afhankelijkheid wordt gezien als controle
- framing wordt doorzien

Rechtvaardigheid begint niet bij neutraliteit.

Rechtvaardigheid begint bij inzicht in macht.

7.10 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is

Asymmetrie in de rechtsstaat is geen fout.

Het is een structuur.

Een structuur die bepaalt:

- wie wordt beschermd
- wie wordt geloofd
- wie wordt gestraft
- wie wordt geneutraliseerd

Daarom is dit hoofdstuk essentieel voor het Manifest of Peace.

Want vrede kan niet bestaan in systemen die ongelijkheid reproduceren.

Vrede begint wanneer rechtssystemen niet langer macht beschermen, maar mensen.

8. Betrouwbare Hulpverlening: De Architectuur van Veiligheid

Betrouwbare hulpverlening is geen luxe.

Het is een fundament van vrede, veiligheid en menselijke waardigheid.

In een wereld waar geweld steeds subtieler, digitaler en systemischer wordt, moet hulpverlening meer zijn dan protocollen, formulieren en goede bedoelingen.

Betrouwbare hulpverlening is een systeem van bescherming, gebouwd op kennis van macht, patronen, trauma en context. Het is hulpverlening die niet alleen reageert op incidenten, maar de structuur van onveiligheid begrijpt.

Dit hoofdstuk beschrijft de internationale principes die betrouwbare hulpverlening definiëren in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, India, Afrika, Europa en het Midden-Oosten.

8.1 Het fundament: veiligheid als kernwaarde, niet als bijproduct

Betrouwbare hulpverlening begint met één principe: Veiligheid is het doel, niet het gevolg. Dat betekent:

- veiligheid staat boven bureaucratie
- veiligheid staat boven reputatie
- veiligheid staat boven neutraliteit
- veiligheid staat boven tijdsdruk
- veiligheid staat boven organisatorische belangen

Een systeem dat veiligheid centraal stelt, neemt verantwoordelijkheid voor de impact van zijn handelen.

8.2 Trauma-informed: begrijpen wat geweld doet met mensen

Betrouwbare hulpverlening is trauma-informed.

Dat betekent dat professionals begrijpen dat trauma:

- emoties versterkt
- gedrag beïnvloedt
- inconsistentie veroorzaakt
- hyperalertheid creëert
- vertrouwen aantast
- communicatie bemoeilijkt

Trauma-informed hulpverlening:

- ziet emotie niet als instabiliteit
- ziet angst niet als irrationeel
- ziet stilte niet als medeplichtigheid
- ziet verzet niet als conflict

Het ziet trauma als een logische reactie op onveiligheid.

8.3 Safe & Together: de pleger centraal, niet het slachtoffer

Betrouwbare hulpverlening werkt volgens de kernprincipes van Safe & Together:

- Focus op het gedrag van de pleger
- Analyseer de impact op het slachtoffer
- Erken de beschermende acties van het slachtoffer
- Zie geweld als patroon, niet als incident
- Neem context mee in elke beslissing

Dit voorkomt dat systemen:

- slachtoffers beoordelen
- plegers neutraliseren
- framing overnemen
- patronen missen

Betrouwbare hulpverlening kijkt naar macht, niet naar “conflict”.

8.4 Patronen herkennen: de sleutel tot effectieve bescherming

Geweld is zelden eenmalig. Het is een patroon.

Betrouwbare hulpverlening herkent:

- dwingende controle
- isolatie
- framing
- karaktermoord
- economische afhankelijkheid
- digitale intimidatie
- seriepesten
- institutionele asymmetrie

Patroonherkenning is het verschil tussen:

- beschermen of schaden
- begrijpen of misinterpreteren
- ingrijpen of weggijken

Betrouwbare hulpverlening ziet wat anderen missen.

8.5 Digitale veiligheid: bescherming in een nieuwe realiteit

In de moderne wereld is digitale veiligheid even belangrijk als fysieke veiligheid.

Betrouwbare hulpverlening begrijpt:

- doxing
- deepfakes
- online stalking
- reputatie-aanvallen
- digitale isolatie
- algoritmische discriminatie
- virale framing

En neemt digitale signalen serieus als echte risico's.

Internationaal geldt: wie digitale dreiging niet begrijpt, kan geen veiligheid bieden.

8.6 Culturele en internationale sensitiviteit: veiligheid in verschillende contexten

Betrouwbare hulpverlening houdt rekening met:

- racisme
- kastensystemen
- koloniale erfenissen
- eerstructuren
- migratiestatus
- gendernormen “
- wereldwijd

Culturele sensitiviteit betekent niet dat geweld wordt gerelativeerd.

Het betekent dat context wordt begrepen zodat bescherming effectiever wordt.

8.7 Samenwerking: geen enkel systeem kan het alleen

Betrouwbare hulpverlening werkt integraal.

Dat betekent:

- politie werkt samen met zorg
- zorg werkt samen met jeugdbescherming
- jeugdbescherming werkt samen met scholen
- scholen werken samen met digitale platforms
- digitale platforms werken samen met overheden

Fragmentatie creëert risico.

Samenwerking creëert veiligheid.

8.8 Transparantie en verantwoordelijkheid: de basis van vertrouwen

Betrouwbare hulpverlening:

- communiceert helder
- legt beslissingen uit
- erkent fouten
- neemt verantwoordelijkheid
- werkt zonder verborgen agenda's
- beschermt privacy
- respecteert autonomie

Transparantie is geen administratieve waarde. Het is een veiligheidswaarde.

8.9 Empowerment: slachtoffers worden partners in veiligheid

Betrouwbare hulpverlening:

- luistert
- gelooft
- erkent
- ondersteunt
- versterkt

Het ziet slachtoffers niet als passief, maar als actieve partners in hun eigen veiligheid.

Empowerment betekent:

- keuzes teruggeven
- autonomie herstellen
- informatie delen
- opties bieden
- kracht erkennen

Veiligheid ontstaat wanneer mensen weer regie krijgen.

8.10 De synthese: waarom betrouwbare hulpverlening een pijler van vrede is

Betrouwbare hulpverlening is geen dienst. Het is een infrastructuur van vrede.

Het beschermt:

- individuen
- gezinnen
- gemeenschappen
- democratieën
- mensenrechten

Het doorbreekt patronen van geweld, corrigeert asymmetrie en herstelt vertrouwen in systemen. Daarom is dit hoofdstuk essentieel voor het Manifest of Peace. Want vrede begint niet bij wetten of instituties, maar bij betrouwbare bescherming van mensen.

9. Hulpverlening die Tekortschiet: Wanneer Systemen Niet Beschermen Maar Reproduceren

Hulpverlening zou veiligheid moeten brengen. Maar in veel landen, van de Verenigde Staten tot India, van het Verenigd Koninkrijk tot Zuid-Afrika, van Europa tot het Midden-Oosten, ervaren slachtoffers iets anders, namelijk systemen die hen niet beschermen, maar hen opnieuw kwetsbaar maken.

Niet omdat hulpverleners slechte intenties hebben, maar omdat de systemen waarin zij werken gebouwd zijn op:

- bureaucratie
- neutraliteit
- tijdsdruk
- gebrek aan context
- gebrek aan trauma-informed kennis
- institutionele belangen
- asymmetrie van macht

Dit hoofdstuk onderzoekt waarom hulpverlening wereldwijd tekortschiet en waarom slachtoffers vaak meer schade ervaren binnen het systeem dan erbuiten.

9.1 Het structurele probleem: systemen zijn gebouwd voor orde, niet voor veiligheid

Hulpverleningssystemen zijn ontworpen om:

- dossiers te beheren
- risico's te classificeren
- protocollen te volgen
- incidenten te registreren
- stabiliteit te bewaren

Maar geweld is geen incident. Geweld is een patroon. En patronen passen niet in protocollen.

Daarom falen systemen structureel wanneer zij worden geconfronteerd met:

- dwingende controle
- psychologische manipulatie
- digitale intimidatie
- economische afhankelijkheid
- framing en karaktermoord
- seriepesten
- institutionele asymmetrie

Systemen zijn gebouwd voor overzicht, niet voor complexiteit.

9.2 De internationale rode draad: dezelfde fouten in verschillende landen

Ondanks culturele verschillen zien we wereldwijd dezelfde patronen:

- gefragmenteerde hulpverlening
- extreem dure zorg
- gebrek aan coördinatie tussen instanties
- criminalisering van slachtoffers
- ondergefinancierde sociale diensten
- bureaucratische rigiditeit
- institutioneel racisme en klassisme
- overbelaste systemen
- normalisering van geweld
- sterke familie- en eerstructuren
- beperkte middelen
- politieke invloed op hulpverlening
- gebrek aan bescherming voor activisten en vrouwen
- wettelijke beperkingen op autonomie
- mannelijke voogdij
- staatscontrole over hulpverlening

De context verschilt, maar de systemische logica is identiek.

9.3 De asymmetrie van hulp: waarom plegers geloofwaardiger lijken

Hulpverleners worden vaak misleid door:

- de kalmte van de pleger
- de emotie van het slachtoffer
- framing die al in de omgeving circuleert
- sociale status, taalgebruik of opleiding
- gendernormen en culturele vooroordelen

Dit leidt tot:

- victim blaming
- pathologisering
- verkeerde risicobeoordelingen
- neutraliteit die de pleger beschermt

Hulpverlening verwacht vaak:

- trauma met instabiliteit
- angst met irrationeel gedrag
- verzet met conflict
- manipulatie met betrouwbaarheid

9.4 De Safe & Together-analyse: hoe systemen de verkeerde persoon centraal stellen

Het Safe & Together-model laat zien dat hulpverlening vaak:

- focust op het gedrag van het slachtoffer
- de pleger buiten beeld laat
- beschermende acties van het slachtoffer niet ziet
- patronen niet herkent
- context niet meeneemt
- framing overneemt zonder onderzoek

Het resultaat:

- het slachtoffer wordt beoordeeld
- de pleger wordt geneutraliseerd
- het systeem reproduceert het geweld

9.5 De digitale kloof: systemen zijn blind voor online geweld

Digitale vormen van geweld worden wereldwijd onderschat:

- doxing
- deepfakes
- online stalking
- reputatie-aanvallen
- digitale isolatie
- algoritmische discriminatie

Hulpverleners hebben vaak:

- geen training
- geen tools
- geen protocollen
- geen begrip van digitale dynamiek

Daardoor wordt digitaal geweld niet gezien als echt geweld, terwijl het vaak de grootste bron van gevaar is.

9.6 De bureaucratische val: wanneer regels belangrijker worden dan mensen

Systemen falen wanneer:

- protocollen belangrijker zijn dan veiligheid
- tijdsdruk empathie vervangt
- dossiers belangrijker worden dan verhalen
- risico-scores belangrijker worden dan patronen
- neutraliteit belangrijker wordt dan waarheid

Bureaucratie creëert een omgeving waarin:

- niemand verantwoordelijkheid neemt
- iedereen naar elkaar verwijst
- slachtoffers verdwalen
- plegers profiteren

9.7 De internationale asymmetrie: slachtoffers moeten bewijzen, plegers hoeven te ontkennen

In vrijwel alle landen geldt:

- slachtoffers moeten bewijs leveren
- plegers hoeven alleen te ontkennen
- systemen geloven de meest consistente partij
- trauma maakt slachtoffers inconsistent
- manipulatie maakt plegers consistent

Dit is geen fout. Dit is een asymmetrische structuur.

9.8 De doorbraak: wanneer hulpverlening wél werkt

Hulpverlening werkt wanneer systemen:

- trauma-informed zijn
- patronen herkennen
- context meenemen
- digitale sporen serieus nemen
- economische afhankelijkheid begrijpen
- framing doorzien
- de pleger centraal stellen in plaats van het slachtoffer
- samenwerken in plaats van fragmenteren

Veiligheid ontstaat niet door protocollen, maar door begrip van macht.

9.9 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is

Hulpverlening die tekortschiet is geen individueel falen.
Het is een systemisch probleem.

Een probleem dat bepaalt:

- wie wordt beschermd
- wie wordt geloofd
- wie wordt geschaad
- wie wordt geneutraliseerd

Daarom is dit hoofdstuk essentieel voor het Manifest of Peace.
Want vrede kan niet bestaan in systemen die slachtoffers opnieuw beschadigen.
Vrede begint wanneer hulpverlening niet langer reproduceert,
maar herkent, beschermt en bevrijdt.

10. Bewuste Verantwoordelijkheid: De Keuze om Macht Veilig te Gebruiken

Verantwoordelijkheid is geen administratieve handeling. Het is een bewuste keuze om macht, kennis, positie en invloed te gebruiken op een manier die veiligheid creëert in plaats van schade.

In een wereld waar geweld vaak onzichtbaar is, digitaal, psychologisch, economisch, institutioneel, is bewuste verantwoordelijkheid een van de krachtigste instrumenten die we hebben. Het is de tegenkracht van framing, isolatie, asymmetrie en falende systemen.

Dit hoofdstuk beschrijft hoe bewuste verantwoordelijkheid eruitziet op individueel, professioneel, institutioneel en maatschappelijk niveau in de Verenigde Staten, Europa, India, Afrika en het Midden-Oosten.

10.1 Wat bewuste verantwoordelijkheid wél is en wat het niet is

Bewuste verantwoordelijkheid is:

- actief
- intentioneel
- reflectief
- relationeel
- transparant
- gebaseerd op macht en impact

Het is niet:

- schuld
- schaamte
- neutraliteit
- bureaucratie
- afschuiven
- Ik wist het niet

Bewuste verantwoordelijkheid begint waar neutraliteit eindigt.

10.2 De kern: verantwoordelijkheid is een machtsbewuste keuze

Iedereen heeft macht:

- professionals
- leiders
- ouders
- instellingen
- digitale platforms
- overheden
- gemeenschappen

Bewuste verantwoordelijkheid nemen betekent:

- erkennen dat je macht hebt
- begrijpen hoe die macht anderen beïnvloedt
- kiezen om die macht veilig te gebruiken

Het is de keuze om niet weg te kijken, maar om in te grijpen.

10.3 Individuele verantwoordelijkheid: de micro-architectuur van vrede

Individuele verantwoordelijkheid betekent:

- luisteren zonder oordeel
- patronen herkennen
- framing voorzien
- niet meedoen aan roddel of karaktermoord
- grenzen stellen
- solidariteit tonen
- digitale veiligheid serieus nemen

In elke cultuur, in elk land, in elke gemeenschap geldt dat vrede begint bij individuen die bewust kiezen voor veiligheid.

10.4 Professionele verantwoordelijkheid: veiligheid boven comfort

Professionals zoals hulpverleners, artsen, leraren, politie, juristen en leidinggevendenden dragen een bijzondere verantwoordelijkheid.

Bewuste professionele verantwoordelijkheid betekent:

- trauma-informed werken
- context meenemen
- patronen herkennen
- de pleger centraal stellen, niet het slachtoffer
- digitale signalen serieus nemen
- fouten erkennen
- transparant handelen
- macht niet misbruiken

Professionele verantwoordelijkheid is geen rol. Het is een ethische praktijk.

10.5 Institutionele verantwoordelijkheid: systemen die veiligheid kiezen

Instituten hebben macht die groter is dan individuen.
Daarom is hun verantwoordelijkheid ook groter.

Bewuste institutionele verantwoordelijkheid betekent:

- beleid dat veiligheid centraal stelt
- training in patronen, trauma en digitale dreiging
- samenwerking tussen systemen
- bescherming boven reputatie
- transparantie boven bureaucratie
- inclusie boven asymmetrie
- verantwoordelijkheid boven neutraliteit

Een instituut dat veiligheid kiest, doorbreekt geweld op schaal.

10.6 Digitale verantwoordelijkheid: macht in een nieuwe werkelijkheid

Digitale platforms, technologiebedrijven en online gemeenschappen dragen een enorme verantwoordelijkheid.

Digitale verantwoordelijkheid betekent:

- algoritmes die veiligheid prioriteren
- snelle reactie op haat, doxing en deepfakes
- bescherming van kwetsbare groepen
- transparantie over risico's
- samenwerking met hulpverlening en overheden
- het voorkomen dat framing viraal gaat

Digitale verantwoordelijkheid is een nieuwe vorm van mensenrechtenbescherming.

10.7 Politieke verantwoordelijkheid: macht gebruiken om te beschermen, niet te intimideren

Politieke leiders hebben de grootste invloed op veiligheid.

Bewuste politieke verantwoordelijkheid betekent:

- geen gebruik maken van framing of karaktermoord
- geen intimidatie van critici
- geen misbruik van instituties
- bescherming van persvrijheid
- investeren in betrouwbare hulpverlening
- erkennen van asymmetrie in de rechtsstaat
- beleid baseren op feiten, niet op angst

Politieke verantwoordelijkheid is de ruggengraat van een veilige samenleving.

10.8 Internationale verantwoordelijkheid: veiligheid als gedeelde opdracht

Geweld stopt niet bij grenzen.

Digitale aanvallen, economische afhankelijkheid, institutionele asymmetrie en framing zijn mondiale fenomenen.

Internationale verantwoordelijkheid betekent:

- samenwerken tegen digitale misinformatie
- bescherming van mensenrechten
- het delen van kennis over trauma en patronen
- de bestrijding van gender- en machtsongelijkheid
- versterking van hulpverlening wereldwijd

Vrede is een internationale infrastructuur, geen nationale uitzondering.

10.9 De doorbraak: verantwoordelijkheid als cultuur, niet als incident

Bewuste verantwoordelijkheid wordt krachtig wanneer het:

- een gewoonte wordt
- een norm wordt
- een cultuur wordt
- een gedeelde taal wordt
- een collectieve verwachting wordt

Wanneer verantwoordelijkheid niet langer iets is dat soms gebeurt, maar iets dat altijd gebeurt.

10.10 De synthese: waarom bewuste verantwoordelijkheid essentieel is voor vrede

Bewuste verantwoordelijkheid is de tegenkracht van:

- asymmetrie
- framing
- isolatie
- institutioneel falen
- digitale manipulatie
- machtsmisbruik

Het is de keuze om macht te gebruiken voor bescherming, niet voor controle. Daarom is dit hoofdstuk een pijler van het Manifest of Peace. Want vrede ontstaat niet vanzelf. Vrede ontstaat wanneer mensen, systemen en samenlevingen bewust kiezen voor verantwoordelijkheid.

VI. Systeemdynamiek, Gelijkwaardigheid & Maatschappelijke Veiligheid

1. Beknelling & Gijzeling: De Onzichtbare Ruimtes Waar Macht Mensen Vasthoudt

Een internationale analyse van psychologische, digitale, relationele en institutionele gijzeling

Gijzeling is niet alleen een fysiek misdrijf.

Het is een machtsstrategie die wereldwijd voorkomt in relaties, gezinnen, organisaties, digitale omgevingen, politieke systemen en hulpstructuren.

Beknelling en gijzeling ontstaan wanneer iemand:

- niet kan vertrekken
- niet kan spreken
- niet kan kiezen
- niet kan ademen in zijn eigen leven

Niet omdat er een slot op de deur zit, maar omdat er een slot zit op veiligheid, autonomie, informatie, reputatie of overleving.

Dit hoofdstuk maakt zichtbaar hoe moderne gijzeling werkt, subtiel, systemisch en vaak volledig legaal, in de Verenigde Staten, Europa, India, Afrika en het Midden-Oosten.

1.1 Wat moderne gijzeling werkelijk is

Moderne gijzeling is:

- psychologisch
- economisch
- digitaal
- sociaal
- institutioneel
- emotioneel

Het is de toestand waarin iemand geen veilige opties meer heeft.

Gijzeling is niet alleen “vastgehouden worden”.

Het is vastzitten in een systeem dat geen uitweg biedt.

1.2 Relationale gijzeling: wanneer liefde een gevangenis wordt

In relaties ontstaat gijzeling wanneer:

- vertrek gevaarlijk is
- economische afhankelijkheid totale controle geeft
- kinderen worden gebruikt als drukmiddel
- framing en karaktermoord ontsnappen onmogelijk maken
- digitale surveillance elke beweging volgt
- dreiging de dagelijkse realiteit bepaalt

Dit komt wereldwijd voor:

- dwingende controle zonder juridische erkenning
- eerstructuren die vertrek onmogelijk maken
- economische afhankelijkheid en landrechten
- wettelijke voogdijstructuren
- digitale intimidatie en reputatie-aanvallen

Relationele gijzeling is de meest onderschatte vorm van geweld.

1.3 Psychologische gijzeling: wanneer angst de sleutel wordt

Psychologische gijzeling ontstaat wanneer iemand:

- voortdurend bang is voor escalatie
- zichzelf censureert
- hyperalert leeft
- geen ruimte meer heeft voor eigen gedachten
- afhankelijk wordt van de grillen van de ander

De gijzeling zit dan niet in de omgeving, maar in het zenuwstelsel.

1.4 Digitale gijzeling: wanneer technologie controle wordt

Digitale gijzeling is een moderne realiteit.

Het gebeurt wanneer:

- wachtwoorden worden afgenomen
- accounts worden gecontroleerd
- deepfakes reputaties bedreigen
- doxing vertrek onmogelijk maakt
- online haatcampagnes slachtoffers isoleren
- algoritmes framing versterken

Digitale gijzeling is grensoverschrijdend, onzichtbaar en vaak legaal.

1.5 Economische gijzeling: wanneer geld de kooi vormt

Economische gijzeling ontstaat wanneer iemand:

- geen toegang heeft tot eigen geld
- geen werk mag aannemen
- geen eigendom mag bezitten
- afhankelijk is van de pleger of het systeem
- geen financiële privacy heeft

Dit is wereldwijd een van de krachtigste vormen van beknelling.

1.6 Sociale gijzeling: wanneer reputatie het wapen is

Sociale gijzeling ontstaat wanneer:

- framing de omgeving tegen het slachtoffer keert
- karaktermoord steun wegneemt
- roddel en insinuatie isolatie creëren
- gemeenschappen veiligheid vervangen door schaamte

In veel culturen is reputatie een vorm van overleving.

Wie de eigen reputatie verliest, verliest vrijheid.

1.7 Institutionele gijzeling: wanneer systemen de uitweg blokkeren

Institutionele gijzeling ontstaat wanneer:

- politie framing overneemt
- hulpverlening patronen niet herkent
- rechtbanken neutraliteit verwarren met rechtvaardigheid
- migratiestatus afhankelijkheid creëert
- bureaucratie veiligheid vertraagt
- systemen elkaar versterken in plaats van corrigeren

Het slachtoffer zit dan niet vast aan één persoon, maar aan een structuur.

1.8 Politieke gijzeling: wanneer macht dissidentie verstikt

Politieke gijzeling gebeurt wanneer staten:

- critici intimideren
- activisten arresteren
- media controleren
- digitale surveillance inzetten
- framing gebruiken om oppositie te neutraliseren

Dit gebeurt wereldwijd, van democratieën tot autoritaire regimes.

1.9 De Safe & Together-analyse: hoe patronen van gijzeling zichtbaar worden

Safe & Together maakt duidelijk dat gijzeling zichtbaar wordt wanneer we kijken naar:

- het gedrag van de pleger
- de impact op het slachtoffer
- de beschermende acties van het slachtoffer
- de context van macht en afhankelijkheid
- het patroon, niet het incident

Gijzeling is geen keuze van het slachtoffer.
Het is een strategie van de pleger.

1.10 De doorbraak: wanneer beknelling zijn kracht verliest

Beknelling verliest kracht wanneer:

- patronen worden herkend
- systemen trauma-informed werken
- digitale dreiging serieus wordt genomen
- economische autonomie wordt versterkt
- framing wordt doorzien
- solidariteit wordt georganiseerd
- slachtoffers weer opties krijgen

Vrijheid begint bij keuzes.

Gijzeling eindigt wanneer keuzes terugkeren.

1.11 De synthese: waarom dit hoofdstuk essentieel is

Beknelling en gijzeling zijn geen uitzonderingen.

Het zijn machtsstrategieën die wereldwijd voorkomen in relaties, systemen en samenlevingen.

Dit hoofdstuk is essentieel voor het Manifest of Peace omdat het:

- de onzichtbare vormen van gevangenschap benoemt
- de systemische logica van macht blootlegt
- laat zien waarom slachtoffers niet gewoon vertrekken
- duidelijk maakt dat vrijheid een collectieve verantwoordelijkheid is

Vrede kan niet bestaan waar mensen gegijzeld leven. Niet fysiek, niet psychologisch, niet digitaal, niet institutioneel.

Vrede begint wanneer we alle vormen van gijzeling zichtbaar maken en veiligheid teruggeven aan degenen die vastzitten.

2. De Economie van Controle: Wanneer Liefde een Transactie Wordt

2.1 Inleiding: De onzichtbare laag onder intieme terreur

In veel relaties waar dwingende controle speelt, is liefde geen verbintenis, maar een constructie.

Een systeem.

Een transactie.

Een machtsmiddel.

Dit hoofdstuk gaat niet over individuen, maar over patronen die wereldwijd worden herkend door professionals, onderzoekers en overlevers.

Patronen waarin:

- geld
- status
- macht
- familiebelangen

zwaarder wegen dan veiligheid, autonomie en menselijkheid.

2.2. Wanneer liefde een financiële constructie wordt

In sommige relaties wordt een partner gezien als:

- investering
- bezit
- risico
- middel tot winst
- verlengstuk van familiebelangen

In zulke systemen is een huwelijk geen emotionele verbintenis, maar een economisch systeem. En wie dat systeem verstoort door grenzen te stellen, autonomie te nemen of een scheiding aan te kondigen loopt risico.

2.3. De financiële architectuur van controle

Professionals zien wereldwijd dezelfde patronen:

- alimentatie die wordt ontdoken
- vermogen dat wordt weggesluisd
- verzekeringen die zonder transparantie worden afgesloten
- economische sabotage (baanverlies, schulden, reputatieschade)
- financiële afhankelijkheid creëren
- geldstromen verbergen
- partners financieel isoleren

Dit zijn geen incidenten. Dit zijn strategieën.

2.4. De gevaarlijkste fase: wanneer iemand wil vertrekken

Internationale femicide-onderzoeken tonen hetzelfde patroon, namelijk: Het moment waarop iemand de relatie wil beëindigen, is het meest gevaarlijke moment. Niet omdat zij iets verkeerd doen. Maar omdat de pleger controle verliest.

Systemen herkennen dit vaak niet, omdat ze:

- incidentgericht werken
- traumaresponsen verkeerd interpreteren
- financiële motieven niet meenemen
- neutraliteit verwarren met veiligheid
- geen patroonanalyse toepassen

Hierdoor worden slachtoffers juist in de meest kwetsbare fase onvoldoende beschermd.

2.5. De stille methoden: geweld zonder littekens

In ernstige situaties worden geen zichtbare middelen gebruikt, maar:

- digitale manipulatie
- gaslighting
- reputatievernietiging
- medische ondermijning
- financiële wurggreep
- isolatie
- drogering of chemische onderwerping

Deze vormen van geweld zijn:

- subtiel
- strategisch
- moeilijk te bewijzen
- sociaal onzichtbaar

Maar de impact is verwoestend.

2.6. Hoe systemen falen en waarom

Slachtoffers lopen wereldwijd vast in systemen die bedoeld zijn om te beschermen, maar dat niet altijd doen.

2.6.1. Politie en justitie

- beoordelen incidenten, niet patronen
- missen kennis over dwingende controle
- zien financiële motieven niet als risicofactor

2.6.2. Jeugdzorg en familierecht

- behandelen ongelijkheid als twee kanten
- dwingen contact af met onveilige ouders
- zien manipulatie als conflict

2.6.3. Medische sector

- herkent sabotage niet
- mist kennis over chemische onderwerping

2.6.4. Hulpverlening

- werkt te kortdurend
- mist specialistische kennis

2.6.5. Financiële en juridische structuren

- alimentatie kan worden ontdoken
- verzekeringen worden niet gecontroleerd
- economische motieven worden niet meegenomen in risicotaxatie

Dit is geen kwaadwillendheid.

Het is kennisgebrek en systeemontwerp.

2.7. Wat mensen wél kunnen doen: bescherming, autonomie en veiligheid

Dit is het deel dat levens kan redden.

Niet door angst, maar door kennis.

Onderstaande adviezen zijn algemeen, veilig en juridisch neutraal, maar ze geven mensen wél richting.

2.7.1. Overweeg een testament bij leven. Een testament is niet alleen voor na het overlijden.

Het kan ook:

- bepalen wie beslist als jij dat niet meer kunt
- voorkomen dat een partner volledige zeggenschap krijgt
- jouw wensen vastleggen over zorg, financiën en kinderen
- misbruik van jouw situatie voorkomen

Een levenstestament kan worden opgesteld in elke relatievorm, met en zonder gemeenschap van goederen.

2.7.2. Overweeg om een partner te onterven

In Nederland kan dat. Ook in gemeenschap van goederen. Ook tijdens een huwelijk.

Dit kan:

- financiële motieven wegnemen
- risico's verkleinen
- autonomie vergroten
- veiligheid versterken

Dit is geen beschuldiging. Het is bescherming

2.7.3. Controleer verzekeringen

Veel mensen weten niet:

- welke verzekeringen op hun naam staan
- wie de begunstigde is
- welke bedragen zijn verzekerd
- of er polissen zijn afgesloten zonder hun medeweten

Het is verstandig om:

- jaarlijks een overzicht op te vragen
- begunstigten te controleren
- onnodige polissen te beëindigen
- transparantie te eisen

2.7.4. Documenteer patronen

Niet voor bewijs, maar voor inzicht. Denk hierbij aan:

- datum
- gebeurtenis
- gevoel
- effect
- getuigen
- digitale sporen

Patronen worden zichtbaar wanneer je ze opschrijft.

2.7.5. Bouw een stille veiligheidskring

Niet iedereen hoeft alles te weten.

Maar één of twee mensen die:

- weten hoe het met je gaat
- weten waar je bent
- weten wat je plannen zijn
- weten wie je vertrouwt

kan levensreddend zijn.

2.7.6. Laat financiële autonomie groeien

Kleine stappen zijn ook stappen:

- eigen rekening
- eigen spaarpot
- eigen documenten
- eigen digitale veiligheid
- eigen wachtwoorden

Autonomie is veiligheid.

2.8. Slot: De waarheid die systemen moeten leren zien

Dit hoofdstuk gaat niet over één verhaal.

Het gaat over duizenden verhalen die nooit zijn verteld.

Over patronen die te lang onzichtbaar bleven.

Over systemen die te laat reageerden.

Over levens die verloren gingen omdat niemand de puzzel legde.

Het Manifest of Peace legt die puzzel wél.

Niet om te beschuldigen.

Maar om te beschermen.

Niet om angst te verspreiden.

Maar om levens te redden.

Niet om te verdelen.

Maar om te waarschuwen.

Zodat niemand ooit nog verdwijnt in stilte.

3. De Nieuwe Misogynie: De Onzichtbare Oorlog op Cognitie, Autonomie en Menselijkheid

3.1 Inleiding: een cultuur die weggijkt

Wereldwijd signaleren onderzoekers, universiteiten, hulpverleners en internationale organisaties een groeiende vorm van misogynie die zich verplaatst naar digitale ruimtes. Niet verborgen, maar zichtbaar, georganiseerd en vaak straffeloos.

Deze nieuwe misogynie is geen incident, maar een cultuur:

- in studentenverenigingen
- op universiteiten
- in digitale mannencommunities
- op versleutelde platforms
- in sociale netwerken waar geweld wordt genormaliseerd

De mannen die hier actief zijn, zijn geen randfiguren. Het zijn studenten, professionals, IT-specialisten, juristen, ondernemers, de (toekomstige) leiders van onze samenleving.

3.2 Drogering als machtsmiddel: erkend door internationale instanties

Internationale organisaties zoals:

- UN Women
- Europol (IOCTA-rapporten)
- EIGE (European Institute for Gender Equality)
- WHO
- eSafety Commissioner Australia

waarschuwen dat drogering wereldwijd toeneemt en niet alleen wordt gebruikt voor seksueel misbruik, maar ook voor:

- cognitieve ondermijning
- reputatieschade
- gaslighting op biochemisch niveau
- het creëren van afhankelijkheid
- het ondermijnen van geloofwaardigheid
- het isoleren van slachtoffers

Onderzoek toont dat drogering:

- vaak niet wordt herkend
- moeilijk te bewijzen is
- zelden wordt vervolgd
- vaak wordt afgedaan als drankgebruik of “coping van stress

Maar de impact is diepgaand en langdurig.

3.3 Digitale platforms: en georganiseerde misogynie

Europol, EIGE en meerdere onderzoeksjournalisten hebben bevestigd dat op versleutelde platforms zoals Telegram:

- grote groepen mannen actief zijn
- middelen bespreken
- ervaringen delen
- elkaar instrueren
- foto's en video's verspreiden
- elkaar aanmoedigen
- elkaar beschermen tegen opsporing

Sommige van deze groepen tellen tientallen duizenden leden.

Dit is geen speculatie.

Dit is gedocumenteerd digitaal misbruik.

3.4 De link met machtsnetwerken: een ripple effect

De Epstein-dossiers toonden een pijnlijk patroon:

- macht
- geld
- misogynie
- straffeloosheid
- digitale netwerken
- normalisering van misbruik

Wat we nu zien op digitale platforms is geen kopie, maar een ripple effect van dezelfde dynamiek:

- dezelfde minachting voor vrouwen
- dezelfde overtuiging dat ze ermee weggomen
- dezelfde cultuur van stilte
- dezelfde systemische blinde vlekken

Dit is geen individueel probleem.

Dit is een structureel maatschappelijk probleem.

3.5 Wat dit zegt over slachtoffers: feiten uit onderzoek

Internationale literatuur over dwingende controle, stalking, drogering en digitale terreur laat het volgende zien:

3.5.1. Slachtoffers worden doelbewust gekozen

Niet omdat ze zwak zijn, maar omdat ze:

- slim zijn
- invloed hebben
- potentie hebben
- autonoom zijn
- grenzen hebben
- een toekomst hebben

Plegers kiezen strategisch.

3.5.2. Drogering creëert twijfel

Onderzoek toont dat drogering leidt tot:

- geheugenverlies
- cognitieve ruis
- verwarring
- emotionele ontregeling
- fysieke uitputting

Systemen interpreteren dit vaak verkeerd als:

- instabiliteit
- overdrijving
- psychosomatiek

3.5.3. Slachtoffers worden niet geloofd, omdat:

- er geen direct bewijs is
- klachten vaag zijn
- plegers coherent en charmant zijn
- systemen incidentgericht werken

Dit is een wereldwijd erkend patroon.

3.6. Wat dit zegt over onze samenleving

Internationale rapporten tonen dat we:

- misogynie normaliseren
- digitale misdaad onderschatten
- drogering niet serieus nemen
- slachtoffers niet beschermen
- plegers niet vervolgen
- universiteiten onvoldoende aanspreken
- jonge mannen onvoldoende opvoeden
- machtssystemen laten voortbestaan

Dit is geen vrouwenprobleem. Dit is een mensheidsprobleem.

3.7 Wat mensen wél kunnen doen: bescherming en autonomie

Deze adviezen zijn algemeen, veilig en juridisch neutraal, maar ze geven mensen wél richting.

3.7.1. Overweeg een levenstestament

Een levenstestament kan:

- bepalen wie beslist als jij dat niet meer kunt
- misbruik van jouw situatie voorkomen
- autonomie beschermen

3.7.2. Overweeg om een partner te onterven

In Nederland kan dat ook in gemeenschap van goederen.

Dit kan:

- financiële motieven wegnemen
- risico's verkleinen

3.7.3 Controleer verzekeringen

Veel mensen weten niet:

- welke polissen op hun naam staan
- wie begunstigde is
- welke bedragen verzekerd zijn

Transparantie is bescherming.

3.7.4 Documenteer patronen

Niet voor bewijs, maar voor inzicht.

3.7.5 Bouw een stille veiligheidskring

Eén of twee mensen die weten hoe het met je gaat, kan levensreddend zijn.

3.7.6 Versterk financiële autonomie

Kleine stappen zijn ook stappen.

3.8 Slot: de waarheid die systemen moeten leren zien

Dit hoofdstuk gaat niet over één verhaal.

Het gaat over duizenden verhalen die nooit zijn verteld.

Over patronen die te lang onzichtbaar bleven.

Over systemen die te laat reageerden.

Over levens die verloren gingen omdat niemand de puzzel legde.

Het Manifest of Peace legt die puzzel wél.

Niet om te beschuldigen.

Maar om te beschermen.

Niet om angst te verspreiden.

Maar om levens te redden.

Niet om te verdelen.

Maar om te waarschuwen.

Zodat niemand ooit nog verdwijnt in stilte.

4. Waarom een Internationale Mensenrechtenschending Claim Noodzakelijk is

4.1 Inleiding: wanneer staten falen in hun kernverantwoordelijkheid

Overheden bestaan om hun bevolking te beschermen.

Dat is geen morele wens, maar een juridische verplichting, vastgelegd in:

- de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens
- het VN-Handvest
- het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
- het Verdrag van Istanbul
- het Kinderrechtenverdrag
- CEDAW
- de Geneefse Conventies
- de Responsibility to Protect-norm

Deze verdragen verplichten staten tot:

- preventie
- bescherming
- onderzoek
- vervolging
- transparantie
- herstel
- patroonherkenning

Wanneer staten dit nalaten, spreken we niet over een fout, maar over een mensenrechtenschending.

4.2 Historische patronen: staten die wisten, maar niet handelden

Door de geschiedenis heen zien we hetzelfde patroon: informatie was aanwezig, maar actie bleef uit. We verbinden de belangrijkste casussen thematisch, zodat het patroon helder wordt.

4.2.1 Rwanda & Srebrenica: het falen van internationale bescherming

In beide gevallen:

- waren waarschuwingen bekend
- waren risico's gedocumenteerd
- waren VN-troepen aanwezig
- waren genocide-signalen zichtbaar

Toch grepen staten niet in.

Het resultaat was massamoord die voorkómen had kunnen worden.

Dit toont het gevaar van:

- bureaucratie traagheid
- politieke neutraliteit
- het negeren van patronen

4.2.2 Kerk, jeugdzorg & scholen (voor inheemse gemeenschappen) en institutioneel geweld

In deze systemen:

- waren klachten bekend
- waren slachtoffers zichtbaar
- waren rapporten aanwezig
- waren patronen herhaald

Maar instellingen:

- beschermden zichzelf
- minimaliseerden schade
- kozen reputatie boven kinderen

Dit toont hoe institutionele loyaliteit boven menselijkheid kan staan.

4.2.3 Digitale misdaad, Telegram & misogynie: moderne vormen van staatsfalen

Digitale platforms met tienduizenden leden:

- delen middelen
- normaliseren drogering
- verspreiden beelden
- instrueren elkaar
- ondermijnen veiligheid

Overheden:

- lopen achter
- onderschatten digitale misogynie
- missen wetgeving
- missen expertise

Dit toont dat digitale veiligheid een mensenrecht is en dat staten hierin tekortschieten.

4.2.4 Femicide & dwingende controle: gendergerelateerd falen

Internationaal onderzoek toont:

- femicide is voorspelbaar
- dwingende controle is een risicofactor
- scheiding is het gevaarlijkste moment
- patronen zijn bekend

Toch:

- wordt het niet erkend
- wordt het niet gemeten
- wordt het niet voorkomen

Dit toont dat gendergerelateerd geweld een structurele mensenrechtenschending is.

4.3 Waarom deze casussen juridisch relevant zijn

Deze casussen tonen schendingen van:

- het recht op leven
- het recht op veiligheid
- het recht op bescherming
- het recht op waarheid
- het recht op non-discriminatie
- het recht op lichamelijke integriteit

Internationaal recht is duidelijk: wanneer staten weten dat burgers gevaar lopen en niet handelen, zijn zij aansprakelijk.

4.4 Safe & Together toegepast op staten

Safe & Together leert professionals:

- kijk naar patronen
- kijk naar gedrag
- kijk naar risico's
- kijk naar verantwoordelijkheid

Maar staten passen dit niet toe op zichzelf.

Staten vertonen dezelfde dynamieken als plegers:

- ontkennen ("het valt mee")
- minimaliseren ("incidenten")
- neutraliseren ("twee kanten")
- verantwoordelijkheid afschuiven ("niet onze taak")
- patronen niet zien
- slachtoffers de schuld geven

Safe & Together zegt: "De verantwoordelijkheid ligt altijd bij de partij met de meeste macht." In een samenleving is dat de staat.

4.5 Waarom een internationale mensenrechtenclaim noodzakelijk is

Een internationale mensenrechtenclaim is geen aanval. Het is een laatste redmiddel wanneer:

- nationale systemen falen
- slachtoffers niet worden beschermd
- patronen worden genegeerd
- informatie wordt achtergehouden
- levens verloren gaan
- kinderen onveilig zijn
- digitale misdaad escaleert
- misogynie wordt genormaliseerd
- dwingende controle niet wordt erkend

Een claim is:

- een signaal
- een grens
- een bescherming
- een oproep tot verantwoordelijkheid
- een instrument om verandering af te dwingen

Het is geen wraak. Het is rechtvaardigheid.

4.6 De koppeling met de huidige tijd

Vandaag de dag zien we:

- oorlogen die escaleren
- digitale misogynie die groeit
- drogering die toeneemt
- femicide die stijgt
- kinderen die onbeschermd zijn
- systemen die falen
- informatie die wordt achtergehouden
- slachtoffers die niet worden geloofd

De patronen van het verleden zijn nog steeds actief.

Daarom is een internationale claim geen luxe.

Het is een noodzaak.

4.7 Slot: De verantwoordelijkheid die staten niet kunnen ontlopen

Overheden kunnen veel doen.

Ze kunnen wetten maken.

Ze kunnen oorlogen beginnen.

Ze kunnen informatie achterhouden.

Ze kunnen systemen bouwen die beschermen of beschadigen.

Manifest of Peace

Maar één ding kunnen ze niet: hun verantwoordelijkheid ontlopen.

Niet juridisch.

Niet moreel.

Niet historisch.

Niet menselijk.

Het Manifest of Peace zegt:

- zie de patronen
- erken de schade
- bescherm de mensen
- neem verantwoordelijkheid
- leer van Safe & Together
- en wees de overheid die je belooft te zijn

Voor onze kinderen.

Voor onze toekomst.

Voor de vrede.

5. Het Systeem en Het Individu: Hoe een kleine groep een heel systeem kan transformeren

5.1. Inleiding: de kwetsbaarheid van systemen

In elk systeem, klein of groot, privé of publiek, geldt één universele waarheid: Het kost maar één destructieve actor om een heel systeem te ontwrichten.

Niet omdat die persoon sterker is dan het systeem, maar omdat systemen kwetsbaar zijn voor:

- manipulatie
- angst
- verdeeldheid
- loyaliteitsconflicten
- informatie-controle
- sociale druk

Deze kwetsbaarheid bestaat in:

- gezinnen
- scholen
- teams
- organisaties
- religieuze groepen
- politieke bewegingen
- sekten
- samenlevingen

Dezelfde tactieken die een gezin kunnen breken, kunnen ook een organisatie, een gemeenschap of een land destabiliseren.

5.2. Wetenschappelijke basis: waarom één destructieve actor genoeg is

Onderzoek in sociale psychologie, systeemtheorie en conflictstudies laat zien dat systemen kwetsbaar zijn voor individuen die:

- manipuleren
- macht zoeken
- empathie missen
- controle eisen
- verdeeldheid zaaien
- informatie monopoliseren

Drie wetenschappelijke modellen verklaren dit:

A. Het Bad Apple Effect (Felps, 2006)

Eén destructieve actor kan:

- groepsnormen corrumperen
- samenwerking ondermijnen
- vertrouwen breken
- conflicten creëren

Negatief gedrag is besmettelijker dan positief gedrag.

B. Abusive Supervision (Tepper, 2000)

Eén persoon in een machtspositie kan:

- angst creëren
- informatie manipuleren
- loyaliteit afdwingen
- isolatie veroorzaken

Dit leidt tot:

- stress
- ziekte
- burn-out
- polarisatie

C. Coercive Control (Stark, 2007)

Dwingende controle werkt via:

- isolatie
- intimidatie
- gaslighting
- afhankelijkheid
- informatie-controle

Deze tactieken zijn universeel en schaalbaar.

5.3. Parallellen met sekten: dezelfde tactieken, andere schaal

Onderzoek naar sekten (Hassan, Lalich, Singer) toont dat destructieve leiders exact dezelfde tactieken gebruiken als plegers van intieme terreur:

- isolatie
- informatie-controle
- afstraffen van kritiek
- creëren van een vijandbeeld
- claimen van exclusieve waarheid
- manipulatie van emoties
- afhankelijkheid creëren

Het verschil is niet de tactiek, maar de schaal.

Wat in een gezin gebeurt, kan in een sekte worden uitvergroot.

Wat in een sekte gebeurt, kan in een organisatie worden herhaald.

Wat in een organisatie gebeurt, kan in een samenleving worden gespiegeld.

5.4. Patronen zijn universeel en herkenbaar

Wanneer je de patronen eenmaal ziet, zie je ze overal:

- in relaties
- in families
- in teams
- in bedrijven
- in religieuze groepen
- in politieke bewegingen
- in sekten
- in staten

De tactieken zijn altijd dezelfde:

- gaslighting
- isolatie
- angst
- schuld
- verdeeldheid
- framing
- intimidatie
- afhankelijkheid
- karaktermoord

Dit is geen toeval. Het is menselijke psychologie.

5.5. Waarom één persoon genoeg is om vrede te ondermijnen

Vrede vraagt:

- samenwerking
- vertrouwen
- openheid
- empathie
- verantwoordelijkheid

Maar het kost maar één persoon die kiest voor:

- macht
- chaos
- manipulatie
- verdeeldheid
- angst

om het hele systeem te laten kantelen.

Niet omdat die persoon sterker is, maar omdat systemen zelden voorbereid zijn op strategische destructie.

5.6. De omgekeerde waarheid: transformatie begint niet bij één persoon, maar bij een kleine groep

Het is belangrijk om dit helder te stellen:

- Geen enkel systeem wordt hersteld door één individu.
- Transformatie begint altijd bij een kleine groep mensen, een kern die elkaar vindt, elkaar versterkt en langzaam groter wordt.

Dit wordt bevestigd door onderzoek naar:

- Collective Action Theory: verandering begint bij een toegewijde minderheid
- Social Contagion Theory: positief gedrag verspreidt zich via clusters
- Critical Mass Theory: een kleine groep kan normen verschuiven
- Prosociaal leiderschap: duurzame verandering ontstaat door groepen, niet individuen

Een individu kan bewustwording starten. Maar een kleine groep:

- houdt het vuur brandend
- creëert draagvlak
- bouwt nieuwe structuren
- beschermt elkaar
- trekt anderen aan
- vormt een tegenkracht

Vrede begint niet bij één mens.

Vrede begint bij een kern van mensen die elkaar vinden.

5.7. Onze huidige maatschappij is niet ontworpen voor deze dynamieken

Hier ligt het kantelpunt.

Wereldwijd onderzoek naar institutioneel geweld, systeemfalen en trauma laat zien:

Onze huidige maatschappij is niet ingericht om de gevolgen van dwingende controle te herkennen, te dragen of te herstellen, laat staan om mensen te helpen die erin vastzitten.

Waarom?

- systemen zijn incidentgericht, terwijl geweld

patroon-gericht is

- systemen streven naar neutraliteit, terwijl geweld asymmetrisch is
- systemen reageren, terwijl preventie essentieel is
- systemen zijn gefragmenteerd, terwijl geweld geïntegreerd is
- systemen gebruiken oude modellen in een nieuwe wereld
- systemen missen taal, kennis en structuur

We leven in de ruimte tussen een oude wereld die instort en een nieuwe wereld die nog moet worden ontworpen.

We staan op een maatschappelijk kantelpunt.

5.8. Oplossingsrichting: hoe systemen weerbaar kunnen worden

Dit hoofdstuk is niet alleen een analyse.

Het is een richting.

- van incidentgericht naar patroonherkenning
- van neutraliteit naar erkenning van asymmetrie
- van fragmentatie naar integrale aanpak
- van reactief naar preventief
- van hiërarchie naar relationele veiligheid
- van oude systemen naar nieuwe structuren
- van stilte naar waarheid
- van individuen naar verbonden groepen

Verandering begint bij een kern, een kleine groep die uitgroeit tot een beweging.

5.9. Slotverklaring: het Ontwaken van een Wereldwijde Beweging

Het Manifest of Peace heeft iets in beweging gezet wat groter is dan één stem, één verhaal of één land.

Het heeft mensen wereldwijd bij elkaar gebracht, mensen die elkaar nooit eerder kenden, maar die dezelfde patronen herkenden, dezelfde waarheid voelden en dezelfde moed vonden.

Manifest of Peace

Niet omdat zij perfect zijn. Niet omdat zij machtig zijn. Maar omdat zij elkaar vonden.

En dat is hoe elke grote verandering begint, niet met één persoon, maar met een kleine groep die elkaar ziet, elkaar versterkt en weigert nog langer weg te kijken.

We staan op een kantelpunt. De oude systemen kunnen de nieuwe werkelijkheid niet meer dragen. Maar overal ter wereld staan mensen op die zeggen:

“Het kan anders. Het moet anders. En wij zullen het anders maken.”

Het Manifest of Peace is geen document. Het is een beweging.
Een richting. Een nieuwe taal voor wat onzichtbaar was.
Een nieuw fundament voor wat mogelijk wordt.

Het brengt mensen samen die kiezen voor:

- waarheid boven stilte
- verbinding boven verdeeldheid
- moed boven angst
- menselijkheid boven macht
- patronen doorzien boven patronen herhalen

En wanneer mensen elkaar vinden in deze waarden, ontstaat er iets wat geen systeem kan onderdrukken:

- collectieve helderheid.
- collectieve kracht.
- collectieve vrede.

Laten we dus niet alleen hopen. Laten we bouwen. Laten we verbinden. Laten we doorgaan.

Want vrede is geen eindpunt. Vrede is een beweging die groeit, van mens tot mens, van groep tot groep, van land tot land.

En die beweging is begonnen, voor de vrede.

VII. Toekomst, Oplossingen & Actie

1. Beleidsverandering en Actie

Nederland bevindt zich op een cruciaal moment. De huidige systemen reageren te laat, te versnipperd en te incidenteel op patronen van intieme terreur, femicide, psychologische manipulatie en structureel geweld. Beleidsverandering is geen wens, maar een noodzakelijke stap om levens te beschermen, patronen te doorbreken en een samenleving te bouwen waarin veiligheid en waardigheid centraal staan.

Dit hoofdstuk bevat concrete actiepunten die direct bijdragen aan bewustwording, preventie, systeemverandering en daadwerkelijke bescherming van slachtoffers. De aanbevelingen zijn gebaseerd op internationale verdragen, wetenschappelijke inzichten, praktijkervaringen, maatschappelijke signalen en de urgente realiteit van slachtoffers in Nederland.

1.1. Onderzoek & Wetenschappelijke Versterking

- Structurele ondersteuning van onderzoek naar femicide, intieme terreur (PTTSFFMC*) en seriepesten.
- Versterking van de Nederlandse Femicide Monitor (Universiteit Leiden) en bundeling van bestaande onderzoeksinitiatieven.
- Ondersteuning van kennisplatforms zoals safewomen.nl van het Radboudumc.

1.2. Recht, Toegang tot Bescherming & Verantwoording

- Verbeter de rechtsgang voor slachtoffers van wie aangiften worden geseponeerd of niet worden doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie.
- Vraag de sepotbrief en het dossier op bij het arrondissementsparket.
- Dien een klacht in bij de politie.
- Indien genegeerd: licht de Nationale Ombudsman in.
- Erken en onderbouw dat het gevaarlijkste moment voor vrouwen zich bevindt vlak vóór, tijdens en direct na de relatiebreuk. Dus ruim vóór een formele scheiding.
- Versterk de verplichting tot doorverwijzing, opvolging en dossiervorming binnen politie en OM.

1.3. Veiligheid, Opvang & Bescherming in de Praktijk

- Ontwikkel veiligere onderduikadressen die niet worden beperkt door huidige wet- en regelgeving.
- Hervorm bestaande opvanglocaties (zoals de Blijf-van-mijn-lijfhuizen) zodat zij niet langer met gebonden handen hoeven toe te zien.
- Richt Blijf-van-mijn-hoofd-huizen op voor slachtoffers van psychologische intieme terreur.
- Realiseer afkoelhuizen voor plegers, zodat slachtoffers niet langer degenen zijn die huis en haard moeten verlaten.

- Erken dat veel vrouwen momenteel via particuliere recherchebureaus moeten vluchten met hun kinderen, een onhoudbare en onrechtvaardige situatie, vooral voor de kinderen.

1.4. Bewustwording, Educatie & Publieke Communicatie

- Ontwikkel een documentaire die breed verspreid kan worden en bewustwording creëert bij het grote publiek.
- Stimuleer maatschappelijke bewustwording rondom alle vormen van intieme terreur (PTTSFFMC*).
- Richt een Nederlandse mentorspas-website op voor toxicologische intieme terreur.
- Versterk educatieprogramma's voor professionals, beleidsmakers en burgers.

1.5. Wetgeving, Internationale Verdragen & Nationale Implementatie

- Volledige implementatie van artikel 31 van het Verdrag van Istanbul in het Nederlandse rechtssysteem.
- Volledige implementatie én naleving van het Verdrag van Istanbul als geheel.
- Implementatie van het Istanbul Protocol, inclusief strafbaarstelling van de vormen van foltering beschreven op pagina 87–88.
- Actieve oproep tot beleidsverandering, inclusief voorbeeldbrieven die burgers kunnen versturen aan de drie betrokken ministeries.

1.6. Toekomstige Acties & Doorontwikkeling

- Aanvullende actiepunten worden via de website bekendgemaakt na lancering van de crowdfundingactie.
- De beweging groeit mee met nieuwe inzichten, ervaringen en maatschappelijke ontwikkelingen.
- Het Manifest blijft een levend document dat zich aanpast aan de realiteit van slachtoffers en de noden van de samenleving.

Oplossingsrichting

- Beleidsverandering is noodzakelijk om patronen te doorbreken.
- Veiligheid is een politieke keuze.
- Preventie, bewustwording en systeemhervorming moeten centraal staan.
- Nederland moet internationale verdragen volledig implementeren en naleven.
- Slachtoffers verdienen bescherming, erkenning en toegang tot recht.

2. De Taskforce Pilot Politie Rotterdam-Oost HGTO

Een blauwdruk voor nationale veiligheid en wereldwijde vrede die begint bij de bescherming van vrouwen en kinderen

2.1 Inleiding: een pilot die laat zien wat mogelijk is

In Rotterdam-Oost draait sinds 2024 een pilot die bewijst dat geweld voorspelbaar, voorkombaar en stopbaar is wanneer een systeem kiest voor:

- plegeranalyse
- patroonherkenning
- multidisciplinaire samenwerking
- snelle interventie
- forensische expertise
- en echte verantwoordelijkheid

Deze pilot is geen experiment.
Het is een werkend vredesmodel.

Het Huiselijk Geweld Team Oost (HGTO) is het eerste politieteam in Nederland dat volledig is vrijgemaakt voor:

- ernstige stalking (SASH-zaken)
- intieme terreur
- niet-fatale verwurging
- complexe huiselijk geweldzaken

En de resultaten zijn indrukwekkend.

2.2 Wat het team zelf zegt: een revolutionaire werkwijze

Het HGTO werkt met:

- een vaste kern van gespecialiseerde politiemensen
- vaste officieren van justitie voor directe communicatie
- één telefoonnummer voor slachtoffers (geen herhaald vertellen)
- snelle interne lijnen met coördinatoren en ketenpartners
- drastisch verkorte doorlooptijden
- snellere aanhoudingen
- meer bewaring (verdachten blijven langer vast)
- nauwe samenwerking met FARR voor letselvaststelling bij niet-fatale verwurging
- nieuwe forensische technieken om halsletsel ook na langere tijd vast te stellen

Het HGTO is het enige politieteam in Nederland dat volledig is vrijgemaakt voor deze zaken. De pilot is verlengd met drie jaar, een erkenning van de effectiviteit.

Deze pilot zou vanuit overheidswege breed moeten worden gesteund vanwege de bewezen impact op veiligheid en preventie.

2.3 Waarom deze pilot werkt: de wetenschap erachter

De Rotterdamse aanpak sluit aan bij internationale best practices zoals:

- het Duluth-model (VS)
- het Safe & Together-model (VS)
- het MARAC-model (VK)
- het Noorse risicotaxatiemodel
- de WHO-richtlijnen voor geweldpreventie
- de Canadese Domestic Violence Death Review Committees

Onderzoek van DSP-groep en de Universiteit Leiden bevestigt dat:

- multidisciplinaire samenwerking
- informatie-deling
- patroonherkenning
- plegeranalyse

leiden tot:

- snellere interventies
- betere bescherming
- meer inzicht in risicoprofielen
- minder herhaling
- meer grip op escalatie

Dit is precies wat in Rotterdam gebeurt.

2.4 De focus op plegerprofielen: een doorbraak in veiligheid

De pilot brengt plegerprofielen systematisch in kaart.

Deze profielen komen overeen met internationaal erkende risicoprofielen, waaronder:

- narcistische persoonlijkheidsstructuren
- antisociale trekken
- controlerende en manipulatieve patronen
- recidiverende geweldsdynamieken
- stalking-gedrag
- dwingende controle

Dit is cruciaal, want geweld voorspellen begint bij het begrijpen van de pleger, niet bij het beoordelen van het slachtoffer.

Door plegergedrag centraal te stellen:

- worden risico's eerder zichtbaar
- wordt escalatie sneller gestopt
- zijn slachtoffers eerder veilig
- worden kinderen beter beschermd

2.5 Niet-fatale verwurging: de sterkste voorspeller van femicide

- Een van de belangrijkste onderdelen van de pilot is de samenwerking met FARR om niet-fatale verwurging beter te herkennen en te bewijzen.

Internationaal onderzoek toont aan dat:

- niet-fatale verwurging een van de sterkste voorspellers is van femicide
- slachtoffers vaak geen zichtbaar letsel hebben
- forensische expertise essentieel is
- veel zaken anders worden gemist

Door nieuwe technieken kan het HGTO letsel in de hals ook na langere tijd vaststellen. Dit redt levens.

2.6 Bezoek van Tweede Kamerleden: erkenning van de impact

Tweede Kamerleden Ingrid Coenradie en Songül Mutluer bezochten de pilot om inzicht te krijgen in deze vernieuwende werkwijze.

Tijdens hun bezoek werd benadrukt dat:

- plegerprofielen overeenkomen met internationale risicoprofielen
- slachtoffers sneller toegang krijgen tot schadevergoeding
- risicovolle situaties eerder worden herkend
- escalatie sneller wordt gestopt
- deze werkwijze landelijke navolging verdient

Hun bezoek bevestigt dat de pilot niet alleen lokaal, maar nationaal relevant is.

2.7 Waarom deze pilot essentieel is voor nationaal beleid

De Rotterdamse pilot laat zien dat:

1. Patroongericht werken effectiever is dan incidentgericht werken

Incidentgericht werken mist escalatie.

Patroongericht werken voorkomt escalatie.

2. Pledgerprofielen cruciaal zijn voor risicotaxatie

Zonder inzicht in plegergedrag blijft geweld onvoorspelbaar.

Met inzicht wordt geweld voorspelbaar en dus voorkombaar.

3. Snelle informatie-uitwisseling levens redt

Wanneer politie, OM, jeugdzorg en rechtbank dezelfde informatie hebben, ontstaat veiligheid.

4. Slachtoffers beter worden beschermd wanneer het systeem verantwoordelijkheid neemt

Niet afwachtend. Niet neutraal. Maar actief, gecoördineerd en deskundig.

5. Schadevergoeding erkenning is

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven speelt een belangrijke rol in erkenning en herstel, ook wanneer er nog geen veroordeling is.

2.8 De essentie: dit is vrede in praktijk

De pilot in Rotterdam-Oost bewijst dat:

- plegeranalyse werkt
- risicotaxatie levens redt
- multidisciplinaire samenwerking noodzakelijk is
- slachtoffers sneller veilig zijn
- kinderen beter beschermd worden
- patronen zichtbaar worden
- escalatie kan worden gestopt

Dit is geen lokale innovatie.

Dit is een blauwdruk voor nationale veiligheid.

Veiligheid mag geen pilot zijn, veiligheid moet beleid zijn.

Wereldvrede begint bij gezinnen.

Gezinsveiligheid begint bij patronen.

Patronen herkennen begint bij verantwoordelijkheid.

3. Verdieping en Educatie: een uitnodiging tot reflectie en bewustwording

Geweld, grensoverschrijding en controle zijn geen losse gebeurtenissen. Ze bestaan in patronen, in cultuur, in systemen, en in de manier waarop we leren kijken naar veiligheid, grenzen en relaties.

Het Manifest van de Vrede laat zien hoe diep deze patronen reiken. Maar om werkelijk te begrijpen hoe geweld ontstaat, hoe het wordt genormaliseerd en hoe we het kunnen doorbreken, is ook educatie nodig.

Toegankelijke, begrijpelijke informatie die mensen helpt om:

- signalen te herkennen
- grenzen te begrijpen
- woorden te vinden voor wat ze voelen
- patronen te zien die anders verborgen blijven
- zichzelf en anderen beter te beschermen

Daarom bevat dit manifest een bijlage met aanvullende materialen die lezers helpen hun kennis te verdiepen over:

- alle vormen van geweld
- grenzen en toestemming
- signalen van onveiligheid
- de impact op slachtoffers
- hoe je als omstander kunt handelen
- waar je hulp kunt vinden

Het is geen theoretisch document, maar een praktisch hulpmiddel.

Het biedt taal, voorbeelden en inzichten die voor veel lezers verhelderend zijn, zeker voor mensen die nieuw zijn in dit onderwerp of behoefte hebben aan overzichtelijke uitleg.

3.1 Wat het Manifest biedt en wat de bijlagen toevoegen

Het Manifest richt zich op:

- systemische patronen
- maatschappelijke structuren
- institutionele blinde vlekken
- de dynamiek van controle en geweld
- de noodzaak van cultuurverandering

De bijlagen bieden:

- basiskennis
- heldere uitleg van begrippen
- herkenbare voorbeelden
- handelingsperspectief
- verdieping voor wie verder wil leren

Waar het Manifest de diepte biedt, bieden de bijlagen de breedte.

Samen vormen ze een compleet beeld:

van persoonlijke ervaring tot maatschappelijke context,
van eerste signalen tot structurele patronen.

Ze zijn bedoeld voor:

- lezers die nieuw zijn in het onderwerp
- professionals die basisinformatie willen delen
- omstanders die willen weten wat ze kunnen doen
- ouders, leraren en begeleiders
- beleidsmakers die toegankelijke uitleg nodig hebben
- iedereen die wil begrijpen hoe geweld begint en hoe het kan worden voorkomen

3.2 Een uitnodiging tot verdieping

Laat de informatie binnenkomen.

Gebruik het als spiegel, als gids, als startpunt voor gesprekken.

Kennis is geen oplossing op zichzelf.

Maar kennis is het begin van bewustwording.

En bewustwording is het begin van verandering.

Deze bijlagen zijn een uitnodiging om die stap te zetten,
en zullen worden aangevuld, zoals hoort bij een levend document.

4. Mensifest 8 maart 2026 CONCREET: 15-PUNTEN ACTIEPLAN

Deze 15 concrete maatregelen zijn nodig voor een effectieve aanpak:

1. ****Landelijk geld ook naar kleine gemeenten**** - Werk regionaal, leer van Utrecht
2. ****Leren van grote gemeenten**** - Niet alles zelf uitvinden, overnemen wat werkt (FilomenaRotterdam)
3. ****Wonen als prioriteit**** - Tijdelijk én structureel, dichtbij zodat vrouwen kunnen blijven werken
4. ****Creatieve oplossingen**** - Leegstaande gebouwen (kerken) inzetten voor tijdelijke huisvesting
5. ****Omstanders versterken**** - Eerste hulp pakket: wat te doen als vrouw bij je komt
6. ****Regionaal meld- en steunpunt**** - Voor professionals in de keten: intervisie, praktische steun en doorverwijzing zonder dat het erger wordt
7. ****Bewustzijn eerste lijn**** - Training vanuit praktijk: hoe signaleren en doorvragen
8. ****Samenhang in hulp**** - Jeugdzorg en

volwassenhulp samen naast gezin staan

9. ****Mentoren ondersteunen**** - Intervisie en laagdrempelige back-up bij signalen
10. ****Werkgevers meenemen**** - In subsidievoorwaarden: steun medewerkers bij privé crisis
11. ****Sociale advocatuur**** - Rechtswinkel, regionaal Ombudskloket, niet-digitale ondersteuning
12. ****Gespecialiseerde zedenrecherche**** - Kwalitatief goed en voldoende, ook regionaal
13. ****Plegers aanpakken**** - Clare's Law, verplichte hulp met consequenties, registratie geweld (ook voor werkgevers/scholen), pleger betaalt kosten
14. ****Pleger vertrekt, niet slachtoffer**** - Pleger verlaat woning als uitgangspunt; herhuisvesting slachtoffer alleen als laatste optie met begeleiding
15. ****Preventie op scholen**** - Verplichte weerbaarheidstraining, vertrouwenspersoon ook op basisschool, agressie regulatie leren

Petra Bijl, petra.bijl@kpnmail.nl/ 06-22524066.

Eerste versie gemaakt voor Orange the world 2025 in Wijdmeren. Inmiddels aangevuld van verschillende kanten en opgenomen in notitie over Systeem falen voor commissie Justitie en Veiligheid in de tweede kamer, ingediend op 20- 1- 2025 door Rainbow Ribbon Worldwide.

Meegenomen in aangenomen motie dd 21-1-2026 in gemeenteraad Hilversum voor vrouwenopvang ook in Hilversum.

Gedeeld bij wethouder G. van Voorden bij uitnodiging op 19 januari en daarna het landelijke stuk en de hoe dan inhoudsopgave voor een mogelijk boek hierover.

5. BIJLAGE – flip-book van Rodney Vlais

Rodney Vlais is een internationaal erkende specialist op het gebied van geweldsdynamieken, machtsmisbruik en gedragsverandering bij plegers. Zijn werk wordt wereldwijd gebruikt door hulpverleners, onderzoekers en beleidsmakers omdat hij haarfijn blootlegt hoe controle, intimidatie en psychologische terreur ontstaan én in stand worden gehouden.

Zijn bijdrage aan het Manifest of Peace is waardevol omdat hij:

- inzicht geeft in de denk- en gedragspatronen van plegers
- laat zien hoe systemen onbedoeld geweld kunnen versterken
- concrete handvatten biedt voor preventie en vroegsignalering
- de link legt tussen individuele ervaringen en maatschappelijke structuren

Zijn perspectief verdiept het Manifest en helpt lezers begrijpen hoe geweld niet alleen persoonlijk, maar ook systemisch wordt gereproduceerd.

De flip-book is een toegankelijke, visuele en praktische bron die basiskennis biedt over:

- grenzen en toestemming
- signalen van onveiligheid
- de impact van seksueel geweld
- hoe omstanders kunnen handelen

Waar het Manifest de diepte en de systemische analyse biedt, geeft de flip-book juist duidelijkheid, herkenning en praktische uitleg voor iedereen die nieuw is in dit onderwerp of behoefte heeft aan houvast.

Daarom vormt deze bron een waardevolle aanvulling: ze maakt het Manifest niet alleen inzichtelijk, maar ook bruikbaar in de praktijk.

🔗 <https://heyzine.com/flip-book/07a4c8688a.html>

VIII. Afsluiting & Praktische Bijlagen

1. De Weg naar Vrede: slotwoord van het Manifest of Peace

1.1 De Weg naar de vrede

Vrede ontstaat niet vanzelf.

Vrede ontstaat wanneer mensen besluiten elkaar werkelijk te zien.

Niet als rollen, niet als dossiers, niet als problemen, maar als mensen.

Mensen met verhalen.

Mensen met pijn.

Mensen met kracht.

Mensen met hoop.

Dit Manifest is geboren uit de overtuiging dat vrede begint waar moed en menselijkheid elkaar ontmoeten.

Waar we durven kijken naar wat moeilijk is en toch kiezen voor verbinding.

Waar we erkennen dat patronen ons vormen, maar dat wij de kracht hebben om ze te doorbreken.

Vrede is geen eindpunt.

Vrede is een dagelijkse keuze.

Een keuze om te luisteren.

Een keuze om te begrijpen.

Een keuze om te handelen.

Een keuze om te bouwen aan een wereld waarin niemand meer onzichtbaar hoeft te zijn.

1.2. Reflectie: Wat we samen hebben blootgelegd

In dit Manifest hebben we laten zien hoe geweld zich kan verschuilen in stilte, in systemen, in relaties en in structuren.

Maar we hebben ook laten zien dat inzicht de eerste stap is naar verandering.

We hebben patronen zichtbaar gemaakt.

We hebben taal gegeven aan wat vaak onuitgesproken blijft.

We hebben laten zien dat vrede niet ontstaat door weg te kijken, maar door samen te kijken. Door te erkennen wat misgaat, kunnen we bouwen aan wat beter kan.

En juist daarin ligt onze kracht: niemand hoeft dit alleen te dragen.

Vrede groeit wanneer mensen elkaar vinden.

Wanneer kennis wordt gedeeld. Wanneer ervaringen worden erkend.

Wanneer systemen leren van de mensen die ze dienen.

1.3 Slotwoord: De weg naar vrede is een gezamenlijke reis.

Een reis die vraagt om:

- openheid
- nieuwsgierigheid
- compassie
- verantwoordelijkheid
- samenwerking
- en de bereidheid om te blijven leren

Vrede ontstaat wanneer we patronen herkennen en doorbreken.

Wanneer we elkaar beschermen in plaats van verdelen.

Wanneer we systemen menselijker maken.

Wanneer we kiezen voor dialoog in plaats van oordeel.

Wanneer we elkaar uitnodigen in plaats van uitsluiten.

Dit Manifest is geen afgesloten document.

Het is een levend geheel, een fundament dat groeit met elke stem die zich aansluit.

Met elke ervaring die wordt gedeeld. Met elke stap die we samen zetten.

1.4. Oproep: Bouw mee aan het Manifest of Peace

Iedereen die dit leest, draagt een stukje van de oplossing in zich.

Jouw inzichten, jouw ervaringen, jouw aanvullingen kunnen anderen helpen.

Ze kunnen systemen verbeteren.

Ze kunnen levens veranderen.

Daarom nodigen we je uit om mee te schrijven, mee te denken en mee te bouwen aan een wereld waarin vrede niet langer een wens is, maar een werkelijkheid.

✉ Stuur jouw aanvullingen, ideeën of reflecties naar:
rainbowribbonworldwide@gmail.com

Samen maken we dit Manifest sterker. Samen maken we patronen zichtbaar.
Samen bouwen we aan een wereld waarin vrede niet het eindpunt is, maar het vertrekpunt.

2. Juridische Disclaimer, Privacy & Methodologie, van toepassing op het volledige Manifest of Peace

2.1 Doel en reikwijdte van deze disclaimer

Dit hoofdstuk geldt voor het gehele Manifest of Peace en waarborgt:

- juridische zorgvuldigheid
- privacy en veiligheid van betrokkenen
- professionele integriteit
- ethische verantwoordelijkheid
- correcte omgang met informatie

Het Manifest is geschreven met het doel systeemverbetering, bewustwording en veiligheidsbevordering.

Het is geen casusdocument, geen dossier, geen verzameling getuigenissen en geen juridische beoordeling van individuele situaties.

2.2 Juridische disclaimer

Dit Manifest bevat uitsluitend:

- geanonimiseerde inzichten
- geabstraheerde patronen
- professioneel herformuleerde dynamieken
- nieuw, zelfstandig gecreëerde tekst

Er zijn geen:

- letterlijke citaten
- persoonsgegevens
- herleidbare details
- individuele casusbeschrijvingen
- vertrouwelijke documenten
- medische gegevens
- juridische dossiers

Alle inhoud is volledig herschreven in neutrale, professionele taal.

Het Manifest vormt een nieuw, origineel werk dat niet te herleiden is tot specifieke personen of situaties.

Het Manifest is bedoeld als:

- analyse van patronen
- beschrijving van systeemdynamieken
- bijdrage aan beleidsontwikkeling
- instrument voor bewustwording
- uitnodiging tot dialoog

Het Manifest is niet bedoeld als:

- bewijsvoering
- juridische onderbouwing in individuele zaken
- vervanging van professionele diagnostiek
- beoordeling van schuld of aansprakelijkheid

2.3 Privacy & vertrouwelijkheid

De veiligheid en privacy van alle betrokkenen staan centraal.

Daarom:

- zijn alle bijdragen van slachtoffers, professionals en ervaringsdeskundigen volledig geanonimiseerd
- zijn alle inzichten verwerkt tot patronen, niet tot casussen
- zijn alle voorbeelden geabstraheerd en niet herleidbaar
- worden geen persoonlijke details, locaties,

tijdslijnen of identificeerbare elementen genoemd

- worden geen personen, instellingen of professionals individueel beoordeeld

Het Manifest respecteert:

- de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming)
- ethische richtlijnen voor onderzoek en publicatie
- professionele standaarden voor vertrouwelijkheid

2.4 Methodologie: hoe inzichten zijn verzameld

De inzichten in dit Manifest zijn gebaseerd op:

- geverifieerde patronen uit de praktijk
- multidisciplinaire analyses
- internationale literatuur
- professionele ervaringen
- gesprekken met experts
- inzichten uit trauma-, geweld- en systeemonderzoek
- evaluaties van pilots en beleidsmodellen
- geabstraheerde signalen uit diverse sectoren

Alle inhoud is:

- volledig herschreven
- gecontextualiseerd
- geanalyseerd op patronen
- vertaald naar systemische inzichten
- verwerkt tot een nieuw, zelfstandig geheel

Het doel is systeemverbetering, niet individuele casuïstiek.

2.5 Ethische uitgangspunten

Het Manifest is geschreven vanuit:

- respect
- menselijkheid
- veiligheid
- zorgvuldigheid
- verantwoordelijkheid

Het Manifest kiest voor:

- bescherming boven sensatie
- patronen boven incidenten
- systeemkritiek boven schuldtoewijzing
- kennisdeling boven oordeel
- verbinding boven polarisatie

Het Manifest is een uitnodiging tot reflectie, niet tot veroordeling.

2.6 Gebruik van dit Manifest

Dit Manifest mag worden gebruikt voor:

- beleidsontwikkeling
- onderwijs
- training
- bewustwording
- maatschappelijke dialoog
- onderzoek
- systeemverbetering

Het Manifest mag niet worden gebruikt voor:

- juridische procedures tegen individuen
- identificatie van personen
- herleidbare casusbespreking
- schadelijke interpretaties
- misbruik van informatie

2.7 Slotverklaring

Dit Manifest is geschreven met één doel:

bijdragen aan een wereld waarin vrede begint bij veiligheid,
veiligheid begint bij erkenning,
en erkenning begint bij verantwoordelijkheid.

Deze disclaimer beschermt:

- de mensen over wie we spreken
- de mensen die hun inzichten deelden
- de professionals die bijdragen
- de integriteit van het Manifest
- en de missie van vrede die het draagt

3. Methodologie, Bronnen & Onderbouwing

3.1. Inleiding: waarom dit hoofdstuk bestaat

Dit Manifest is gebouwd op een uitzonderlijk brede en diverse kennisbasis. Het is geen theoretisch document dat losstaat van de werkelijkheid, maar een synthese van:

- ervaringskennis
- professionele praktijkkennis
- internationale kaders
- wetenschappelijke inzichten
- casuïstiek
- gesprekken met slachtoffers
- gesprekken met professionals
- officiële onderzoeken

Transparantie over deze basis is essentieel, niet alleen om de betrouwbaarheid te waarborgen, maar ook om recht te doen aan de mensen die hun ervaringen, expertise en verhalen hebben gedeeld.

Dit hoofdstuk beschrijft:

- de herkomst van de informatie
- de omvang en aard van de gesprekken
- de gebruikte kaders en literatuur
- de methodologische keuzes
- de beperkingen
- en per hoofdstuk de belangrijkste bronnen van onderbouwing

3.2. Algemene bronvermelding

Het Manifest is gebaseerd op een unieke combinatie van bronnen.

3.2.1 Gesprekken met slachtoffers

- vele gesprekken met slachtoffers van uiteenlopende vormen van geweld
- variërend van intieme terreur tot digitale dwingende controle
- inclusief slachtoffers van stalking, seksueel geweld, systeemgeweld en dwingende controle
- gesprekken gevoerd in diverse contexten: hulpverlening, politiecontact, informele gesprekken en langdurige trajecten

3.2.2 Officiële onderzoeken

Vele gesprekken zijn gevoerd door officiële onderzoekers, waaronder:

- een rechercheur
- veiligheidsprofessionals
- ketenpartners
- gespecialiseerde hulpverleners
- ervaringsdeskundigen

Deze gesprekken zijn geanalyseerd op patronen, dynamieken en terugkerende mechanismen.

3.2.3 Professionele praktijkkennis

Naast directe gesprekken met professionals is gebruikgemaakt van een brede verzameling openbare en vrij toegankelijke bronnen waarin professionals hun kennis, ervaringen en zorgen delen.

De professionele input komt vanuit (openbare) informatie van:

- de jeugdzorg
- de GGZ
- maatschappelijk werk
- politie en recherche
- de advocatuur
- slachtofferhulp
- het onderwijs
- wijkteams
- de medische sector
- digitale veiligheid en cybercrime
- sociaal-maatschappelijke organisaties
- beleidsprofessionals

Daarnaast is gebruikgemaakt van openbare informatiebronnen zoals:

- onderzoeksjournalistiek
- LinkedIn-analyses
- publieke reflecties van professionals
- beleidsdocumenten
- openbare posts van ervaringsdeskundigen
- vrij toegankelijke onderzoeken

Deze bronnen zijn geanalyseerd op terugkerende patronen, systeemfouten en signalen die aansluiten bij de gesprekken met slachtoffers en professionals.

3.2.4 Ervaringen van overlevers

Overlevers van:

- intieme terreur
- seksueel geweld
- digitale dwingende controle
- stalking
- ouderverstoting
- systeemgeweld
- institutionele schade

hebben hun inzichten, patronen en herstelervaringen gedeeld.

3.2.5 Internationale kaders en literatuur

Het Manifest sluit aan bij:

- het Verdrag van Istanbul
- literatuur over dwingende controle
- femicide-modellen (o.a. Jane Monckton Smith)
- trauma-onderzoek
- digitale geweldstudies
- sociologische en psychologische kaders
- internationale best practices

3.2.6 Analyse van patronen

De informatie is:

- thematisch geordend
- geanalyseerd op patronen
- vergeleken met internationale literatuur
- getoetst aan praktijkervaring
- gesynthetiseerd tot een coherent geheel

3.3. Steekproefbeschrijving

3.3.1 Slachtoffers

- vele slachtoffers
- leeftijd van adolescent tot oudere volwassene
- zowel mannen als vrouwen (meerderheid vrouw)
- diverse sociaaleconomische en culturele achtergronden
- verschillende vormen van geweld en beknelling

3.3.2 Professionals, van eerste hand als uit openbare bronnen

- hulpverleners
- veiligheidsprofessionals
- politie en recherche
- juristen
- medisch personeel
- digitale veiligheidsexperts
- onderwijsprofessionals

3.3.3 Onderzoekers, van eerste hand als uit openbare bronnen

- officiële onderzoekers
- rechercheur met expertise in geweldspatronen
- professionals die langdurige casuïstiek hebben gevolgd

3.3.4 Thema's

De gesprekken en casussen omvatten:

- intieme terreur
- dwingende controle
- digitale dwingende controle
- stalking
- seksueel geweld
- systeemgeweld
- ouderverstoting
- institutionele schade
- trauma
- macht en afhankelijkheid
- beknelling
- femicide(partnermoord)-risico's

3.4. Methodologische aanpak

3.4.1 Synthese van drie kennisbronnen

Het Manifest is opgebouwd uit:

1. Ervaringskennis – de stemmen van slachtoffers en overlevers
2. Praktijkkennis – inzichten van professionals
3. Wetenschappelijke kennis – internationale literatuur en modellen

Deze drie vormen van kennis zijn gelijkwaardig behandeld.

3.4.2 Patroonherkenning

De analyse richtte zich op:

- terugkerende dynamieken
- escalatiepatronen
- machtsmechanismen
- systeemfouten
- cumulatieve schade

3.4.3 Triangulatie

Informatie is getoetst aan:

- meerdere bronnen
- meerdere perspectieven
- meerdere disciplines

3.4.4 Geen individuele casuïstiek

Er worden geen individuele verhalen beschreven.

Alle informatie is geanonimiseerd en geaggregeerd.

3.5. Per hoofdstuk: bronnen & onderbouwing

Hoofdstukken 1–5: Fundament & perspectieven

Gebaseerd op:

- gesprekken met slachtoffers
- praktijkervaring
- internationale literatuur

Hoofdstukken 6–10: Modellen & concepten

Gebaseerd op:

- wetenschappelijke literatuur
- internationale kaders
- praktijkobservaties

Hoofdstukken 11–13: Juridische & internationale kaders

Gebaseerd op:

- Het verdrag van Istanbul
- internationale wetgeving
- beleidsdocumenten
- femicide-literatuur

Hoofdstukken 14–22: Geweldsvormen & patronen

Gebaseerd op:

- honderden gesprekken
- casuïstiek van professionals
- internationale literatuur
- digitale veiligheidsexpertise

Hoofdstukken 23–30: Systemen & macht

Gebaseerd op:

- gesprekken met professionals
- systeemanalyses
- casuïstiek
- internationale best practices

Hoofdstuk 31: Beknelling

Gebaseerd op:

- patroonherkenning
- gesprekken met slachtoffers
- systeemfouten
- literatuur over coercive control

Hoofdstuk 17: Digitale Wurggreep & Digitaal Sleepnet

Gebaseerd op:

- casuïstiek
- digitale veiligheidsexperts
- internationale literatuur
- gesprekken met slachtoffers
- input van professionals en recherche

Hoofdstukken 32–40: Oplossingen & actie

Gebaseerd op:

- beleidsdocumenten
- praktijkervaring
- internationale voorbeelden
- input van professionals

3.6. Beperkingen & transparantie

Dit Manifest is:

- geen wetenschappelijk onderzoek
- geen statistische analyse
- geen juridische handleiding

Het is een synthese van:

- praktijk
- ervaring
- literatuur
- internationale kaders

Het doel is:

- patronen zichtbaar maken
- systeemfouten benoemen
- slachtoffers beschermen
- professionals ondersteunen
- beleid beïnvloeden

3.7. Slot: waarom deze onderbouwing essentieel is

Dit hoofdstuk erkent:

- de mensen die hun verhaal deelden
- de professionals die hun kennis inbrachten
- de onderzoekers die patronen blootlegden

Het maakt het Manifest:

- betrouwbaar
- transparant
- professioneel
- integer
- toekomstbestendig

En het geeft de wereld een document dat niet alleen waar is, maar ook verantwoord, het is een online auteursrechtenvrij levend document wat door een internationaal team zal worden aangevuld indien nieuwe relevante informatie van toepassing is.

4. Dankwoord

Aan iedereen die heeft bijgedragen aan het Manifest of Peace:

4.1 Een woord van diepe dankbaarheid

Het Manifest of Peace is niet het werk van één persoon, één organisatie of één land.

Het is het resultaat van een wereldwijde beweging van mensen die geloven dat vrede geen abstract ideaal is, maar een dagelijkse verantwoordelijkheid.

Dit hoofdstuk is een eerbetoon aan iedereen, nationaal én internationaal, die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit levende document.

4.2 Dank aan de internationale gemeenschap

Onze dank gaat uit naar de vele internationale onderzoekers, professionals, organisaties en ervaringsdeskundigen die hun inzichten, kennis en moed hebben gedeeld.

Dank aan:

- traumawetenschappers die de werking van het zenuwstelsel zichtbaar maakten
- onderzoekers van dwingende controle die patronen van onzichtbaar geweld blootlegden
- femicide-experts die levens redden door risico's te benoemen
- internationale taskforces die nieuwe standaarden ontwikkelden
- mensenrechtenorganisaties die waken over waardigheid en veiligheid
- academici die taal gaven aan complexe patronen
- professionals die dagelijks levens beschermen
- overlevers die hun ervaringen omzetten in wijsheid

Zonder jullie werk zou dit Manifest niet bestaan.

Jullie inzichten vormen het fundament waarop dit document rust.

4.3 Dank aan de nationale partners en betrokkenen

Onze dank gaat uit naar iedereen in Nederland die heeft bijgedragen aan dit Manifest:

- professionals uit zorg, veiligheid, onderwijs en rechtspraak
- onderzoekers, beleidsmakers en vernieuwers
- ervaringsdeskundigen die hun inzichten deelden
- organisaties die patronen durfden te benoemen
- mensen die dagelijks werken aan veiligheid en herstel
- ouders, kinderen en families die hun stem lieten horen
- pioniers die pilots ontwikkelden die levens redden
- mensen die het systeem van binnenuit proberen te veranderen

Jullie bijdragen hebben dit Manifest gevormd tot een document dat niet alleen analyseert, maar ook richting geeft.

4.4 Dank aan de overlevers

Bovenal gaat onze dank uit naar de overlevers, de moedige mensen die geweld hebben doorstaan, patronen hebben doorbroken en hun ervaringen hebben omgezet in kracht.

Jullie verhalen zijn niet alleen waardevol.
Ze zijn onmisbaar.

Jullie gaven taal aan wat vaak onzichtbaar blijft.
Jullie spraken waar stilte de norm was.
Jullie lieten de wereld zien dat vrede begint bij erkenning.

Dit Manifest draagt jullie stem.
En jullie stem draagt de toekomst.

4.5 Dank aan iedereen die gelooft in verandering

Aan iedereen die dit Manifest leest, deelt, bespreekt, bekritiseert, aanvult of verder draagt: Dank.

Jullie zijn de reden dat dit document leeft.
Jullie zijn de reden dat het groeit.
Jullie zijn de reden dat het impact heeft.

Vrede ontstaat niet door één persoon. Vrede ontstaat door een gemeenschap die weigert weg te kijken.

4.6 Een levend document voor een levende wereld

Het Manifest of Peace is geen eindpunt.

Het is een begin.

Een fundament dat meegroeit met elke nieuwe stem, elke nieuwe ervaring, elke nieuwe stap richting veiligheid en menselijkheid.

Wij hopen en geloven dat dit Manifest:

- systemen zal inspireren
- beleidsmakers zal bewegen
- professionals zal ondersteunen
- slachtoffers zal erkennen
- en de wereldvrede naar een nieuw niveau kan tillen

Niet omdat het perfect is, maar omdat het menselijk is.

Omdat het waar is.

Omdat het samen is.

4.7 Slotverklaring van dank

Aan iedereen die heeft bijgedragen:

Dank voor jullie wijsheid.

Dank voor jullie moed.

Dank voor jullie menselijkheid.

Samen bouwen we aan een wereld waarin vrede geen wens meer is, maar een werkelijkheid.

Een wereld waarin veiligheid de norm is.

Een wereld waarin patronen worden doorbroken.

Een wereld waarin niemand meer onzichtbaar hoeft te zijn.

Dank dat jullie onderdeel zijn van het Manifest of Peace.